

การแพทย์ชาวบ้านทางทหาร และการพลัดถิ่นฐานอันยืดเยื้อ ในภาคตะวันออกของประเทศพม่า

2552

กัปปิช

ไทยแลนด์-เบอร์มา บอร์เตอร์ คอนซอร์เทียม

องค์การไทยแลนด์ เบอร์มา บอร์เดอร์ คอนซอร์เตียม
พฤศจิกายน 2552

การแผ่ขยายอำนาจทางทหาร และการปลัดถิ่นฐานอันยืดเยื้อ ในภาคตะวันออกของประเทศพม่า

ร่วมด้วยการสำรวจพื้นที่และปรับปรุงข้อมูลล่าสุดโดย

คณะกรรมการเพื่อประชาชนชาวกะเหรี่ยงผู้พลัดถิ่นในประเทศ
สำนักงานกะเหรี่ยงเพื่อการบรรเทาทุกข์และการพัฒนา
ศูนย์พัฒนาและสวัสดิการสังคมกะเหรี่ยง
คณะกรรมการเพื่อการบรรเทาทุกข์และการพัฒนาชาวมอญ
คณะกรรมการเพื่อการบรรเทาทุกข์และการพัฒนาชาวไทใหญ่

องค์การไทยแลนด์ เบอร์มา บอร์เดอร์ คอนซอร์เตียม
12/5 ถ.คอนแวนต์ บางรัก กรุงเทพฯ 10500
tbcbkk@tbbc.org
www.tbbc.org

ภาพปกหน้า : ชราภาพและพลัดถิ่นฐาน, เมืองตันเตา, 2552 (CIDKP)
ภาพปกหลัง : ข้ามน้ำ, เมืองไต่น 2552 (SRDC)
ออกแบบโดย : วันทนีย์ มณีแดง พิมพ์ที่ : วนิตา เพรส เชียงใหม่

สารบัญ

สรุปย่อ	1
1. บทนำ	5
1.1 พม่าที่สังตั้งน	6
1.2 การพลัดถิ่นฐานที่ยึดเยื้อ	9
1.3 ระเบียบวิธีวิจัย	10
2. สถานการณ์ล่าสุดในภาคตะวันออกของประเทศพม่า	15
2.1 รัฐฉานตอนใต้	16
2.2 รัฐกะเหรี่ยง	18
2.3 พื้นที่ชาวกะเหรี่ยงตอนเหนือ	20
2.4 รัฐกะเหรี่ยงตอนกลาง	22
2.5 พื้นที่ชาวมอญ	24
2.6 มณฑลตะนาวศรี	26
3. การแผ่ขยายอำนาจทางทหารและการพลัดถิ่นฐานอันยึดเยื้อ	28
3.1 เหตุแห่งความเปราะบาง	30
3.2 ภัยคุกคามต่อผู้หญิงและเด็ก	36
3.3 ขนาดและการกระจายตัวของการพลัดถิ่นฐาน	39
3.4 ยุทธศาสตร์การรับมือกับปัญหาและการให้ความคุ้มครอง	42
3.5 โอกาสและอุปสรรคต่อการสร้างสันติภาพ	47
ภาคผนวก	51
1. การคาดประมาณจำนวนประชากรผู้พลัดถิ่นในประเทศ (2552)	52
2. แบบสอบถามปี พ.ศ. 2552	53
3. ชื่อย่อและสถานที่	57

แผนที่

รัฐน่านตอนใต้	17
รัฐกะเหรี่ยง	19
พื้นที่ชาวกะเหรี่ยงตอนเหนือ	21
รัฐกะเหรี่ยงตอนกลาง	23
พื้นที่ชาวมอญ	25
มณฑลตะนาวศรี	27
การแผ่ขยายอำนาจทางทหารในภาคตะวันออกของประเทศไทย	31
โครงการพัฒนาในภาคตะวันออกของประเทศไทย	33
หมู่บ้านพลัดถิ่นในภาคตะวันออกของประเทศไทย	39
การพลัดถิ่นฐานในภาคตะวันออกของประเทศไทย	43

แผนภูมิ

ตัวอย่างการสำรวจครัวเรือน	11
ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ชาติพันธุ์ ศาสนา และลักษณะการพลัดถิ่นฐาน	13
ภัยคุกคามต่อความมั่นคงปลอดภัย	32
ภัยคุกคามต่อการดำรงชีพ	35
ความรุนแรงต่อผู้หญิง	37
การเกณฑ์เด็กเข้ากองทัพ	38
แหล่งเตือนภัย	44
ผลกระทบของการให้คุ้มครองและการให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม	45
ผลกระทบของการเก็บบันทึกข้อมูลการละเมิดสิทธิมนุษยชน	46
อุปสรรคในการติดต่อสัมพันธ์กับเมืองใกล้เคียง	47
การติดต่อสัมพันธ์กับเมืองใกล้เคียง	48

“ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การละเมิดเหล่านี้เกิดขึ้นบ่อยครั้งและสม่ำเสมอเสียจนเห็นได้ว่ามิใช่เพียงพฤติกรรมส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ระดับล่าง ทว่าเป็นผลของนโยบายระดับสูงที่จะต้องมีการรับผิดชอบ ทั้งทางกฎหมายและทางการเมือง”

นายราชชูเมอร์ ลาลาร์, พ.ศ. 2541, “รายงานเบื้องต้นว่าด้วยสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศพม่า” ของผู้รายงานพิเศษของกรรมาธิการสิทธิมนุษยชน สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ, A/53/364, ย่อหน้า 59

“สมัชชาใหญ่...เรียกร้องให้รัฐบาลพม่า ... มีมาตรการเร่งด่วนในการยุติปฏิบัติการทางทหารที่พุ่งเป้าไปที่พลเรือนในพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ ยุติการละเมิดสิทธิมนุษยชน และละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมต่อกลุ่มประชากรชาติพันธุ์... ยุติการทำให้ประชากรจำนวนมากต้องพลัดถิ่นฐานอย่างเป็นระบบ และยุติเหตุอื่นๆ แห่งการหลั่งไหลของผู้ลี้ภัยเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน (และ) ให้ความคุ้มครองและความช่วยเหลือที่จำเป็นต่อผู้พลัดถิ่นในประเทศ ร่วมกับประชาคมโลก...”

(สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ, มติที่ 61/232, สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในพม่า, 13 มีนาคม 2550, ย่อหน้า 3(b) และ (d))

“การละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นรุนแรงซึ่งได้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ แสดงให้เห็นว่า มิใช่เพียงการกระทำส่วนบุคคลผู้เป็นเจ้าหน้าที่ระดับล่างหรือระดับกลาง แต่โดยลำพัง ทว่าเป็นผลของระบบที่บุคคลและกลุ่มคนได้รับอนุญาตให้ละเมิดกฎหมาย และละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยไม่ต้องรับผิดชอบใด ๆ”

นายเปาโล เซอร์จิโอ ฟินเฮโร, พ.ศ. 2551, “รายงานของผู้รายงานพิเศษว่าด้วยสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศพม่า”, A/HRC/7/18, ย่อหน้า 59

สรุปย่อ

“ย้าย”, ต้นเตา ภาพโดย CIDKP พ.ศ. 2552

สรุปย่อ

อนุสัญญาเจนีวานั้นมีอายุครบ 60 ปีแล้ว ทว่ากฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศก็ยังคงคณะทหารผู้ปกครองประเทศพม่าทำทลาย กองทัพพม่าได้ให้สัตยาบันต่อหลักเกณฑ์แห่งสงครามเหล่านี้ หากก็ยังยืนกรานที่จะโจมตีพลเรือนไร้อาวุธโดยไม่จำแนกแยกแยะ และก่อให้เกิดการพลัดถิ่นฐานอย่างกว้างขวางโดยไม่เคยรับโทษทัณฑ์

องค์กรไทยแลนด์ เบอร์มา บอร์เดอร์ คอนซอร์เตียม หรือ TBBC ได้ร่วมกับองค์กรชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ บันทึกข้อมูลการพลัดถิ่นฐานในภาคตะวันออกของประเทศพม่า มานับแต่ปี พ.ศ. 2545 การสำรวจในปีคือการปรับปรุงข้อมูลล่าสุดเกี่ยวกับขนาดและการกระจายตัวของการพลัดถิ่นฐานใน 38 เมือง และทบพวณแนวโน้มการพลัดถิ่นฐานด้วยการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2548-2552 ของครอบครัวมากกว่า 3,100 ครอบครัว นอกจากนี้ รายงานฉบับนี้ยังมีบทประเมินสภาพความขัดแย้งโดยใช้กระบวนการปรึกษาหารือกับชุมชนทั้งในพื้นที่การสู้รบและพื้นที่หยุดยิงด้วย

ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของมนุษย์ในภาคตะวันออกของประเทศพม่านั้นเชื่อมโยงกับการแผ่ขยายอำนาจทางทหารของ SPDC องค์กรภาคีของ TBBC ระบุว่าในภาคตะวันออกของพม่ามีกองพันทหารราบของ SPDC อยู่ถึง 235 กองพัน โดยในพื้นที่สู้รบ หน่วยลาดตระเวนจะพุ่งเป้าปฏิบัติการตอบโต้ศัตรูไปที่พลเรือนโดยตรง นอกจากนี้ นโยบายที่เรียกว่าเป็นการ “พึ่งตนเอง” ของกองทัพยังส่งผลให้เกิดการริดไถและการยึดที่ดินทำกินอย่างกว้างขวาง แรงกดดันที่เพิ่มขึ้นต่อกองกำลังที่ทำข้อตกลงหยุดยิงไว้ให้ปรับเปลี่ยนเป็นกองกำลังป้องกันชายแดนในบังคับบัญชาของกองทัพพม่าส่งผลให้เกิดการสู้รบใหม่ในพื้นที่โกก้างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ และยังก่อให้เกิดความหวาดผวามหาหมู่ประชาชนว่าจะมีการระดมพลของกองทัพในพื้นที่ชายแดนแถบอื่นๆ

โครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของ SPDC ที่เป็นที่กล่าวขวัญถึงมากที่สุดก็คือโครงการท่อก๊าซยาตานา ซึ่งสร้างรายได้นับพันล้านดอลลาร์แก่คณะทหารผู้ปกครองโดยไม่ได้ผนวกไว้กับรายได้ประเทศ รายงานการสำรวจฉบับนี้เก็บหลักฐานการละเมิดสิทธิมนุษยชนในปี พ.ศ. 2552 จาก 40 หมู่บ้านในพื้นที่ท่อก๊าซดังกล่าว นอกจากนี้ โครงการเชื่อมไฟฟ้าพลังน้ำในพื้นที่สู้รบตามแนวแม่น้ำสาละวินซึ่งเป็นแผนร่วมของรัฐบาลไทย จีน และพม่า ยังคงก่อให้เกิดการพลัดถิ่นฐานและเป็นอุปสรรคขัดขวางการกลับคืนถิ่นหรือตั้งถิ่นฐานใหม่ของชาวบ้าน โครงการ “บังคับ” พัฒนาที่สนับสนุนโดยรัฐพม่าที่เน้นที่จะลดความยากไร้ กลับเป็นการบ่อนทำลายวิถียังชีพของประชาชนจนทำให้ผู้คนไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากจะต้องละทิ้งบ้านเรือนของตน

จากการวิเคราะห์แนวโน้มของตัวชี้วัดภัยคุกคามต่อความมั่นคงปลอดภัยและการยังชีพการละเมิดทำร้ายได้เพิ่มขึ้นนับแต่ปี พ.ศ. 2548 โดยหน่วยลาดตระเวนและกับริเบตถือเป็นภัยคุกคามความปลอดภัยที่เพิ่มขึ้นรวดเร็วที่สุด ในขณะที่การบังคับใช้แรงงานและการจำกัดการเดินทางนั้นเป็นภัยคุกคามการยังชีพที่เกิดขึ้นแพร่หลายที่สุด ผลการสำรวจสะท้อนให้เห็นถึงการที่กองทัพพม่าได้ก่อความรุนแรงและกระทำการละเมิดทำร้ายอย่างเป็นระบบกว้างขวางในภาคตะวันออกของประเทศ

นับแต่ปี พ.ศ. 2539 กลุ่มสิทธิมนุษยชนและกลุ่มมนุษยธรรมท้องถิ่นได้บันทึกการบังคับโยกย้ายและทำลายทั้งหมู่บ้านและพื้นที่หลบซ่อนมากกว่า 3,500 แห่งในภาคตะวันออกของพม่า จำนวนนี้รวมทั้ง 120 ชุมชนที่ถูกกระทำในระหว่างสิงหาคม พ.ศ. 2551 ถึงกรกฎาคม พ.ศ. 2552 รายงานฉบับนี้มีตัวอย่างภาพถ่ายดาวเทียมที่ยืนยันรายงานจากพื้นที่เกี่ยวกับหมู่บ้านที่ถูกพลัดถิ่นขนาดของการพลัดถิ่นฐานในภาคตะวันออกของพม่าเทียบเท่ากับสถานการณ์ที่ดาร์ฟัวร์ ทวีปแอฟริกา และได้รับการยอมรับว่าเป็นหลักฐานชี้วัดถึงอาชญากรรมต่อมนุษยชาติในพม่าที่แข็งแกร่งที่สุด

ล่าสุด คาดว่ามีผู้คนอย่างน้อย 470,000 คน กำลังพลัดถิ่นฐานอยู่ในชนบทภาคตะวันออกของประเทศพม่า ตัวเลขประเมินนี้รวมถึงประชาชน 231,000 คน ในพื้นที่จัดสรรชั่วคราวในเขตหยุดยิงที่บริหารจัดการโดยกลุ่มชาติพันธุ์ อีกราว 111,000 คน ที่กำลังซ่อนตัวอยู่ในพื้นที่ห่างไกลที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบมากที่สุด และอีกราว 128,000 คน ที่ย้ายเข้าพื้นที่จัดสรรใหม่ตามคำสั่งของ SPDC อย่างไรก็ดี รายงานนี้สำรวจได้เพียงเขตชนบทของ 38 เมืองที่ได้รับผลกระทบจากการพลัดถิ่นฐานมากที่สุดเท่านั้น การคาดประมาณดังกล่าวจึงถือเป็นการคาดประมาณอย่างต่ำที่สุด และประชากรผู้พลัดถิ่นในประเทศโดยรวมในภาคตะวันออกของพม่าจะมากกว่า 500,000 คน

ผลการสำรวจคาดว่า ในช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2551-กรกฎาคม พ.ศ. 2552 มีผู้คนอย่างน้อย 75,000 คน ในภาคตะวันออกของประเทศพม่าที่ถูกบังคับให้ต้องละทิ้งบ้านของตน อัตราการพลัดถิ่นฐานสูงที่สุดในพื้นที่ชาวกะเหรี่ยงตอนเหนือและรัฐฉานตอนใต้ ในกลุ่มชาวกะเหรี่ยงเกือบ 60,000 คน ที่กำลังซ่อนตัวอยู่ในป่าเขาเขตเมืองผาปูน ตันเตา และจ็อกจิ้น หนึ่งในสามเพิงหลบหนีจากการโจมตีด้วยอาวุธหนักหรือการคุกคามของหน่วยลาดตระเวนของกองทัพพม่าในรอบปีที่ผ่านมา ส่วนในรัฐฉานตอนใต้ ชาวบ้านร่วม 20,000 คน จาก 30 หมู่บ้านก็เพิ่งถูกสั่งอพยพเพื่อตอบโต้ปฏิบัติการของกองทัพรัฐฉานใต้ (SSA-S) ในเมืองลายคำ เมืองกึ่ง และเกสที่ผ่านมา

ชุมชนที่ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการถูกกดขี่ให้ต้องมาลี้ภัยในประเทศไทยมากที่สุดในช่วงก่อนการเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2553 นี้ คือพื้นที่ชาวกะเหรี่ยงที่ได้รับผลกระทบจากสงครามและชุมชนในพื้นที่หยุดยิงของชาวมอญและว่า ความพยายามของ SPDC ที่จะแปลงกองทัพสหรัฐว่า (UWSA) และพรรครัฐมอญใหม่ (NMSP) ให้เป็นกองกำลังป้องกันชายแดนทำให้ข้อตกลงหยุดยิงอาจถูกยกเลิกและเกิดการสู้รบขึ้นอีกในแถบชายแดนไทย-ไทใหญ่ และมอญ ในขณะเดียวกัน การที่กองกำลังกะเหรี่ยงพุทธหรือ DKBA ยินยอมปฏิบัติตามคำสั่งของ SPDC ก็ส่งผลให้การสู้รบตลอดชายแดนรัฐกะเหรี่ยงรุนแรงขึ้นในปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ หน่วยทหารอาสาชาวลาวูก็กำลังอยู่ใต้แรงกดดันให้ต้องสู้รบกับทั้ง SSA-S และ UWSA ตลอดแนวชายแดนรัฐฉานเช่นกัน

ข้อมูลเกี่ยวกับยุทธวิธีรับมือกับสภาพปัญหาของชาวบ้านแสดงให้เห็นถึงสัญญาณแห่งความเหนื่อยล้า เครือข่ายทางสังคมถูกจำกัดมากขึ้น และส่งผลต่อการส่งต่อสัญญาณเตือนภัยเมื่อหน่วยลาดตระเวนกองทัพพม่าเข้าใกล้ เมื่อพิจารณาการที่รัฐบาลพม่าจำกัดการเข้าถึงความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมในพื้นที่สู้รบแล้ว ความช่วยเหลือข้ามพรมแดนโดยองค์กรชุมชนก็มีความสำคัญจำเป็นยิ่ง

การพลัดถิ่นฐานเป็นสัญญาณที่เห็นได้ชัดที่สุดของความขัดแย้ง การที่ผู้พลัดถิ่นในประเทศยังขาดโอกาสกลับคืนถิ่นและตั้งถิ่นฐานใหม่ในภาคตะวันออกของประเทศพม่า แสดงให้เห็นว่ามีความจำเป็นที่งานสร้างสันติภาพของฝ่ายต่างๆ จะต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากกว่านี้ เมื่อพิจารณาข้อค้นพบจากการสำรวจที่ว่า การติดต่อสัมพันธ์ทางสังคมและเศรษฐกิจของชาวบ้าน

ยังดำรงอยู่ข้ามเส้นแบ่งทางการเมืองเสมอไม่ว่าจะมีปัญหาเช่นไร ความเป็นไปได้ที่เครือข่ายประชาชนและชุมชนรากหญ้าเหล่านี้จะเป็นตัวเร่งให้เกิดสันติภาพจึงไม่ควรถูกมองข้าม

ในการประเมินสภาพความขัดแย้งโดยกลุ่มคนรากหญ้า มีการระบุว่าความไม่มั่นคงในพื้นที่การสู้รบและการล่มสลายของกฎหมายกับคำสั่งในพื้นที่หยุดยิง ว่าเป็นประเด็นที่ผู้พลัดถิ่นในประเทศห่วงใยมากที่สุด มุมมองของคนรากหญ้าเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการขาดความมั่นใจว่า “แผนที่เส้นทางสู่ประชาธิปไตย” ของรัฐบาลพม่าจะนำไปสู่สันติภาพได้ ชาวบ้านมองว่าการถอนกำลังของกองทัพพม่าและการนำตัวผู้ก่อการละเมิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม จะเป็นพื้นฐานสำคัญของการหยุดยั้งวงจรความรุนแรงมากกว่า

ทั้งหมดเหล่านี้ คือประเด็นหลักที่ควรจะต้องได้รับการหยิบยกมาถกกับรัฐบาลพม่าเพื่อส่งเสริมทางออกของปัญหาการพลัดถิ่นฐานและความขัดแย้งที่ยืดเยื้อ ความมั่นคงของพลเรือนและนิติธรรมคือพื้นฐานของข้อตกลงที่มีการกระทำต่อมนุษยชาติเราเมื่อ 60 ปีที่แล้ว บัดนี้จึงเป็นข้อท้าทายอันเร่งด่วนของประชาคมโลกที่จะสื่อสารกับประเทศพม่าให้เป็นผลให้จงได้

บทที่ 1: บทนำ

“ไถลเมือง ไกลปิ่น”, ดันเดา ภาพโดย CIDKP พ.ศ. 2552

1.1 พม่าที่สงบนิ่ง

“ทหารพม่าหาว่าพ่อฉันติดต่อกับ KNU แล้วพวกมันก็ทรมานเรา สิ่งให้ฉัน
ชุดหลุมแล้วลงไปนอนในนั้น แล้วมันก็โยยดินกลบตัวฉันหมดเหลือไว้แต่หน้า
ให้หายใจ แล้วก็ทิ้งฉันไว้อย่างนั้น”

(หญิงชาวกะเหรี่ยง, เมืองตันเตา, สัมภาษณ์โดย KORD, มิถุนายน พ.ศ. 2552)

ด้วย “แผนที่เส้นทางสู่ประชาธิปไตย” ที่กำหนดขึ้นเพื่อคงอำนาจของกองทัพ และผลของการ
บริหารเศรษฐกิจที่ผิดพลาดซึ่งถูกกระตุ้นให้ย้ายแหล่งไปอีกด้วยภัยพิบัติเนิร์กิส ภาพอนาคตอันโกล้
งของเศรษฐกิจการเมืองพม่าในจึง “สงบนิ่ง” หากพิจารณาตัวชี้วัดความเป็นปึกแผ่นและ
การบริหารราชการแผ่นดิน จะถือได้ว่ารัฐพม่านั้นกำลังล่มสลาย สภาพเพื่อการพัฒนาและสันติภาพ
หรือ SPDC นั้นแข็งแกร่งพอที่จะแยกตัวเองจากสังคมได้¹

ในทางการเมือง การประหัตประหารเช่นฆ่า การตัดสินลงโทษนางอองซาน ซูจี และการคุมขัง
นักโทษการเมืองมากกว่า 2,000 คน ได้ทำลายความน่าเชื่อถือของการเลือกตั้งที่กำหนดเวลาไว้ในปี
พ.ศ. 2553 หากแม้การเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นอาจไม่เป็นเสรีและยุติธรรม ก็ยังคงมีความหวังว่า
การเปลี่ยนชั่วคราวแม้เพียงเล็กน้อยก็อาจเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ทางการเมืองให้เหล่านายพล
ไม่สามารถควบคุมได้ทั้งหมดบ้าง² อย่างไรก็ตาม การกลับมาซึ่งสงครามในพื้นที่โกก้างก็แสดงให้เห็น
การละเมิดข้อตกลงหยุดยิงที่มีอายุยาวถึง 20 ปี อีกทั้งยังเป็นการย้ำเตือนว่า ทางออกของความ
ทุกข์ยากของกลุ่มชาติพันธุ์นั้นมีความสำคัญต่อการปรองดองแห่งชาติ สันติภาพ และประชาธิปไตย
ในพม่าเป็นอย่างยิ่ง³

โอกาสการฟื้นฟูนิติรัฐของพม่า ได้สลายไปด้วยข้อบกพร่องและข้อขัดแย้งในตัวเองของ
รัฐธรรมนูญซึ่งจะมีผลบังคับใช้หลังการเลือกตั้งดังกล่าว รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีได้นำไปสู่การเปลี่ยน
ผ่านอำนาจการปกครองไปยังพลเรือน แต่กลับเป็นการนิรโทษกรรมแก่คณะทหารผู้ปกครองและตริ
งอำนาจของกองทัพไว้ให้เหนือรัฐบาลต่อไป⁴ ที่สำคัญ การแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมโดยทหาร
และการเมืองจะได้รับการรับรองตามกฎหมาย ด้วยการยกเว้นการสร้างสมดุลของอำนาจให้อำนาจ
ประธานาธิบดีสูงกว่าศาล และให้บทบาทกองทัพเป็นผู้ปกป้องรัฐธรรมนูญและหลักนิติธรรมของ
ประเทศ⁵ การระบุข้อห้ามและข้อจำกัดต่างๆ มากมายทำให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่อาจเป็นกฎหมาย

¹ International Monetary Fund, 7 January 2009, “Myanmar: Staff Report for the 2008 Article IV Consultation”, unpublished report, p3

² Foreign Policy and the Fund for Peace, 2009, The Failed States Index, http://www.foreignpolicy.com/articles/2009/06/22/the_2009_failed_states_index (accessed 15/10/09)

³ International Crisis Group, 20 August 2009, *Myanmar: Towards the Elections*, Asia Report No.174

⁴ Tom Kramer, September 2009, “Burma’s ceasefires at risk”, Transnational Institute, Amsterdam, http://www.tni.org/detail_page.phtml?&act_id=19883 (accessed 15/10/09)

⁵ International Center for Transitional Justice, 2009, Impunity Prolonged: Burma and its 2008 Constitution, New York, http://www.ictj.org/static/Asia/Burma/ICTJ_MMR_Impunity2008Constitution_pb2009.pdf

⁶ Asian Legal Resource Centre, 1 September 2009, “Burma/Myanmar: Institutionalized denial of fundamental rights and the 2008 Constitution of Myanmar”, Written statement to the UN Human Rights Council, http://www.alrc.net/doc/mainfile.php/alrc_st2009/575 (accessed 15/10/09)

สูงสุดของประเทศ ทั้งนี้ มิใช่ด้วยการพิจารณาตามมาตรฐานสากลในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ทั่วด้วยการเปรียบเทียบมาตรฐานที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้เอง⁷

การด้อยศักยภาพในการบริหารเศรษฐกิจของคณะทหารผู้ปกครองพม่า นั้นเป็นที่รู้กันทั่วไป งบประมาณการคลังที่ขาดดุลอย่างต่อเนื่องราว 5% ของผลผลิตมวลรวมประชาชาติหรือ GDP เป็นผลจากการใช้จ่ายมือเติบกับการทหารและโครงการสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ เช่น การสร้าง เมืองหลวงใหม่ที่เนปีดอ⁸ การป้อนบัตรเพิ่มเพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่างๆ เหล่านี้ก่อให้เกิดภาวะ เงินเฟ้อราว 30% ต่อปี ซึ่งทำลายความเชื่อมั่นในอัตราการแลกเปลี่ยนเงินของพม่าและระบบ การเงินการธนาคาร เงินตราต่างประเทศที่ได้รับจากการส่งออกก๊าซธรรมชาติถูกบันทึกไว้ในอัตรา ทางการที่ดัดแปลงเงินจืดไว้สูงเกินความจริง จึงเหลือมูลค่าเพียง 1% ของงบประมาณแผ่นดิน แทนที่ จะเป็น 57% หากเป็นการตีค่าเงินตามอัตราตลาด⁹ นอกจากนี้ปัญหาเชิงนโยบายเหล่านี้แล้ว ความเสียหายจากพายุไซโคลนนาร์กิสและภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจโลก ก็ยังส่งผลให้การเติบโต ของเศรษฐกิจในปีนี้จะงก้งด้วย¹⁰

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาคนี้แล้ว คณะทหารผู้ปกครองพม่าจัดสรรงบประมาณ แผ่นดินเพื่อการสาธารณสุขและการศึกษาไว้ต่ำที่สุด คือเพียง 1.6% ของ GDP เท่านั้น การเติบโต ทางเศรษฐกิจที่เป็นผลจากการส่งออกนั้นไม่เพียงพอที่จะลดภาวะยากไร้ได้¹¹ SPDC มีโครงการ สนับสนุนครัวเรือนและธุรกิจ หรือกระตุ้นเศรษฐกิจน้อยมาก (หากว่ามี)¹² ล่าสุด การคาดประมาณ อย่างต่ำสุดนอกพื้นที่การสู้รบในภาคตะวันออกของพม่าชี้ว่า ผู้คนอย่างน้อย 5 ล้านคนกำลังดำรงชีวิต อยู่ต่ำกว่าเส้นมาตรฐานวัดความยากไร้¹³ ยิ่งไปกว่านั้น การประเมินที่สมจริงกว่าก็คือ ประชากร อย่างน้อย 15 ล้านคนทั่วประเทศรวมถึงผู้คนกว่าครึ่งในรัฐชาติพันธุ์ต่างๆ กำลังตกอยู่ในภาวะยากไร้¹⁴

สงครามอันยืดเยื้อยังดำเนินอยู่ในพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกของพม่า มีการบันทึกรายงานถึง ผลกระทบของยุทธศาสตร์การตอบโต้ฝ่ายตรงข้ามต่อสิทธิมนุษยชนและการพลัดถิ่นฐานในภาค ตะวันออกของพม่ามากมาย¹⁵ ข้อมูลรวบรวมจากรายงานของหน่วยงานสหประชาชาติต่างๆ ในช่วง 15 ปีที่ผ่านมา ส่งผลให้มีการเรียกร้องให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติก่อตั้ง คณะกรรมาธิการไต่สวนอาชญากรรมต่อมนุษยชาติและอาชญากรรมสงครามในพม่า¹⁶ แม้จะมีมติ

⁷ Yash Ghai, December 2008, "The 2008 Myanmar Constitution: Analysis and assessment", Professor Emeritus, University of Hong Kong

⁸ Economic Intelligence Unit, April 2009, *Myanmar (Burma): Country Report*, pp12 & 15

⁹ International Monetary Fund, 7 January 2009, op cit, pp6-9

¹⁰ Sean Turnell, 2009, "Burma's Economy 2009: Disaster, Recovery... and Reform?", Macquarie University, Sydney, pp4-5

¹¹ International Monetary Fund, 7 January 2009, op cit, pp4 & 10

¹² Economic Intelligence Unit, April 2009, op cit p4

¹³ FAO/WFP, 22 January 2009, Crop and Food Security Assessment Mission to Myanmar, p5

¹⁴ United Nations Development Programme, 2006, *Impact of the UNDP Human Development Initiative in Myanmar, 1994-2006*, Yangon, UNDP

¹⁵ Internal Displacement Monitoring Centre, 5 March 2009, *Myanmar : Conflicts and human rights violations continue to cause displacement*, www.internal-displacement.org (accessed 15/10/09)

¹⁶ International Human Rights Clinic, May 2009, *Crimes in Burma*, Harvard Law School, <http://www.law.harvard.edu/programs/hrp/documents/Crimes-in-Burma.pdf> (accessed 15/10/09)

สหประชาชาติเรียกร้องให้ยุติการละเมิดสิทธิมนุษยชนและกฎหมายมนุษยธรรมอย่างสม่ำเสมอ คณะทหารก็ยังคงลอยนวล และไม่เต็มใจที่จะหยุดยั้งการละเมิดทำร้ายดังกล่าว¹⁷

ในช่วง 20 กว่าปีที่ผ่านมา แม้จะมีการขยายพื้นที่ให้กับงานมนุษยธรรมในประเทศพม่า คณะทหารก็ยังมิได้อนุญาตหน่วยงานให้ความช่วยเหลือเข้าถึงพื้นที่สู้รบในภาคตะวันออกแต่อย่างใด¹⁸ นักเคลื่อนไหวพลักดันนโยบายการให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมต่างตระหนักในอุปสรรคข้อนี้ จึงได้เรียกร้องทุนบริจาคเพิ่มเติมเพื่อจะใช้ประโยชน์พื้นที่ทางมนุษยธรรมที่อื่นให้ได้มากที่สุด¹⁹ มีแนวโน้มว่าพลเรือนที่ได้รับผลกระทบจากสงครามเหล่านี้จะต้องพึ่งพาองค์กรชุมชนที่แอบให้ความช่วยเหลือผ่านพรมแดนต่อไป อย่างน้อยก็ในอนาคตอันใกล้

ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของภูมิภาคที่ก่อเกิดจากประเทศพม่านั้น เชื่อมโยงกับการค้ายาเสพติด การแพร่กระจายโรคติดต่ออย่าง HIV/AIDS สงครามที่ยืดเยื้อ การหลั่งไหลของผู้ลี้ภัย และการย้ายถิ่นอย่างไม่เป็นระบบมานานแล้ว²⁰ สภาความมั่นคงแห่งชาติของไทยกำลังเตรียมรับมือการหลั่งไหลของผู้ลี้ภัยจำนวนมากจากการสู้รบในพื้นที่ชายแดนก่อนการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2553²¹ อย่างไรก็ตาม ข้อกังวลต่อความมั่นคงของภูมิภาคยังขยายประเด็นต่อไปอีก เมื่อมีรายงานที่ยังไม่ได้รับการยืนยันว่า SPDC กำลังสร้างอาวุธนิวเคลียร์²² หากเป็นจริง การสร้างความปรองดองแห่งชาติจะยิ่งเป็นความต้องการเร่งด่วนของภูมิภาค ล่าสุด หน่วยงานเกี่ยวข้องความมั่นคงทั้งหลายยังไม่ได้แสดงท่าทีอย่างเป็นทางการ ทว่ารัสเซียก็กำลังร่วมมือกับ SPDC ในโครงการพลังงานนิวเคลียร์ และเกาหลีเหนือก็เป็นผู้ค้าอาวุธอื่นๆ รวมทั้งช่วยพัฒนาโครงสร้างการทหารของพม่าอีกด้วย²³

¹⁷ UN General Assembly, 23 January 2009, *Situation of Human Rights in Myanmar*, Resolution 63/245. AND ICRC, 29 June 2007, Press Release: Myanmar–ICRC denounces major and repeated violations of international humanitarian law, Yangon / Geneva

¹⁸ Morten Pedersen, 8 May 2009, “Setting the scene: Lessons from 20 years of foreign aid”, Paper prepared for a forum presented by National Bureau of Asian Research, US–ASEAN Business Council and the Atlantic Council of the United States, Washington DC, http://www.nbr.org/Downloads/pdfs/ETA/BMY_Conf09_Pedersen.pdf (accessed 7/10/09)

¹⁹ Richard Horsey, 8 May 2009, “Strategies and priorities in addressing the humanitarian situation in Burma”, Paper prepared for a forum presented by the National Bureau of Asian Research, US–ASEAN Business Council and the Atlantic Council of the United States, Washington DC, http://www.nbr.org/Downloads/pdfs/ETA/BMY_Conf09_Horsey.pdf (accessed 7/10/09)

²⁰ ASEAN Inter-Parliamentary Myanmar Caucus, 2006, *Asian Voices: Myanmar’s Threat to Regional Security*, <http://www.aseanmp.org/docs/aipmc%20booklet.pdf> (accessed 15/10/09)

²¹ The Nation, 7 October 2009, “Border Security Chief: We won’t force refugees back to Burma”, <http://www.nationmultimedia.com/option/print.php?newsid=30113935> (accessed 15/10/09)

²² Des Ball & Phil Thornton, 2 August 2009, “Burma’s nuclear bomb alive and ticking”, Bangkok Post

²³ Andrew Selth, 24 August 2009, “Burma and North Korea: Smoke or fire?”, in *Policy Analysis no.47*, Australian Strategic Policy Institute,

1.2 การพลัดถิ่นฐานที่ยืดเยื้อ

“หลังจากที่ทหารพม่ามาเผาบ้านของเรา เราก็นอนมาก ไม่มีข้าวกิน และยังต้องนอนที่วัด ผมก็หวังว่าจะมีใครมาช่วยเราได้บ้าง”

(ชายชาวไทใหญ่, เมืองกึ่ง, สัมภาษณ์โดย SRDC, สิงหาคม พ.ศ. 2552)

การพลัดถิ่นฐานอันยืดเยื้อ หมายถึงสถานการณ์ซึ่งกระบวนการหาทางออกให้แก่ประชาชนผู้ถูกบังคับกดขี่ให้ต้องพลัดถิ่นฐานยังไม่เป็นผล และ/หรือพวกเขายังคงได้รับผลกระทบจากการพลัดถิ่นนั้น ยังคงอยู่ในสภาวะเป็นคนชายขอบ หรือยังขาดการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน²⁴ สถานการณ์การพลัดถิ่นฐานที่ยืดเยื้อดำเนินอยู่ใน 35 ประเทศทั่วโลก รวมทั้งพม่า และมักเป็นผลจากการขาดเจตนาารมณ์ทางการเมืองที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งและหยุดยั้งการประหัตประหาร²⁵

ในกรณีที่ผู้พลัดถิ่นได้ข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ ก็จะมีผลให้เกิดสถานการณ์ผู้ลี้ภัยที่ยืดเยื้อที่มี “การจำกัดการเดินทางและโอกาสในการทำงานของผู้ลี้ภัย รวมถึงการกักเก็บไว้ในค่ายพัก” ต่อไป²⁶ ผลที่ตามมาคือ “ชีวิตที่สูญเปล่า การผลาญทรัพยากร และภัยคุกคามความมั่นคง”²⁷ ในบริบทของการละเมิดทำร้ายและสงคราม ผู้หญิงและเด็กจะเป็นผู้เสี่ยงภัยรวมทั้งได้รับผลกระทบทางอ้อมต่อชีวิตและสุขภาพมากที่สุด ทั้งนี้ เป็นที่เข้าใจโดยทั่วไปว่า ทางออกที่เป็นไปได้ของสถานการณ์ผู้ลี้ภัย ก็คือการเดินทางกลับประเทศต้นทางอย่างสมัครใจ การผสมกลมกลืนกับประเทศแรกรับ หรือการไปลี้ภัยหรือตั้งถิ่นฐานใหม่ในประเทศที่สาม หากทางออกของผู้พลัดถิ่นในประเทศจะเน้นที่การกลับคืนชุมชนดั้งเดิมของตน การผสมกลมกลืนเข้ากับชุมชนใหม่ หรือการตั้งถิ่นฐานใหม่ในแห่งอื่นของประเทศมากกว่า²⁸ ผู้พลัดถิ่นจะต้องได้ตัดสินใจอย่างมีข้อมูลและมีส่วนร่วมเต็มที่ในการวางแผนอนาคต จึงจะถือเป็นกระบวนการการคืนถิ่นหรือตั้งถิ่นฐานใหม่ที่ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ ความมั่นคงปลอดภัย การได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย การผสมกลมกลืนทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการมีสิทธิทางการเมืองอีกครั้ง ก็เป็นเงื่อนไขที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับทางออกของผู้พลัดถิ่นในประเทศด้วย²⁹

²⁴ Brookings-Bern Project on Internal Displacement, 2007, *Expert Seminar on Protracted IDP Situations*, http://www.brookings.edu/events/2007/0621_displacement.aspx (accessed 15/10/09)

²⁵ Internal Displacement Monitoring Centre, April 2009, *Internal Displacement: Global overview of trends and developments in 2008*, p9, www.internal-displacement.org (accessed 15/10/09)

²⁶ Executive Commission of the High Commissioner's Programme, 10 June 2004, "Protracted Refugee Situations", UNHCR, para 4, <http://www.unhcr.org/excom/EXCOM/40c982172.pdf> (accessed 15/10/09)

²⁷ Ibid, para 8

²⁸ Jeff Crisp, 2007, "Protracted Refugee and IDP Situations: Apparent Similarities and Differences" in Brookings-Bern Project on Internal Displacement, 2007, opcit

²⁹ UN Inter-Agency Standing Committee, March 2007, "Benchmarks for Durable Solutions for Internally Displaced Persons"

1.3 เปรียบวิธีวิจัย

“เราพยายามจะเข้าใจภาพความเคลื่อนไหวของความขัดแย้งในท้องถิ่น และมองหาทางออกร่วมกันกับชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบ.”

(เจ้าหน้าที่ภาคสนาม MRDC, สิงหาคม พ.ศ. 2552)

TBBC ร่วมมือกับองค์กรชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ บันทึกลักษณะการพลัดถิ่นฐานภายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545³⁰ เมื่อผู้สังเกตการณ์จากต่างประเทศไม่อาจเข้าถึงพื้นที่ส่วนใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ และยังคงมีความเสี่ยงสูงในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบ รายงานเหล่านี้จึงไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลยหากปราศจากการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชน

TBBC ออกแบบการสำรวจทั้งหมดที่ผ่านมาร่วมกันกับองค์กรชุมชนภาคี โดยวางให้อยู่ในกรอบของหลักแนวทางว่าด้วยการพลัดถิ่นฐานภายในประเทศของสหประชาชาติ³¹ เมื่อหลายปีก่อนนั้นยังมิได้มีการทดสอบวางกรอบนิยามผู้พลัดถิ่นภายในประเทศ ประสบการณ์ของ TBBC จึงมีส่วนช่วยในการพัฒนาระเบียบวิธีวิจัยของหน่วยงานมนุษยธรรมอื่นๆ ทั่วโลกต่อมา³² การสำรวจในปีนี้ได้ปรับปรุงข้อมูลใหม่เกี่ยวกับขนาดและการกระจายตัวของการพลัดถิ่นฐาน ทบทวนแนวโน้มความเปราะบาง และประเมินความเป็นไปได้ต่อการสร้างสันติภาพและคลายความขัดแย้ง

ข้อมูลการสำรวจเชิงปริมาณของขนาดและการกระจายตัวของการพลัดถิ่นฐานและผลกระทบของการแผ่ขยายกำลังทหารและการพัฒนา มาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักใน 38 เมือง ในช่วงมิถุนายนและกรกฎาคม พ.ศ. 2552³³ โดยกลุ่มประชากรพลัดถิ่นในประเทศในการคาดประมาณ คือ ผู้คนที่

- หนีหน่วยลาดตระเวน SPDC และกำลังหลบซ่อนตัวอยู่ในพื้นที่สู้รบ
- ถูกสั่งอพยพและจำต้องย้ายตามคำสั่งไปยังพื้นที่จัดสรรใหม่ของ SPDC
- กำลังลี้ภัยอยู่ในพื้นที่หยุดยิงที่บริหารจัดการโดยกลุ่มชาติพันธุ์ หลังจากที่นี่การละเมิดสิทธิมนุษยชนและผลกระทบของสงคราม หรือถูกบังคับโยกย้ายด้วยกลุ่มอำนาจที่ไม่ใช่รัฐ หรือกลับจากค่ายผู้ลี้ภัยในประเทศไทย

แผนที่ทั้งหมดในรายงานฉบับนี้เป็นฝีมือขององค์กรภาคีของ TBBC ที่วาดโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์จากข้อมูลตัวเลขระยะทางที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วาดได้พยายามคาดประมาณให้เที่ยงตรงที่สุดแม้บางตำแหน่งสถานที่และพื้นที่อาจคลาดเคลื่อนไปบ้าง โดยข้อมูลและแผนที่ทั้งหมดได้รับการอ้างอิงซึ่งกันและกันกับรายงานจากพื้นที่และแหล่งข้อมูลที่ตีพิมพ์มาแล้วอื่นๆ

³⁰ Previous surveys can be accessed from www.tbbsc.org/resources/resources.htm

³¹ The UN Guiding Principles on Internal Displacement, 1998, UN doc. E/CN.4/1998/53/Add.2, recognises internally displaced persons as “persons who have been forced or obliged to flee or to leave their homes or places of habitual residence, in particular as a result of or in order to avoid the effects of armed conflict, situations of generalized violence, violations of human rights or natural or human-made disasters, and who have not crossed an internationally recognized State border.”

³² UN OCHA and the Internal Displacement Monitoring Centre, April 2008, *Guidance on Profiling Internally Displaced Persons*, Geneva, www.internal-displacement.org

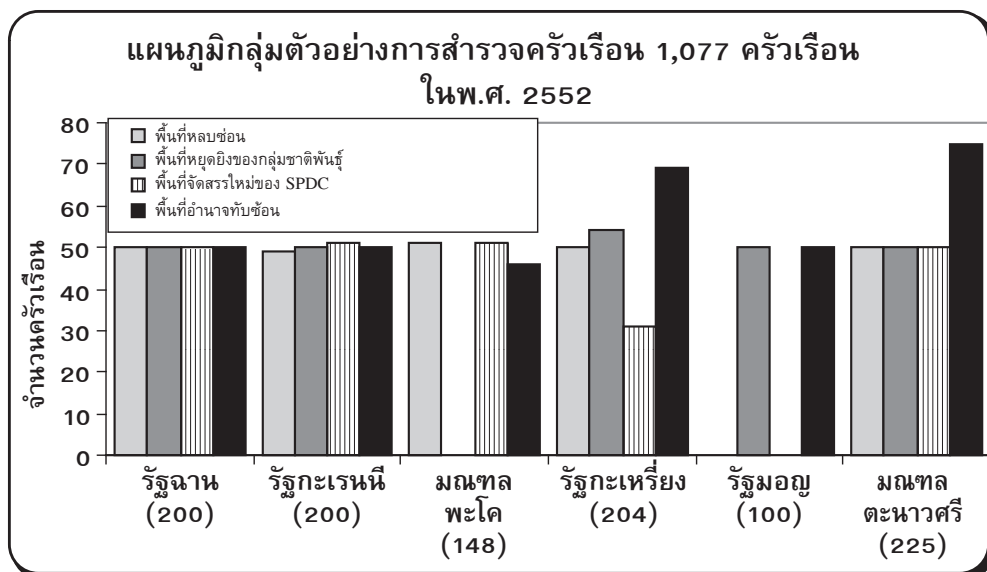
³³ The survey guidelines are reproduced in Appendix 5.

รายงานฉบับนี้เช่นเดียวกับฉบับที่ผ่านมา คือไม่สามารถคาดประมาณจำนวนผู้คนที่อยู่ในสภาพที่ดินในเขตเมืองหรือพื้นที่อำนาจทับซ้อนได้เนื่องจากความซับซ้อนในการแยกแยะประเภทพื้นที่ และการแยกประชากรท้องถิ่นกับผู้พลัดถิ่น ตัวเลขประชากรพลัดถิ่นจึงเป็นการคาดประมาณเท่านั้น

การวิเคราะห์แนวโน้มความเปราะบางนั้นมาจากข้อมูลการสำรวจครัวเรือนในปี พ.ศ. 2548, พ.ศ. 2550 และอีกครั้งในปีนี้ซึ่งมีการสัมภาษณ์มากกว่า 1,000 ครัวเรือน และส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมดมีจำนวน 3,100 ครัวเรือน คณะสำรวจใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างหลายระดับชั้นเพื่อให้มั่นใจว่าจะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนทั้ง 6 รัฐและมณฑล และจากพื้นที่ประเภทต่างๆ

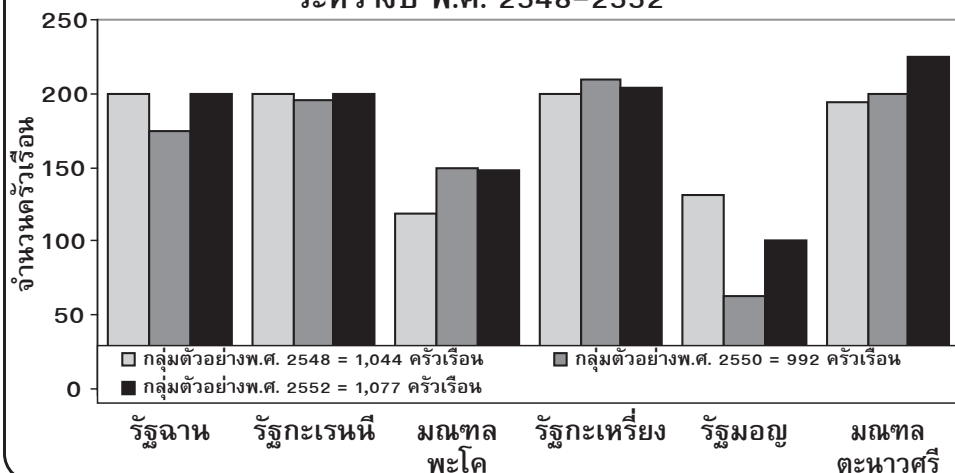
เมื่อเส้นแบ่งพื้นที่เขตอิทธิพลทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ นั้นไม่ชัดเจนนัก จึงมีการกำหนดนิยามประเภทพื้นที่เพื่อเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ภาคสนามผู้เก็บข้อมูล ดังนี้

- พื้นที่หลบซ่อน คือพื้นที่ที่มีการสู้รบหนักหน่วงที่สุดซึ่งผู้คนจะต้องหาทางหลบซ่อนตนจากหน่วยลาดตระเวน SPDC อยู่เสมอ
- พื้นที่จัดสรรใหม่ คือหมู่บ้านที่ถูก SPDC สั่งโยกย้ายมารวมกัน
- พื้นที่หยุดยิง คือพื้นที่พิเศษที่กลุ่มอำนาจชาติพันธุ์ปกครองตนเองในระดับหนึ่ง และมีการประกันว่าจะไม่ถูกโจมตีโดย SPDC
- พื้นที่อำนาจทับซ้อน คือพื้นที่ชนบทในการควบคุมของ SPDC แต่ก็อยู่ในเขตอิทธิพลของกองกำลังฝ่ายต่อต้านด้วย

ดังเช่นที่แสดงไว้ในแผนภูมิประชากรผู้ให้ข้อมูล ประชากรกลุ่มตัวอย่างจะมีความหลากหลายด้านประเภทพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ สถานที่ และกลุ่มชาติพันธุ์ ในแต่ละปีจะมีการสัมภาษณ์ราว 200 ครอบครัวจากแต่ละรัฐหรือมณฑล และราว 250 ครอบครัวในแต่ละประเภทสถานที่ สำหรับมณฑลพะโค มีการสำรวจจำนวนประชากรน้อยกว่าแห่งอื่นเพราะไม่มีพื้นที่หยุดยิง ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างจากรัฐมอญก็ยังคงเล็กเหมือนเดิม เนื่องจากไม่มีพื้นที่จัดสรรใหม่และพื้นที่หลบซ่อน

แผนภูมิกลุ่มตัวอย่างการสำรวจครัวเรือน 3,113 ครัวเรือน ระหว่างปี พ.ศ. 2548-2552

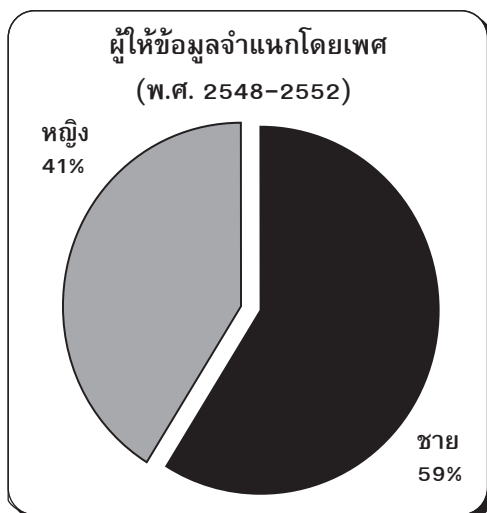
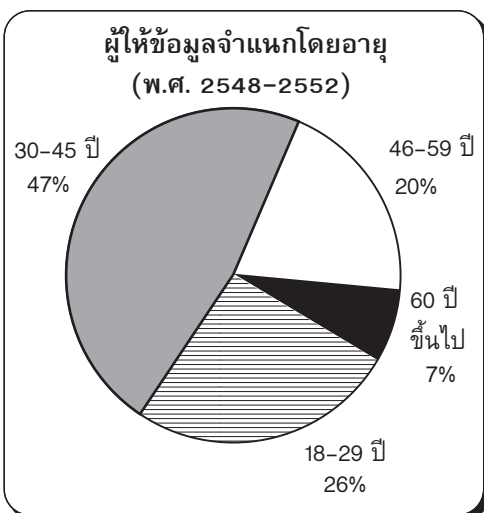
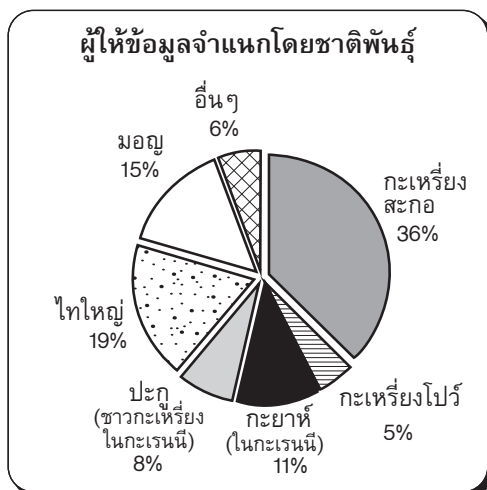
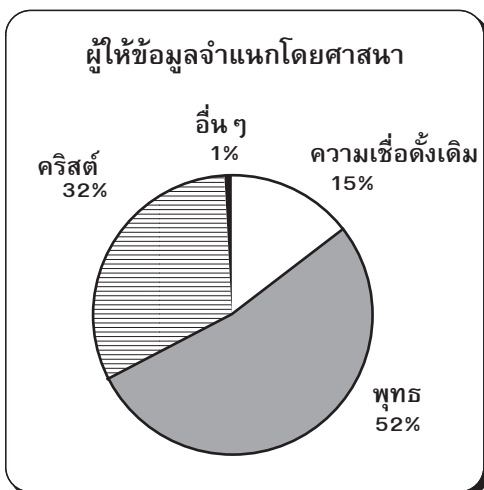
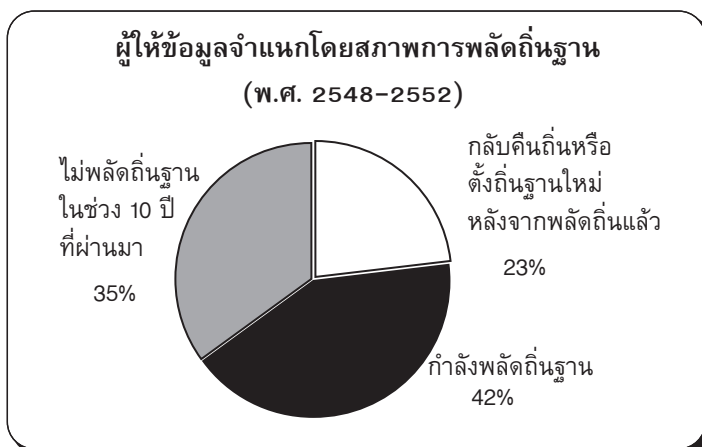

แผนภูมิจำแนกประชากรที่ให้อข้อมูลในปีพ.ศ. 2548, 2550 และ 2552 แสดงให้เห็นว่า จำนวนผู้ให้อข้อมูลหญิงนั้นต่ำกว่าชายเล็กน้อย เนื่องจากในปีพ.ศ. 2548 เจ้าหน้าที่เก็บข้อมูลยังขาดความตระหนักในความสำคัญของมิติหญิงชายอยู่ ส่วนเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีนั้นไม่ได้รับการสำรวจดังที่เห็นในภาพการกระจายกลุ่มอายุของผู้ให้อข้อมูล กลุ่มตัวอย่างแสดงถึงความหลากหลายทางชาติพันธุ์และศาสนาในภาคตะวันออกของพม่า โดยมีเสียงของชาวกะเหรี่ยงเป็นสัดส่วนสูงสุดเนื่องจากเป็นกลุ่มประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสงครามมณฑลพะโค มณฑลตะนาวศรี และรัฐกะเหรี่ยง

การสำรวจความเปราะบางของครัวเรือนจะต่างจากการสำรวจประชากร คือจะไม่จำแนกแยกแยะผู้พลัดถิ่นในประเทศออกจากประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสงครามโดยรวม ผู้ให้อข้อมูลประมาณสองในสามชี้ว่า พวกเขาต้องละทิ้งบ้านของตนในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา และสำหรับผู้ที่เคยพลัดถิ่นฐาน หนึ่งในสามรายงานว่าได้กลับคืนถิ่นฐานเดิมหรือตั้งถิ่นฐานใหม่ในแห่งอื่น รวมทั้งได้กลับมาทำมาหากินและผสมกลมกลืนเข้าสู่สังคมได้แล้ว อย่างไรก็ตาม ข้อมูลนี้อาจบิดเบือนสัดส่วนครัวเรือนพลัดถิ่นให้ลดลงหากผู้ตอบเคยละทิ้งบ้านของตนเมื่อก่อน 10 ปีมาแล้วและไม่ได้เน้นการต้องโยกย้ายต่อเนื่องจากนั้นเป็นการละทิ้งบ้านอีก ข้อค้นพบนี้ยังอาจสะท้อนถึงความหวังต่อความยั่งยืนของการตั้งถิ่นฐานใหม่ มากกว่าสภาพที่แท้จริงในขณะที่กำลังพลัดถิ่นอยู่นี้

กระบวนการประเมินความขัดแย้งซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากศูนย์ศึกษาสันติภาพและความขัดแย้ง เริ่มต้นด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ 3 วันสำหรับตัวแทนจากองค์กรภาคีและองค์กรสตรีชนเผ่าอีก 3 องค์กร ผู้เข้าร่วมได้ทำความรู้จักกับเครื่องมือประเมินสถานการณ์ความขัดแย้งหลากหลาย และได้นำมาใช้ประเมินความขัดแย้งอย่างมีส่วนร่วมในภาคตะวันออกของพม่า ในเวลาต่อมา ชาวบ้าน 70 คน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งจัดขึ้นในพื้นที่สู้รบเมืองผาปูน รัฐกะเหรี่ยง และเยผัวในเขตหยุดยิงของมอญ มณฑลตะนาวศรี การประชุมเหล่านี้ได้เป็นเวทีให้ผู้พลัดถิ่นในประเทศแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนทางสร้างสันติภาพ และยังเปิดรับฟังมุมมองของชุมชนรากหญ้าเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของความขัดแย้งด้วย

ลักษณะทางประชากรของผู้ให้ข้อมูลการสำรวจในปี พ.ศ. 2548, 2550 และ 2552

บทที่ 2: สถานการณ์ล่าสุดในภาคตะวันออก ของประเทศพม่า

เหมืองทองคำ, ฉ่วยยี่น ภาพโดย KORD พ.ศ. 2552

2.1 รัฐฉันทอนไต้

“ถ้ากองทัพนพม่ากับว้ายกัันอืก เราจะรักษาข้าวของเราอัยงั เราจะไปไหน
จะรอดชีวิตไต้ยังั”

(หญัองไท่หญัอง, เมืองสาด, สัมภาษณ์โดย SRDC, กรกฎาคม พ.ศ. 2552)

ประชาชนในรัฐฉันทอนไต้ใช้ชีวิตอยู่ภายใตักฎหมายสภาวะฉุกเฉินกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนและการสู้รบมากกว่า 30 ปี ในปีที่ผ่านมา คณะทหารพม่าก็ได้สร้างแรงกดดันทางการเมืองต่อกลุ่มหยุดยังัเพื่อให้ปรับแบ่งกลุ่มกลายเป็นกองกำลังป้องกันชายแดนภายใตบัังคับบัญชาของกองทัพนพม่าแทน

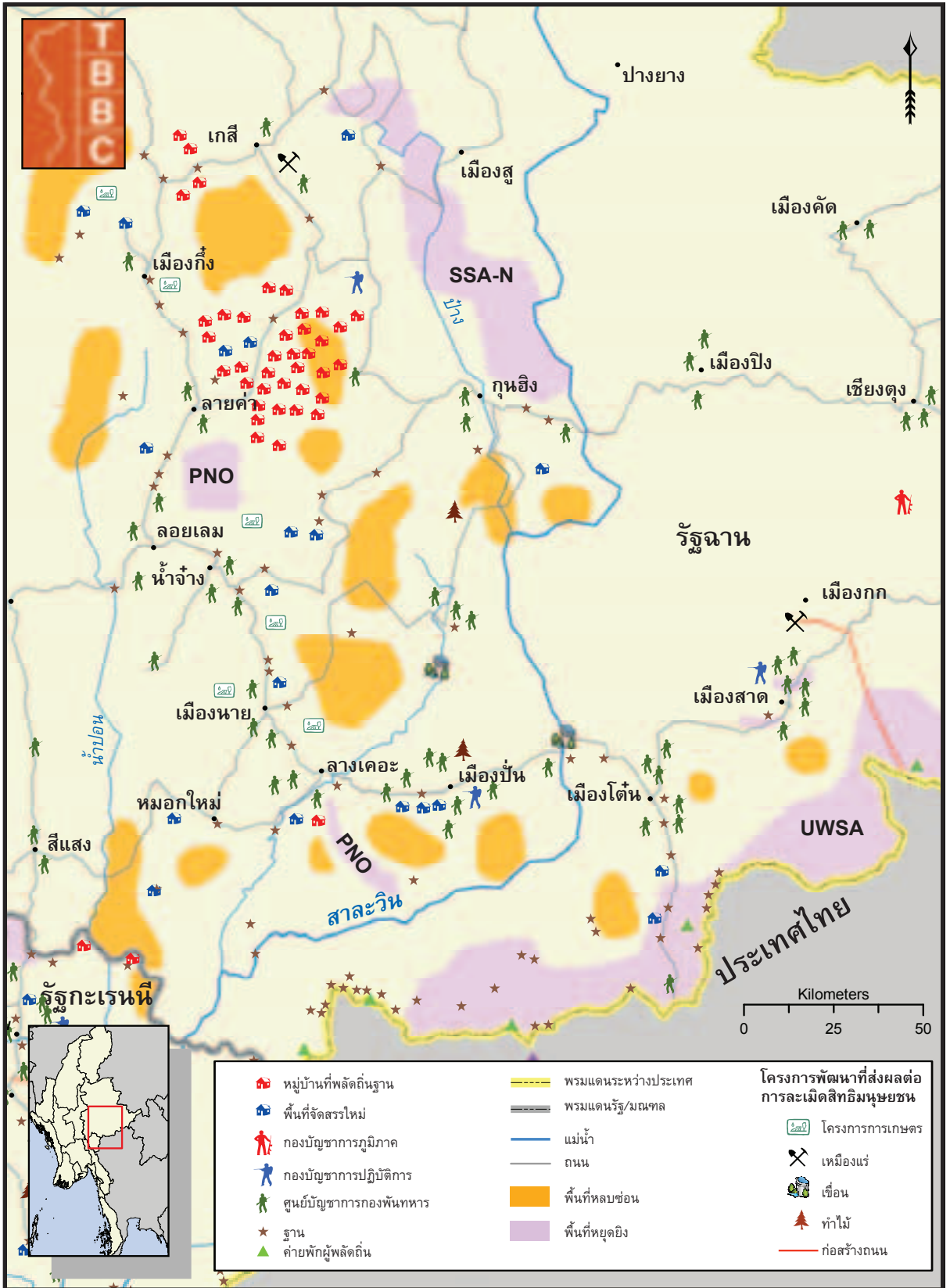
ประชาชนโดยเฉพาะในเมืองเกสิ เมืองกััง และลายค่า ต้องทุกข์ทรมานจากการสู้รบระหว่งกองทัพรัฐฉันทอนไต้หรือ SSA-S และกองทัพนพม่าอยู่บ่อยครั้ง ในช่วงครั้งปีแรกของ พ.ศ. 2552 มีการสู้รบอย่างน้อย 4 ครั้งต่อเดือน และ SPDC ก็หันมาแก้แค้นชาวบ้านด้วยการยึดทรัพย์สิน ชุตริดและบัังคับโยกย้ายบ้าน เมื่อปลายเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2552 ที่เมืองลายค่าเพียงแห่งเดียว มีบ้านถูกเผาไปมากกว่า 500 หลัง และหมู่บ้าน 30 หมู่บ้านก็ถูกบัังคับให้โยกย้ายเข้าเมือง คาดว่าในช่วงปีที่ผ่านมา มีพลเรือนราว 19,000 คน ในสามเมืองนี้ที่ต้องพลัดถิ่นฐาน บางคนหนีไปหลบซ่อนตัวอีกส่วนหนึ่งได้ย้ายเข้าเขตเมืองใกล้ๆ แต่ด่านตรวจตลอดถนนใหญ่สู่ประเทศไทยก็ได้ปิดกัันเส้นทางหลบหนีข้ามประเทศเอาไว้

เมื่อกลางปี พ.ศ. 2551 ในแถบเมืองนาย สีแสง และหมอกใหม่ องค์การปลดปล่อยแห่งประชาชาติฉันทอนไต้ SNPLO หรือกองกำลังชาวปะโอซึ่งทำข้อตกลงหยุดยังักับ SPDC ได้แตกออกเป็นสองฝ่าย กลุ่มหนึ่งวางอาวุธต่อ SPDC และอีกกลุ่มจับอาวุธขึ้นมามีใหม่ ส่งผลให้เกิดการปะทะกันมากขึ้น และหน่วยลาดตระเวนของกองทัพนพม่าก็แก้แค้นชาวบ้านอย่างรุนแรง ในช่วงเดือนมิถุนายน มีผู้เผ่าอย่างน้อย 9 คนถูกสังหาร ด้วยข้อกล่าวหาว่าเข้าข้างกบฏ นอกจากนี้ ภัยคุกคามพร้อมกับการบัังคับไล่ที่ ช่มชััน ทารุณกรรม และการคุกคามอื่น ๆ ยังนำไปสู่การพลัดถิ่นฐานของผู้คนมากกว่า 3,000 คน ในพื้นที่นี้่อีกด้วย

สิงหาคม พ.ศ. 2552 แรงกดดันของ SPDC ต่อกลุ่มหยุดยังัให้แปลงสภาพเป็นกองกำลังรบป้องกันชายแดน ได้นำไปสู่การสู้รบระหว่ง SPDC กับกลุ่มหยุดยังัโกกัางในรัฐฉันทอนไต้เหนือส่งผลให้ผู้คนราว 37,000 คน ต้องหลบหนีเข้าประเทศจีน จากนั้น การคุกคามจากกองทัพบไต้ย้ายไปยังกองทัพบสหรัฐว้าหรือ UWSA ตลอดแนวชายแดนไทยและจีน ในเมืองโต้นและเมืองสาดมีคำสั่งให้ UWSA ย้ายฐานกำลังออกไปและความสัมพันธ์ระหว่ง SPDC กับกลุ่มว้าก็เริ่มตึงเครียด นอกจากนั้น กองทัพนพมายังัสนับสนุนการฝึกทหารให้กับทหารอาสาจากหมู่เมืองโต้นอืก 3 รอบ และกดดันให้เกณฑ์กำลังพลเพิ่มเพื่อเตรียมสู้รบกับทั้ง SSA-S และ UWSA

แม้รัฐฉันทอนไต้จะไม่มั่นคงนัก โครงการพัฒนาในการสนับสนุนของรัฐพม่าก็ยังัเดินหน้าต่อไป โครงการเชื่อมท่าทางบนแม่น้ำสาละวินซึ่งอยู่ในแผนพัฒนาพลังงานแห่งชาติของไทยได้ทำลายโอกาสของผู้พลัดถิ่นนับหมื่นที่จะกลับบ้าน และนักลงทุนไทยยังัมีแผนการณจจะขุดเจาะลึกในดื้ที่เมืองกกในเขตเมืองสาด หรือราว 70 กิโลเมตรจากชายแดนเชียงราย เมื่อถนนจากเหมืองสู่ชายแดนไทยเสร็จ การท่าเหมืองแรกก็จะเริ่มต้น คาดว่าหมู่บ้าน 8 หมู่บ้านบนพื้นที่เหมืองจะถูกบัังคับโยกย้าย และเป็นไปได้ว่าพลเรือนนับพันหมื่นในพื้นที่รอบๆ จะได้รับผลกระทบจากการแผ่อำนาจทางทหารอืกแน่นอน

รัฐฉานตอนใต้

2.2 รัฐกะเรนนี

“พวกมันบังคับให้เราจ่ายเงินทั้งๆ ที่เราไม่อยากจะ แล้วเราก็ต้องจ่ายดอกสูงมาก ปีที่แล้วก็แบบนี้สองครั้งแล้ว”

(ชายชาวกะเรนนี, เมืองลอยก่อ, สัมภาษณ์โดย KSWDC, กรกฎาคม พ.ศ. 2552)

นับจากที่กองกำลังปลดปล่อยชาติปะโอหรือ PNLA แยกตัวออกจาก SNPLO และจับอาวุธสู้ในปี พ.ศ. 2551 การสู้รบในรัฐกะเรนนีก็อุบัติขึ้นมากที่สุดในทางตอนเหนือแถบเมืองชาดอร์และลอยก่อ กองพันทหารราบน้อยที่ 261 ของ SPDC เพิ่มกำลังพลตลอดแนวชายแดนรัฐกะเรนนี-รัฐฉาน การสู้รบส่งผลให้ผู้ใหญ่บ้านชาวกะเรนนีหลายคนถูกตั้งข้อหา ช่มชู้คุกคาม และทรมานฆ่าแล้วฆ่าเล่า หมู่บ้านตอนเหนือของลอยก่อแถบฝั่งน้ำที่เป็นพรมแดนรัฐต่อรัฐฉานและหมู่บ้านตามแนวแม่น้ำปองได้รับผลกระทบมากที่สุด เนื่องจากถูกกล่าวหาว่าช่วยให้ทั้งกองกำลังพรรคก้าวหน้ากะเรนนีหรือ KNPP และ PNLA หนีข้ามน้ำได้

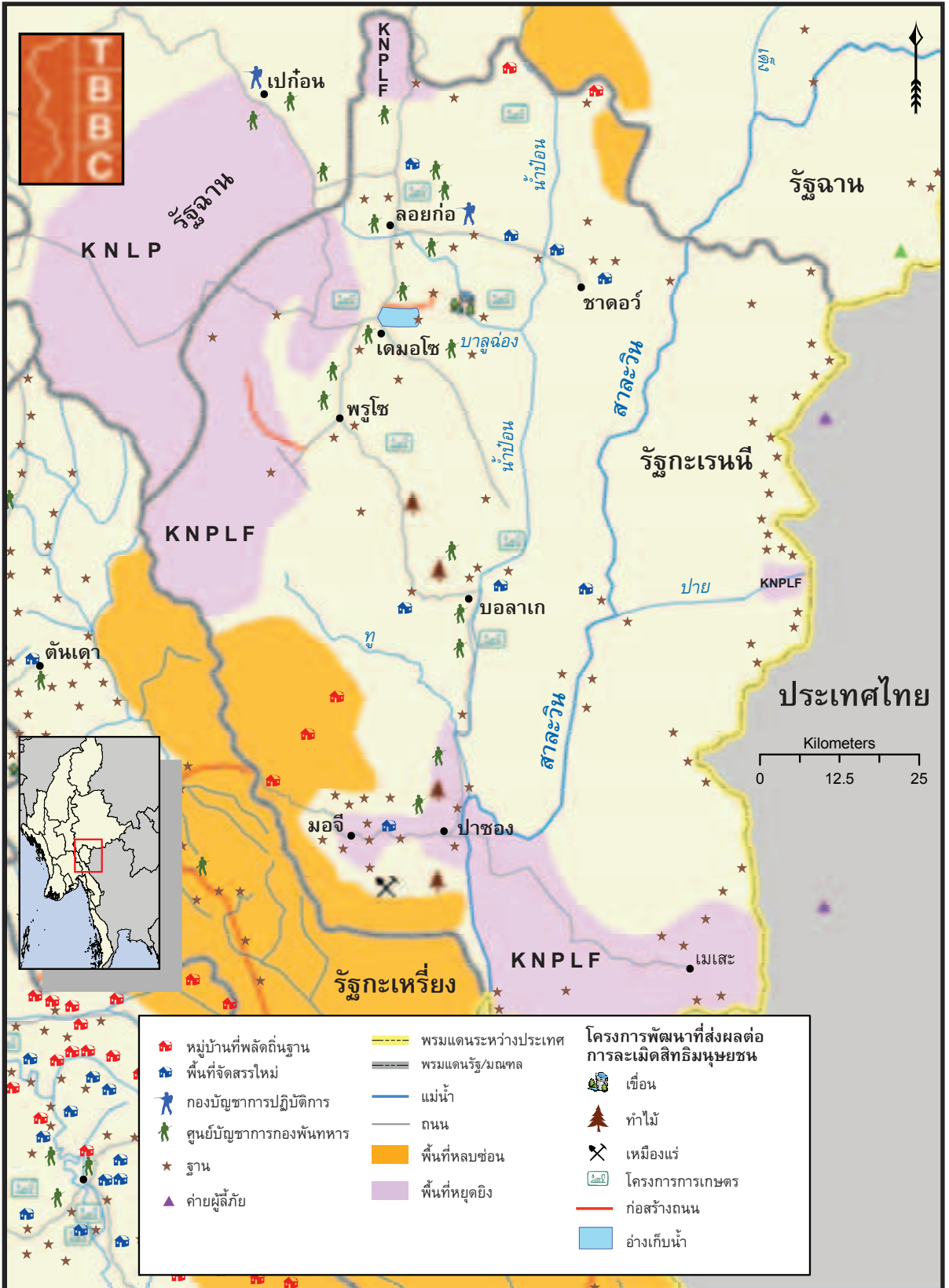
การมีหน่วยลาดตระเวนของกองทัพพม่าเพิ่มขึ้นนั้นนำไปสู่ความต้องการลูกหาบที่เพิ่มขึ้น ชาวบ้านในพื้นที่ชาดอร์ตอนเหนือรายงานว่า จากที่เคยต้องไปแบกเสบียงอาหารให้ SPDC ทุกๆ สองสัปดาห์ ในระยะหลังนี้ต้องไปทุกสัปดาห์ นอกจากนี้ กองพันทหารราบน้อยที่ 530 ในเมืองลอยก่อตอนเหนือยังเปิดโครงการเงินกู้ซึ่งคล้ายกับการรีดไถชาวบ้าน นับแต่ปี พ.ศ. 2551 ทุกบ้านใน 20 หมู่บ้านถูกบังคับให้กู้เงิน 10,000 จั๊ต และจ่ายเงินสองเท่าหลังฤดูเก็บเกี่ยวในเดือนธันวาคม ชาวบ้านเองไม่อยู่ในฐานะจะกู้ยืม แต่ก็ไม่ได้รับอนุญาตให้ปฏิเสธ

ความมั่นคงทางอาหารในเมืองเดมอวโซและพูโซได้รับผลกระทบจากภัยแล้งและการบริหารจัดการน้ำที่ผิดพลาด อ่างเก็บน้ำซึ่งเคยส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรมากกว่า 20,000 เอเคอร์ แหล่งजनเกษตรกรต้องพึ่งพาแต่ฝนและขาดแคลนน้ำใช้อย่างไรก็ตาม ไร่นาที่กองพันทหารราบที่ 102 และ 427 ได้ยึดไปจากชาวบ้านยังคงงอกงามดี เนื่องจากมีรายงานว่า การประปาได้ส่งน้ำไปยังไร่นาจของทหารก่อน

ในตอนใต้ของรัฐกะเรนนีรอบๆ เมืองมอจี กองพันทหารราบที่ 72 และกองพันทหารราบน้อยที่ 530 สั่งจำกัดการเดินทางและการค้าขายมากขึ้น ทุกหมู่บ้านถูกสั่งให้รายงานทุกความเคลื่อนไหวต่อผู้บัญชาการทหารท้องถิ่นและห้ามมีกระท่อมเฝ้าไร่ในพื้นที่สูง นอกจากนี้ ทหารยังสั่งห้ามขายข้าวมากกว่า 1 ถึงหรือ 15 กิโลกรัม, เกลือมากกว่า 1.2 กิโลกรัม และปลาร้ามากกว่า 1.2 กิโลกรัมต่อลูกค้า 1 คน ยิ่งไปกว่านั้น หน่วยลาดตระเวนของ SPDC ยังคงคุกคามชาวบ้านด้วยการฉกฉวยบริโภคสัตว์เลี้ยงและทรัพย์สินตามอำเภอใจ

ชาวบ้านในพื้นที่หยุดยิงต้องเผชิญกับอนาคตที่ไม่แน่นอนเช่นกันเนื่องจากอำนาจการปกครองตนเองของกลุ่มการเมืองในพื้นที่ถูกทำลาย กลุ่มหยุดยิงทั้งหมดต้องพึ่งพาสัมปทานเหมืองแร่และการทำไม้จาก SPDC จึงยากที่จะปฏิเสธคำสั่งให้ปฏิรูปกำลังพลเป็นกองกำลังรักษาชายแดน ล่าสุดผู้นำแนวหน้าปลดปล่อยประชาชนชาติกะเรนนีหรือ KNPLF ตกลงต่อข้อเรียกร้องของ SPDC และมีรายงานว่าเริ่มมีความระส่ำระสายในหมู่สมาชิกชั้นผู้น้อยของกลุ่ม ส่วนองค์การปลดปล่อยชาติกะเรนนีหรือ KNSO และพรรคพัฒนาและสันติภาพกะเรนนีที่มีชาวกะยอเป็นส่วนใหญ่นั้นเล็กเกินกว่าที่จะอยู่ได้โดยปราศจากการสนับสนุนของ KNPLF ความเปราะบางทางเศรษฐกิจจึงส่งผลให้กลุ่มหยุดยิงชาวกะยอหันไปส่งเสริมการปลูกฝิ่นในไฮยา เมืองพูโซตะวันตกและทำการค้าฝิ่นกับรัฐฉานที่อยู่ติดกัน เกษตรกรในพื้นที่จึงต้องพึ่งพาการปลูกฝิ่นเพื่อยังชีพ

รัฐกะเหรี่ยง

2.3 พื้นที่ชาวกะเหรี่ยงตอนเหนือ

“พอเราเข้าไปในป่า ผู้หญิงคนหนึ่งก็เหยียบกับระเบิดขาขาด หัวหน้าทหารพม่า
ด่าว่าแกเข้าไปในที่ที่ไม่ควรจะไป เขาว่าเราต้องเสียกับระเบิดไปก็เพราะแก
แล้วยังบอกให้แกชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ต้องมาวางกับระเบิดใหม่อีก”
(หญิงชาวกะเหรี่ยง, เมืองจ็อกจี สัมภาษณ์โดย CIDKP, พฤษภาคม พ.ศ. 2552)

ปลายปี พ.ศ. 2551 และต้นปี พ.ศ. 2552 กองทัพพม่าถอนกำลังจาก 30 กว่าฐานในตอนเหนือ
ของรัฐกะเหรี่ยงและภาคตะวันออกของมณฑลพะโค แต่ปฏิบัติการทางทหารของ SPDC ก็ยัง
พุ่งเป้าไปที่พลเรือนต่อไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองจ็อกจีและตันเตา มีการโจมตีที่อยู่อาศัยและ
ที่เรือนยอดของชาวบ้านตลอดถนนตองอู-มอจีด้วยอาวุธหนักอย่างรุนแรงกว่าเก่า ชาวบ้านในพื้นที่
ห่างไกลส่วนใหญ่ถูกคุกคามโดยหน่วยลาดตระเวน 4-5 หน่วยในช่วงปีที่ผ่านมา กองทัพของสหภาพ
กะเหรี่ยงแห่งชาติหรือ KNU ตอบโต้ด้วยการซุ่มโจมตีกองทัพบพม่าในพฤษภาคม พ.ศ. 2552
ซึ่งทำให้พลจัตวา SPDC นายหนึ่งเสียชีวิต

กองทัพบพม่าบังคับเกณฑ์ชาวบ้านมากขึ้น ทั้งให้เป็นคนส่งข่าว หาเสบียงจากป่า ก่อสร้าง
หาบของ หาบน้ำ และทำงานรับใช้อื่นๆ ทุกหมู่บ้านในเมืองตันเตาจะต้องส่งคน 5-10 คนไปทำงาน
ให้กองทัพทุกวัน การบังคับใช้แรงงานที่เพิ่มขึ้นจะเห็นได้ชัดโดยเฉพาะที่เกล่อ ล่าซึ่งอยู่บนถนนจาก
มอจีสู่ตองอู อย่างน้อย 10 หมู่บ้านในเมืองจ็อกจีตอนเหนือถูกบังคับทำงานเป็นครั้งแรกหลังจากที่
SPDC ยึดที่ทำกินชาวบ้านและมีแผนการจะสร้างเมืองใหม่ กรณีนี้หมายความว่า ชาวบ้าน 50-100 คน
ต้องหยุดการหาเลี้ยงชีพเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว

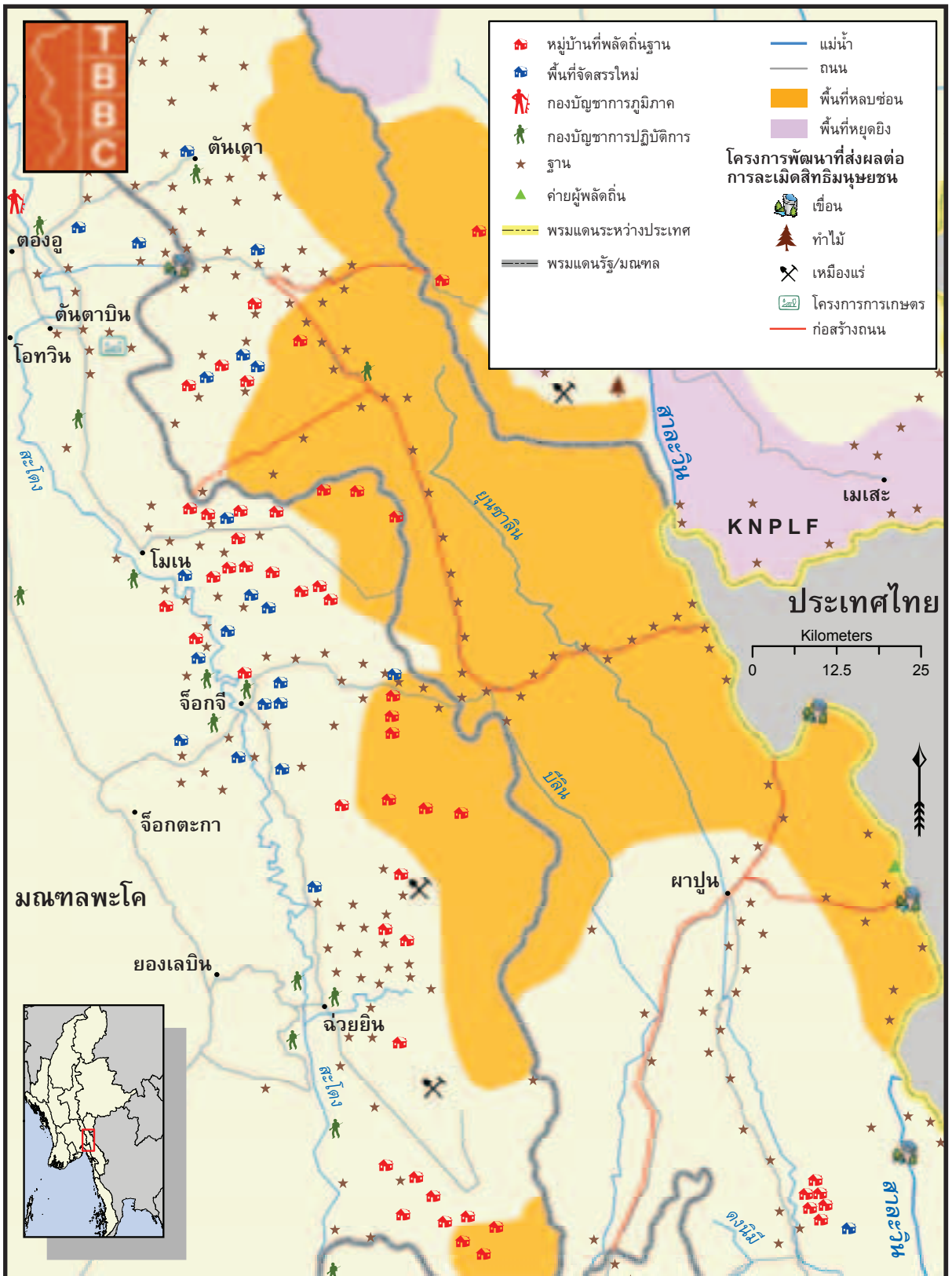
การริดไถเป็นที่แพร่หลายในพื้นที่ตอนเหนือของชาวกะเหรี่ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมือง
จ็อกจี ทุกบ้านต้องจ่ายเงินอย่างน้อย 1,500 จัต เป็นค่าธรรมเนียมประจำเดือนให้ SPDC และคนที่
ถูกเรียกเกณฑ์ทหารจะต้องจ่ายถึง 500,000 จัต เป็นค่าไถ่ตัวจากการเกณฑ์

การจำกัดเสรีภาพในการเดินทางรุนแรงมากที่สุดในแถบเทือกเขาเมืองตันเตา ถนนใหม่ๆ
เปิดใช้สำหรับกิจการทหารเท่านั้น คนค้าขายต้องจ่ายใต้โต๊ะที่ด่านตรวจทั้ง 13 ด่านระหว่างตองอู
และเกล่อ ลาเป็นเงินรวมทั้งหมด 190,000 จัต หรือ 190 ดอลลาร์สหรัฐสำหรับการเดินทางไปกลับ
แม้จะไม่มีคำสั่งห้ามการเดินทางไปไร่หรือไปตลาดนอกหมู่บ้าน ชาวบ้านก็ต้องจ่ายเงิน 200 จัตเป็น
ค่าผ่านทาง หรือ 1,000 จัต สำหรับทั้งสัปดาห์

ความไม่ยั่งยืนของพื้นที่จัดสรรใหม่และความโลภของผู้บัญชาการทหารท้องถิ่นทำให้มีการ
เดินทางออกจากพื้นที่จัดสรรอยู่ไม่น้อย แผนการสร้างเมืองใหม่ในเทือกเขาตองอูที่เกล่อ ลา ทำให้
ชาวบ้านจากพื้นที่จัดสรรใหม่ซาซีโป, เยซาน, เซมัวกอง และตอกองได้รับการอนุญาตให้กลับคืน
หมู่บ้านเดิม ส่วนในเมืองจ็อกจี ชาวบ้านในพื้นที่จัดสรรเทตู่ ถูกบังคับให้จ่ายเงินถึง 1 ล้าน 5 แสนจัต
หรือราว 500 USD เพื่อแลกกับคำอนุญาตจาก SPDC ท้องถิ่นให้ออกไปได้

ที่เมืองผาปูน ผู้คนราว 38000 คน ไม่กล้าแสดงตัวให้ SPDC เห็น หรืออีกนัยหนึ่งก็กล่าว
ได้ว่า ประชากรผาปูนประมาณครึ่งกำลังหลบซ่อนตัวและรอดหน้าหน้าหากกองทัพบพม่าเข้าใกล้
ส่วนใหญ่ชาวบ้านเหล่านี้จะหนีไปยังเทือกเขาตอนเหนือซึ่ง SPDC กำลังแผ่ขยายกำลังพล
เพื่อควบคุมด้วยการสร้างถนน เมื่อจำนวนประชากรสูงขึ้นเรื่อยๆ และพื้นที่ที่ทำกินลดลง ปัญหา
การขาดแคลนอาหารจึงรุนแรงขึ้นตามมา

พื้นที่ชาวกะเหรี่ยงตอนเหนือ

2.4 รัฐกะเหรี่ยงตอนกลาง

“DKBA เรียกเกณฑ์ทหารบ้านละคน ถ้าไม่ไปก็ต้องจ่ายค่าปรับตั้ง 5 แสนจัต”
(ชายชาวกะเหรี่ยง, เมืองกอกะเร็ก, สัมภาษณ์โดย CIDKP, สิงหาคม พ.ศ. 2552)

แผนการณ์ของ SPDC ที่จะรวมศูนย์อำนาจการบัญชาการกองกำลังต่างๆ ด้วยการปฏิรูปกลุ่มหยุดยิงให้ไปเป็นกองกำลังป้องกันชายแดนในบังคับบัญชาตนนั้น ส่งผลให้เห็นได้ชัดในรัฐกะเหรี่ยงตอนกลางเป็นแห่งแรก เนื่องจากกองกำลังประชาธิปไตยกะเหรี่ยงพุทธหรือ DKBA ได้ขยายอิทธิพลด้วยการบุกฐานกำลังที่ยังคงเหลือของ KNU ตลอดแนวชายแดนไทย-พม่า

ศูนย์บัญชาการกองพันทหารราบของ KNU ที่เมืองเมียวดีตอนใต้ถูกยึดได้ในเดือนเมษายน การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นตามมาส่งผลให้ผู้คนมากกว่า 2,000 คน ต้องละทิ้งบ้านเรือนของตน ในต้นเดือนมิถุนายน กองปฏิบัติการร่วมของ DKBA/SPDC ยึดฐาน KNU ในเมืองลายบวยได้อีก 2 แห่ง และทำให้พลเรือนอีก 4,000 คน ต้องพลัดถิ่นฐาน กองกำลัง KNU ละทิ้งฐานของตนไปตั้งตัวใหม่ที่อื่น แต่ภัยคุกคามต่อชาวบ้านยังคงอยู่ เนื่องจาก DKBA ยังต้องการเกณฑ์ทหารและลูกหาบ และวางกับระเบิดไว้ทั่วบริเวณ

การเกณฑ์ทหารของ DKBA เพื่อเติมเต็มโควตากองกำลังป้องกันชายแดนนั้นเป็นการเกณฑ์โดยบังคับ ในเดือนพฤษภาคม ผู้ใหญ่บ้านจากเมืองเมียวดี 2 คนถูกจับกุมคุมขังโดย DKBA กองพันที่ 907 เนื่องจากปฏิเสธไม่ยอมให้ลูกบ้านถูกเกณฑ์ หมู่บ้านในเมืองลายบวยต้องจ่ายค่าชดเชยระหว่าง 5 หมื่นถึง 3 แสนจัตสำหรับชาวบ้านต่อคนที่ไม่ยอมไป ผู้ที่ไปเป็นทหาร DKBA จะได้รับการฝึกทหารจาก SPDC เล็กน้อย ก่อนจะถูกส่งตัวไปแนวหน้า

การคุกคามข่มเหงชาวบ้านของหน่วยลาดตระเวน DKBA/SPDC นั้นเป็นไปตามยุทธศาสตร์ตอบโต้ศัตรูโดยปกติของกองทัพพม่า ชาวบ้านมักถูกสั่งให้ไปเป็นลูกหาบหรือเดินนำหน้ากองทหาร DKBA เพื่อเป็นเครื่องตรวจจับกับระเบิด โดยให้หน่วยปืนใหญ่ของ SPDC เดินข้างหลังสุด หากมีกับระเบิด ชาวบ้านจะถูกระเบิดเสียชีวิตแทนทหาร DKBA และ SPDC ตามลำดับ³⁴ การทำลายทรัพย์สิน การรีดไถ การจับกุมตามอำเภอใจ และการทารุณกรรม ยังคงถูกใช้เป็นการลงโทษผู้ต้องสงสัยว่าสนับสนุน KNU ชาวบ้านที่เพ่งหลบหนีในช่วงปฏิบัติการร่วมนี้ อาจไม่สามารถกลับคืนถิ่นฐานได้ในอนาคตอันใกล้ เนื่องจากवादกลัวทั้งกับระเบิดและการข่มเหงทำร้ายทั้งจาก SPDC และ DKBA

แรงผลักดันที่ทำให้ผู้นำ DKBA ยินยอมก้าวตามแผนการณ์ของ SPDC น่าจะเกี่ยวพันกับโอกาสทางเศรษฐกิจมากกว่าจะเป็นความทะเยอทะยานทางการเมือง นับแต่ปี พ.ศ. 2550 ที่ดิน 1,600 เอเคอร์ในแถบตะวันตกของเทือกเขาตอนเหนือในเมืองลายบวยถูกยึดไป และในปีที่แล้ว อดีตเจ้าของที่ทำกินเหล่านั้นพร้อมด้วยเพื่อนบ้าน ต่างถูก DKBA กองพันที่ 999 บังคับไปปลูกสวนยาง 17 สวน สัมปทานทำไม้กลายเป็นธุรกิจทำเงินในเมืองลายบวย ในขณะที่สัมปทานทำเหมืองแร่และการเก็บภาษีการค้าชายแดนเป็นผลประโยชน์หลักในเมืองเมียวดีและกอกะเร็ก

³⁴ ผู้แปล

2.5 พื้นที่ชาวมอญ

“เราได้ยินว่าพรรคมอญใหม่ไม่เอาด้วยกับแผนการณ์ของ SPDC เรากลัวว่า จะถูกกล่าวหาว่าไปเข้าข้างกบฏ แล้วเดี๋ยวก็ต้องหนีกันอีก”

(หญิงชาวมอญ, เมืองเย, สัมภาษณ์โดย MRDC, สิงหาคม พ.ศ 2552)

นับแต่ที่พรรครัฐมอญใหม่หรือ NMSP ถูกสั่งให้ปฏิรูปกองทัพของตนไปเป็นกองกำลังป้องกันชายแดนภายใต้การบังคับบัญชาของ SPDC ข้อตกลงหยุดยิงก็ถูกสั่นคลอน อันที่จริงแล้ว NMSP อยู่ในฐานะลำบาก เนื่องจากพื้นที่หยุดยิงทำให้ผู้คนจำนวนมากสามารถกลับมาทำมาหากินและยังชีพได้ เมื่อต้นเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552 ผู้นำ NMSP ได้ปฏิเสธกองบัญชาการตะวันออกเฉียงใต้ของ SPDC ไปอย่างเป็นทางการ เมื่อไม่มีกระบวนการทางการเมืองในการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างกลุ่มหยุดยิงกับ SPDC ที่ชัดเจน จึงเป็นที่น่ากังวลว่าการสู้รบอาจปะทุขึ้นใหม่อีกหลายแห่ง

นอกเขตพื้นที่หยุดยิง นโยบาย “พึ่งตนเอง” ของกองทัพพม่ายังคงส่งผลให้เกิดการยึดที่ทำกินของชาวบ้านตลอดปีที่ผ่านมา กรมทหารปืนใหญ่ที่ 315 ของ SPDC ในเมืองตันผั่วชาย์ยึดสวนยางชาวมอญ 270 เอเคอร์ ในขณะที่กรมทหารปืนใหญ่ที่ 318 ในเมืองมุดองยึดมามากกว่า 400 เอเคอร์ โดยจ้างเช่าของที่ดินให้มาดูแลกริตรายให้และเก็บผลประโยชน์เข้ากองทัพ

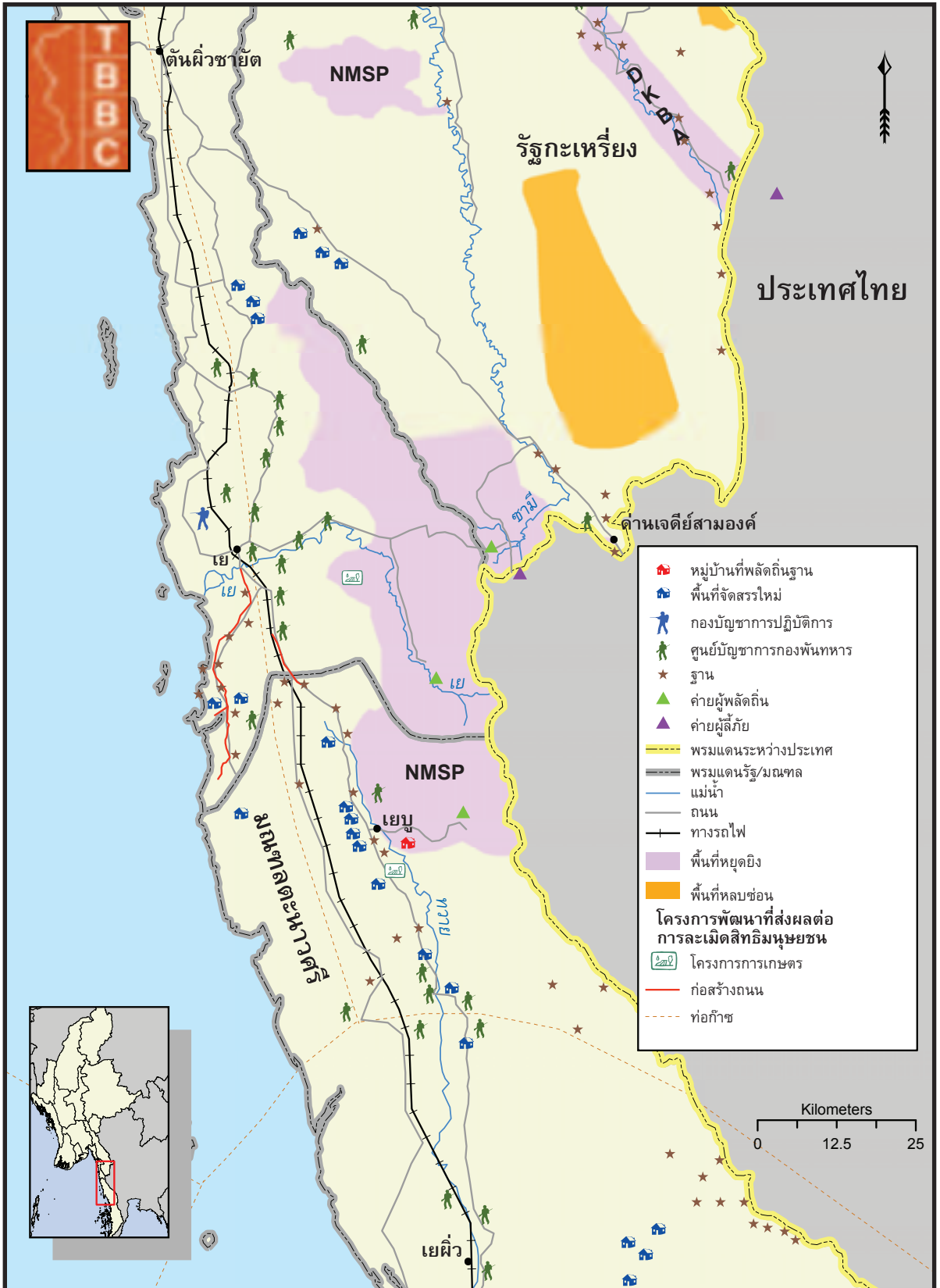
กองกำลังมอญที่แตกตัวออกไปจาก NMSP ทั้ง 2 กองยังจับปืนสู้รบกับกองทัพพม่าในเมืองเยผั่วตอนเหนือและตอนใต้ของเย ในขณะที่ KNU ก็ถืออาวุธอยู่ในตอนเหนือของเยและตอนใต้ของเยผั่ว ในช่วงครึ่งปีแรก มีชาวบ้านถูกสังหารไปอย่างน้อย 6 คนและอีก 14 คนถูก SPDC กองพันทหารราบน้อยที่ 273 ทรมาณอย่างสาหัสด้วยข้อกล่าวหาว่าไปเข้าข้างกบฏ ในช่วงปฏิบัติการของกองพันทหารราบน้อยที่ 282 และ 107 เมืองเยผั่วระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2551 ถึง มิถุนายน พ.ศ. 2552 มีชาวบ้านอย่างน้อย 37 คน ที่ถูกกระทำทารุณกรรมและอีก 8 คน ถูกสังหาร

หมู่บ้านกว่า 60 หลังคาเรือนใกล้เขตหยุดยิงของ NMSP ในเมืองเยผั่วถูกกองพันทหารราบน้อยที่ 282 บังคับโยกย้ายเมื่อปลายปี พ.ศ. 2551 เพื่อตัดการสนับสนุนต่อ KNU ผลคือประชากรหมู่บ้านแตกกระสานซ่านเซ็น บางคนหลบซ่อนตัวอยู่ในป่า อีกส่วนหนึ่งพยายามเข้าไปอยู่ในหมู่บ้านกะเหรี่ยงใกล้เคียง

กองทัพพม่ายังคงละเมิดสิทธิมนุษยชนในนามของการรักษาความปลอดภัยให้กับท่อก๊าซ 2 ท่อ ที่ลากผ่านพื้นที่ชาวมอญ ชาวบ้านนับร้อยในเมืองมุดอง ตันผั่วชาย์ต และเย ถูกเกณฑ์มาเฝ้าท่อก๊าซกันบน-เมียงกะเลอยู่ทุกวัน อย่างไรก็ตาม การข่มเหงทำร้ายในพื้นที่ท่อก๊าซยาดานาในเมืองเยผั่วก็เลวร้ายกว่ากันมาก เนื่องจากชาวบ้านถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้สนับสนุนกบฏ

กองทัพพม่าบังคับให้ผู้ใหญ่บ้านตลอดแนวถนนเย-ทวายจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครภายใต้บังคับบัญชาของ SPDC หน่วยอ.ส.นี้ได้รับคำสั่งให้แจ้งกองพันทหารพม่าท้องถิ่นทันทีหากได้ยินความเคลื่อนไหวของกองกำลังกบฏใดๆ ชาวบ้านจำนวนมากหลบหนีเข้าพื้นที่หยุดยิงของ NMSP เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกเกณฑ์เข้าหน่วยอ.ส.ดังกล่าว

พื้นที่ชาวมอญ

2.6 มณฑลตะนาวศรี

“ทุกปี ทหาร SPDC จะสั่งให้ทุกหมู่บ้านปลูกสบูดำ เราต้องซื้อเมล็ดพันธุ์เองนะ แล้วพอเก็บเกี่ยวเสร็จ ก็ต้องขายให้เขาถูกๆ ถ้าปลูกได้ผลผลิตไม่พอละก็จะโดนปรับเอาอีก”

(หญิงชาวกะเหรี่ยง, เมืองทวาย, สัมภาษณ์โดย CIDKP, มีนาคม พ.ศ. 2552)

กิจการสาธารณะทุกรูปแบบในมณฑลตะนาวศรีถูกกองทัพมาควบคุมหมดสิ้น ประชาชนสภาพพัฒนาและสันติภาพแห่งมณฑลก็คือผู้บัญชาการกรมทหารชายฝั่ง ส่วนประธานระดับจังหวัดและเมืองก็คือผู้บัญชาการทหารในพื้นที่เหล่านั้น นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ทหารยังได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารต่าง ๆ ในมณฑลด้วย ผู้นำตำบลจะได้รับเลือกและต้องผ่านการอบรมจาก SPDC ระดับเมือง ยิ่งไปกว่านั้น ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2552 กองบัญชาการตำรวจมณฑลตะนาวศรียังสั่งให้สถานีตำรวจเมืองแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ไปประจำทุกตำบล เพื่อตรวจสอบกิจกรรมต่างๆ ของประชาชน

ล่าสุด SPDC มีกองพันทหารราบน้อยและกองพันทหารราบ 46 กอง กองพันทหารปืนใหญ่ 12 กอง และกองพันทหารอากาศอีก 3 กองกระจายทั่วมณฑลตะนาวศรี ฐานทัพพม่าตั้งอยู่ ณ จุดยุทธศาสตร์ตลอดแนวชายแดนไทยและพื้นที่จัดสรรใหม่มักอยู่ติดกับค่ายทหาร ชาวบ้านจึงเสี่ยงต่อการถูกข่มเหงคุกคามเป็นอย่างยิ่ง ชาวบ้านในพื้นที่จัดสรรใหม่ตามฝั่งน้ำตะนาวศรีถูกบังคับให้ไปแบกเสบียงให้แก่ทหารตามค่ายพักชายแดนอยู่เสมอโดยเฉพาะในฤดูแล้ง และยังถูกสั่งให้สร้างและซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในค่ายทหาร เจ้าหน้าที่ SPDC ขูดรีดภาษี ริดไถ ยึดทรัพย์สินและสัตว์เลี้ยงได้ตามอำเภอใจ นโยบายพึ่งตนเองของกองทัพก่อให้เกิดการยึดไร่นาของพลเรือนมาให้ครอบครัวทหารทำกินเอง

SPDC จัดการบริการด้านการศึกษาและสาธารณสุขให้กับชุมชนน้อยมาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความช่วยเหลือจากสังคมโลกมากขึ้น อย่างไรก็ดี การส่งความช่วยเหลือก็ยังคงมีอุปสรรคตัวอย่างเช่น ในหมู่บ้านปองดอ เมืองทวาย มีคลินิกที่สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2548 ด้วยความช่วยเหลือจากต่างประเทศ แต่แล้วก็หยุดการดำเนินการไปเพียงหนึ่งปีหลังจากนั้น ทั้งไว้เป็นเพียงอาคารร้างอีกตัวอย่างหนึ่งในปีที่แล้วคือ ชาวบ้านในตำบลบานฉ่อง เมืองทวายและมานัหว่ง เมืองโบปยิ่นได้รับมั่งบริจาจากหน่วยงานระหว่างประเทศ แต่ก็ถูกเจ้าหน้าที่ SPDC เรียกเก็บบ้านละ 1000 จี๊ด เป็นค่าขนส่งมั่งเหล่านั้น

ในปี พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2551 เจ้าหน้าที่บังคับให้ชาวบ้านทั่วมณฑลตะนาวศรีซื้อเมล็ดพันธุ์สบูดำมาปลูก ตามโครงการพัฒนาระดับชาติเพื่อส่งเสริมไบโอดีเซล แม้น้ำท่วมในปีที่ผ่านมาได้ทำลายไร่สบูดำเป็นพื้นที่มหาศาล แต่กองบัญชาการชายฝั่งก็ยังสั่งให้ชาวบ้านซื้อและปลูกสบูดำเพิ่มขึ้นอีก ในต้นปี พ.ศ. 2552 พื้นที่ทำกินตลอดแนวโครงการสร้างทางรถไฟมะริด-ทวายถูกยึดไปโดยไม่มีการจ่ายค่าชดเชยใดๆ โครงการสร้างทางรถไฟนี้เริ่มต้นขึ้นแล้ว และชาวบ้านตลอดเส้นทางก็จะต้องเผชิญกับการบังคับเกณฑ์แรงงานอีกละลอกแน่นอน

การบริหารเศรษฐกิจที่ผิดพลาดและนโยบายเศรษฐกิจที่บีบบังคับประชาชน ส่งผลให้ชาวบ้านเกือบครึ่งในพื้นที่จัดสรรใหม่และพื้นที่ชนบทต้องตกเป็นหนี้ ในช่วงปีที่แล้ว ชาวบ้านจำนวนมากจากพื้นที่จัดสรรใหม่ต้องอพยพเข้าสู่ประเทศไทยเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว

บทที่ 3: การเผยแพร่ข้อมูลทางทหาร และการพลัดถิ่นฐานอันยืดเยื้อ

ชาวบ้านที่หลบซ่อนอยู่ในป่า, จีเอกจี ภาพโดย CIDKP พ.ศ. 2552

3.1 เหตุแห่งความเปราะบาง

“ทหาร SPDC และ DKBA พังบ้าน ทำลายข้าวเปลือก แล้วฝังกับระเบิดไว้ใกล้ๆ หมู่บ้านตอนนี้ผมไม่กล้าไปทำไร่ ก็เลยต้องขออาหารจากญาติพี่น้องและเพื่อนๆ มากินไปก่อน”

(ชายชาวกะเหรี่ยง, เมืองกอกะเร็ก, สัมภาษณ์โดย CIDKP, กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552)

ตลอดหลายทศวรรษแห่งการสู้รบ ทั้ง SPDC และผู้มีอำนาจก่อนหน้าต่างใช้ยุทธศาสตร์ตอบโต้ศัตรูที่พุ่งเป้าไปที่พลเรือน นโยบาย “ตัด” มุ่งหมายที่จะตัดขาดมิให้กองกำลังฝ่ายตรงข้ามเข้าถึงกำลังพล การข้าว เสิมียงอาหาร และเงินทุน มีการบังคับโยกย้ายชาวบ้านจากพื้นที่สู้รบไปสู่พื้นที่ในความควบคุมของรัฐเพื่อเปลี่ยนให้พื้นที่ “สีดำ” ภายใต้อิทธิพลของฝ่ายต่อต้านกลายเป็น “สีน้ำตาล” หรือพื้นที่สู้รบ โดยหวังว่าในที่สุดจะได้กลายเป็นพื้นที่ “สีขาว” ในการควบคุมของ SPDC โดยสมบูรณ์ ทั้งนี้ ชาวบ้านที่ไม่ยอมโยกย้ายจะถูกเหมารวมว่าเป็นฝ่ายต่อต้าน การพุ่งเป้ายุทธการไปที่พลเรือนก่อให้เกิดการพลัดถิ่นฐาน และเป็นการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศที่รัฐพม่าได้ให้สัตยาบันไว้³⁵

ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของมนุษย์ในภาคตะวันออกของประเทศพม่า เกี่ยวพันกับการแผ่ขยายอำนาจทางทหาร ด้วยข้ออ้างแห่งการสร้างชาติ กองทัพพม่าขยายกำลังพลจาก 180,000 คน ในปี พ.ศ. 2531 มาเป็น 370,000 คน ในปี พ.ศ. 2539³⁶ โดยปัจจุบันคาดว่าจะมีทหารมากกว่า 400,000 คน จำนวนกองพันทหารที่ตรึงกำลังไว้ทั่วภาคตะวันออกของพม่าเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่านับแต่ปี พ.ศ. 2538³⁷ และในปี พ.ศ. 2552 ล่าสุดนี้ องค์การภาคีของ TBBC ระบุว่ามียกกองพันทหาร SPDC อยู่ถึง 235 กองพันที่ตั้งฐานถาวรอยู่ในภาคตะวันออก

การตรึงกำลังของกองทัพพม่าในพื้นที่ชายแดนในบริบทของการกดดันให้กลุ่มหยุดยิงแปลงสภาพเป็นกองกำลังป้องกันชายแดนในบังคับบัญชาของกองทัพ SPDC ก่อให้เกิดความหวาดกลัวว่าจะเกิดการสู้รบและการพลัดถิ่นฐานขึ้นมาอีก การสู้รบระหว่างกองทัพพม่ากับพันธมิตรชาติเมียนมาร์เพื่อประชาธิปไตยหรือ MNDA เมื่อปลายเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา ได้ส่งผลให้พลเรือนโกก้างราว 37,000 คน ต้องหลบหนี³⁸

การพุ่งเป้าไปที่พลเรือนเพื่อบ่อนทำลายกองกำลังฝ่ายตรงข้าม เป็นผลกระทบที่รุนแรงที่สุดของการแผ่ขยายอำนาจทางทหารในพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ ในปีที่ผ่านมา มีการพลัดถิ่นฐานอันเนื่องมาจากสงครามบ่อยครั้งในพื้นที่ชาวกะเหรี่ยงทางตอนเหนือและรัฐฉานตอนใต้ โดยในพื้นที่กะเหรี่ยงจะมีการโจมตีชาวบ้านด้วยปืนใหญ่และอาวุธหนัก ในขณะที่ในรัฐฉานจะเป็นการบังคับโยกย้ายถิ่นฐาน ส่วนใหญ่แล้ว การโจมตีพลเรือนจะกระทำโดยกองกำลังปฏิบัติการแทน SPDC อย่างเช่น

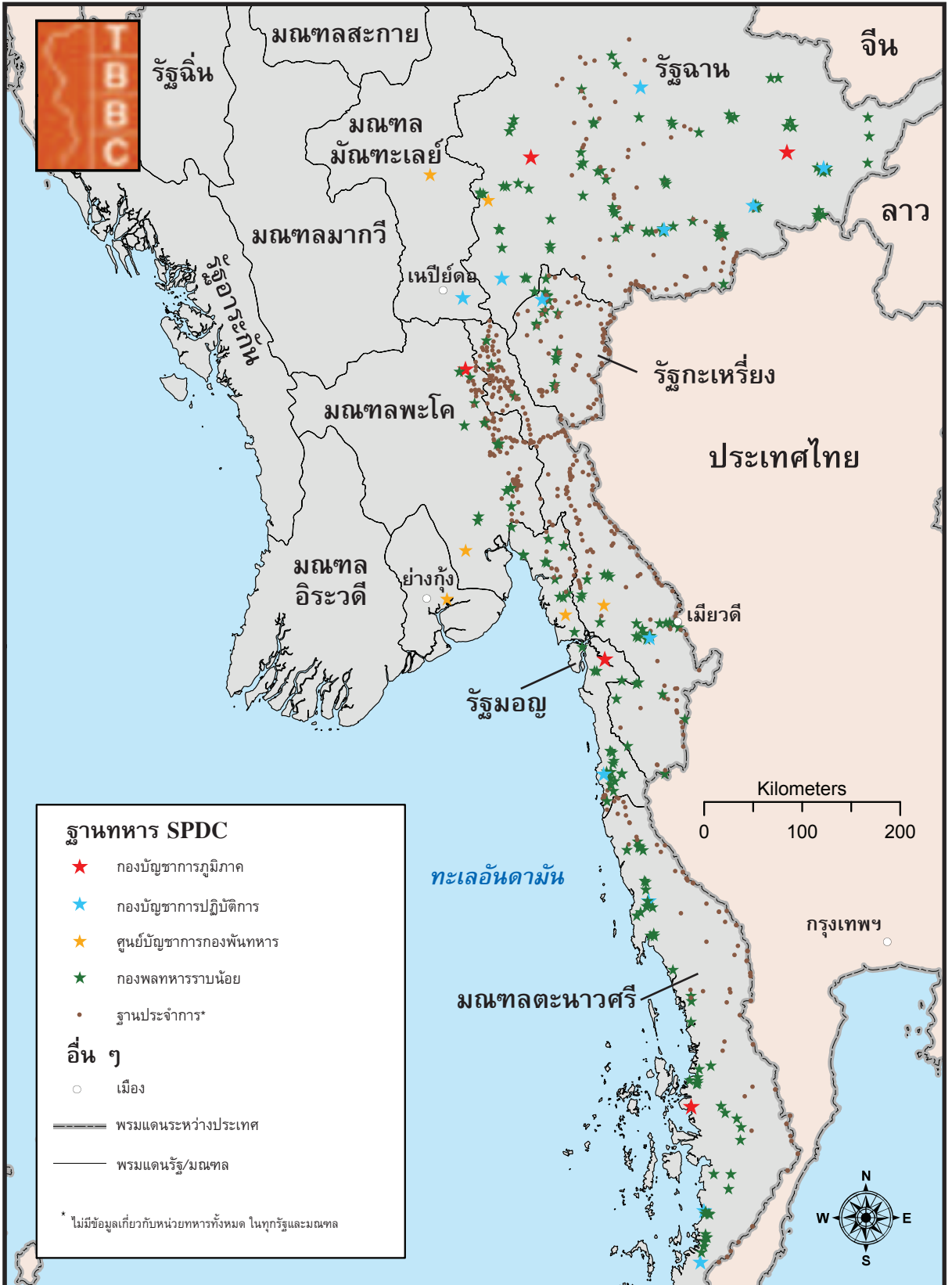
³⁵ Geneva Conventions I-IV, 1949, Common Article 3, <http://www2.ohchr.org/english/law/>

³⁶ Mary Callahan, 2003, *Making Enemies: War and state building in Burma*, Cornell University Press, p211

³⁷ Pinheiro, 12 February 2007, Report of the Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in Myanmar, UN Human Rights Council, UN doc. A/HRC/4/14, para 54.

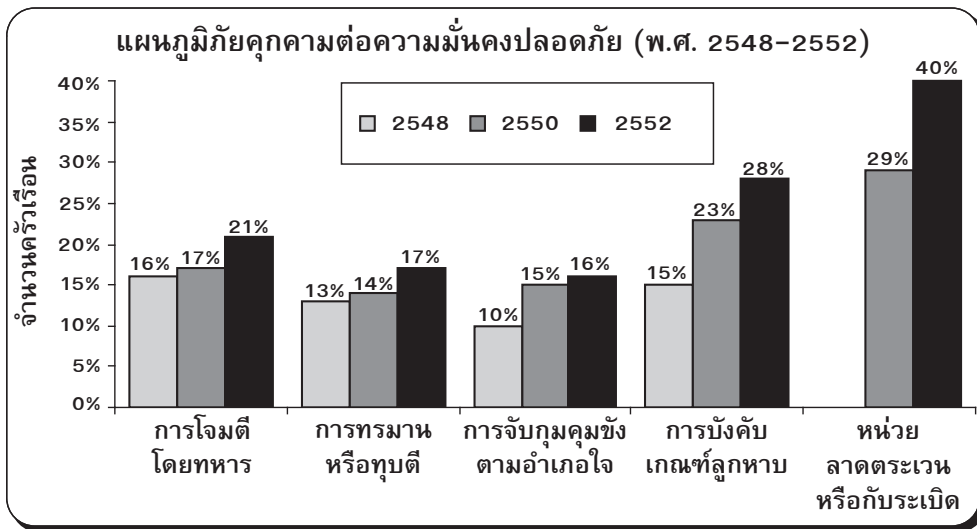
³⁸ Tom Kramer, September 2009, “Burma’s ceasefires at risk: Consequences of the Kokang crisis for peace and democracy” Transnational Institute, www.tni.org/drugs

แผ่ขยายอำนาจทางทหารในภาคตะวันออกของประเทศพม่า

DKBA ในรัฐกะเหรี่ยงตอนกลาง การวางกับระเบิดเพื่อขัดขวางการเคลื่อนย้ายของผู้พลัดถิ่นเป็นยุทธการที่แพร่หลายที่สุดในภาคตะวันออกของประเทศ³⁹

การสำรวจครัวเรือนของ TBBC พบว่า หน่วยลาดตระเวนและกับระเบิดคือภัยคุกคามความมั่นคงปลอดภัยของประชาชนชนบทภาคตะวันออกของประเทศพม่าอันดับต้นๆ และหากจะพิจารณารายงานฉบับแรกในปี พ.ศ. 2548 ก็ถือว่าเป็นภัยที่ขยายตัวรวดเร็วที่สุดเท่าๆ กับการบังคับเกณฑ์ลูกหาบซึ่งมักตามมาด้วยการบังคับให้ชาวบ้านเดินนำหน้าเพื่อตรวจจับกับระเบิดแทนทหารอีก

ข้อค้นพบนี้ยืนยันการประเมินในอดีตที่ว่า ทหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารของ SPDC คือผู้ข่มเหงทำร้ายและก่อความรุนแรงในภาคตะวันออกของประเทศพม่าโดยหลักนั่นเอง⁴⁰ อันตรายจากหน่วยลาดตระเวน กับระเบิด และการโจมตีด้วยปืนใหญ่ ส่งผลกระทบกับผู้คนในพื้นที่สู้รบซึ่งกองทัพพม่าไม่ได้แยกแยะระหว่างพลเรือนกับผู้ถืออาวุธ ในขณะที่การถูกจับกุมคุมขังตามอำเภอใจ การทหาร และบังคับเกณฑ์ลูกหาบ จะส่งผลกระทบสูงสุดกับผู้คนที่จัดสรรใหม่และพื้นที่ที่กองทัพพม่าตั้งอยู่อย่างถาวร

ผลกระทบของการแผ่ขยายอำนาจทางทหารที่หนักหน่วงและกว้างขวางที่สุด คือนโยบายกองทัพที่เรียกกันว่าเป็นการ “พึ่งตนเอง” การที่ SPDC ตัดเสบียงอาหารและให้เงินทหารเดือนน้อยนิด เป็นการกดดันให้ทหารแสวงหาออกไปรื้อไถและยึดที่ทำกินจากชาวบ้านต่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ “ความมั่นคงของเอกสารที่ดินไม่มีไม่ว่าในเมืองหรือชนบท”⁴¹ การบังคับนี้แพร่หลายและบ่อนทำลายวิถียังชีพของพลเรือนโดยตรง ไม่ว่ากองทหารนั้นจะอยู่เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยลาดตระเวน หรือเป็นเพียงรักษาการณ์ในพื้นที่ห่างไกลและโครงการพัฒนาของรัฐขนาดยักษ์

³⁹ Yeshua Moser-Puangswan, December 2008, “Anti-personnel landmines in Myanmar: a cause of displacement and an obstacle to return”, Humanitarian Exchange, No.41, pp 33-34, www.odihpn.org

⁴⁰ TBBC, 2007, Internal Displacement in Eastern Burma, p46, <http://www.tbtc.org/resources/resources.htm>

⁴¹ Scott Leckie, April 2009, “Housing, Land and Property Rights in Burma: Towards New Strategies” in Burma Lawyers Council, Lawka Pala: Legal Journal on Burma, No. 32, p21

โครงการพัฒนาในภาคตะวันออกของประเทศพม่า

โครงการพัฒนาพื้นที่ชายแดนของ SPDC ซึ่งเน้นที่การพัฒนาโครงสร้างสาธารณูปโภคและเกษตรพาณิชย์ ผ่อนคลายภาวะยากไร้ในพื้นที่สงครามได้น้อยมาก⁴² ในขณะที่กลับบ่อนทำลายวิถียังชีพและ “เป็นตัวช่วยสร้างความแข็งแกร่งให้แก่การควบคุมของทหารต่อประชากรชนบทเป็นหลัก”⁴³ มากกว่า ชุมชนที่ถูกมองว่าต่อต้านรัฐมักถูกระ ซึ่งรวมถึงการถูกขับไล่ออกจากพื้นที่และถูกปฏิเสธผลประโยชน์ที่เป็นธรรมด้วย

โครงการพัฒนาขนาดยักษ์ที่อื้อฉาวที่สุดของ SPDC คือโครงการท่อก๊าซธรรมชาติยาดานา ซึ่งนำรายได้นับพันล้านดอลลาร์มาสู่มือคณะทหารผู้ปกครองโดยมิได้อยู่ในบัญชีรายได้แผ่นดิน ทว่ามีเพียงบันทึกไว้ในอัตราแลกเปลี่ยนของรัฐที่ไม่ตรงกับมูลค่าจริง⁴⁴ มีการเก็บหลักฐานการบังคับใช้แรงงาน การยึดที่ทำกิน การรีดไถ และการจำกัดเสรีภาพในการเดินทางใน 40 หมู่บ้านในพื้นที่ท่อก๊าซในช่วงปี 2552⁴⁵ และยังมีการละเมิดในลักษณะใกล้เคียงกันโดยกองทหารพม่าที่ “รักษาความปลอดภัยของท่อก๊าซอีกท่อหนึ่งในรัฐมอญ”⁴⁶ และโครงการขุดน้ำมันในรัฐฉาน⁴⁷ แม้จะมีข้อครหาถึงการฉ้อราษฎร์บังหลวงและการละเมิดทำร้ายประชาชน โครงการท่อก๊าซช่วยความยาว 2,000 กิโลเมตร จากรัฐอาระกันสู่จีนก็ยังคงดำเนินต่อไปตามแผน⁴⁸

โครงการผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำตลอดแนวแม่น้ำสาละวินตามแผนของรัฐบาลไทย จีน พม่า ยังคงก่อให้เกิดการผลิตถิ่นฐาน และปิดกั้นการกลับคืนถิ่นและตั้งถิ่นฐานใหม่ของผู้พลัดถิ่นในประเทศ⁴⁹ มีการสู้รบในพื้นที่ไม่ไกลจากพื้นที่โครงการ ดังเช่นการสู้รบในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552 ระหว่างกองทัพพม่าและโกก้างใกล้กับพื้นที่เป้าหมายของเขื่อนกนลงนในรัฐฉานตอนเหนือ⁵⁰ และพลเรือนมากกว่า 4,000 คน ในพื้นที่ใกล้กับพื้นที่สร้างเขื่อนฮัตจีในรัฐกะเหรี่ยงก็ต้องพลัดถิ่นฐานจากการถูกโจมตีและหนีเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงมิถุนายน พ.ศ. 2552⁵¹

การผลิตถิ่นฐานภายในประเทศเป็นผลจาก “ส่วนผสมของมาตรการกดดันบังคับ เช่น การบังคับใช้แรงงาน การรีดไถ และการยึดที่ทำกิน ซึ่งทำให้ครอบครัวไม่สามารถเลี้ยงชีพได้

⁴² International Crisis Group, 2004, Myanmar: Aid to the Border Areas, Yangon / Brussels

⁴³ Human Rights Watch, 2005, They came and destroyed our village again: The plight of internally displaced persons in Karen State”, p43

⁴⁴ Sean Turnell, 2009, *Burma's Economy 2009: Disaster, Recovery,,, and Reform?*, Macquarie University, Sydney, p8.

⁴⁵ Earthrights International, September 2009, *Total Impact: The Human Rights, Environmental and Financial Impacts of Total and Chevron's Yadana Gas Project in Military-Ruled Burma (Myanmar)*

⁴⁶ Human Rights Foundation of Monland, May 2009, *Laid Waste: Human Rights along the Kanbauk to Myaingkalay pipeline*, www.rehmonnya.org

⁴⁷ PaO Youth Organisation, June 2009, *Robbing the Future: Russian-backed Mining Project Threatens PaO Communities in Shan State, Burma*

⁴⁸ Shwe Gas Movement, September 2009, *Corridor of Power: China's Trans-Burma Oil and Gas Pipelines*, www.shwe.org

⁴⁹ Shan Sapawa Environmental Organisation, July 2009, *Roots and Resilience: Tasang dam threatens war-torn Shan communities*, www.burmariversnetwork.org AND www.salweenwatch.org

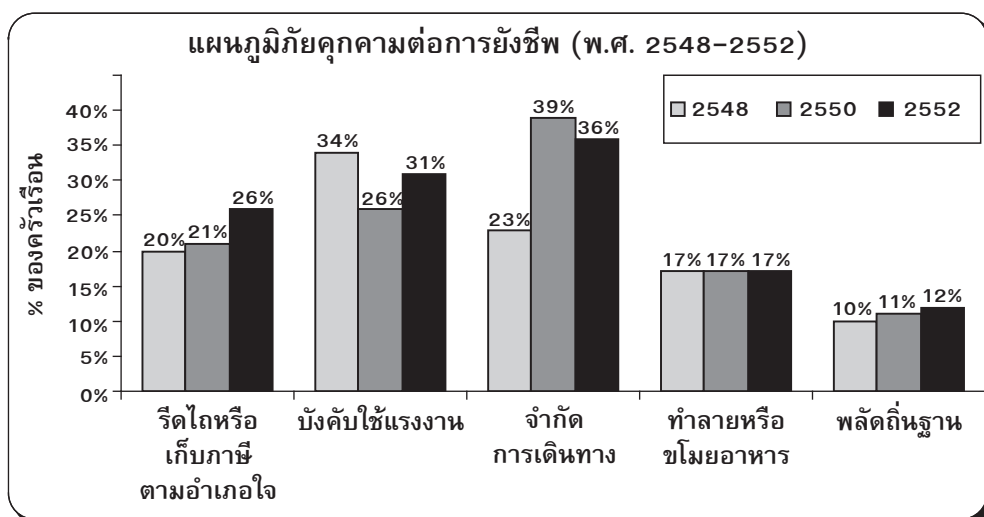
⁵⁰ Shan Herald Agency for News, 1 September 2009, “Activists say clashes may be linked to Salween dam with Chinese investments”

⁵¹ Karen Environment and Social Action Network, August 2009, “Recent Conflict in Relation to the Hatgyi Dam”, Unpublished map provided to TBBC.

และหมดหนทางอื่นจนต้องตัดสินใจละทิ้งบ้านเรือนของตน”⁵² ลักษณะการย้ายถิ่นโดยบังคับที่ประชาชนไม่สามารถจะเลี่ยงได้นี้ ห่างไกลจาก “ปัจจัยดึง” ของการย้ายถิ่นด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจที่เป็นการสมัครใจและเน้นผลประโยชน์เป็นตัวนำ⁵³

การเปิดตัวต่อการละเมิดทำร้ายเช่นนั้นมากขึ้นนับแต่ปี พ.ศ. 2539 เมื่อคณะทหารเริ่มโครงการปลูกสบู่ดำทั่วประเทศเพื่อการผลิตน้ำมันชีวภาพ⁵⁴ เช่นเดียวกัน การขยายการควบคุมของคณะทหารทำให้การก่อสร้างถนนเป็นเรื่องจำเป็นและต้องใช้แรงงานทาส อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านและคนค้าขายก็ถูกขัดขวางมิให้ใช้ประโยชน์จากถนนและสร้างความเข้มแข็งให้กับข่ายใยด้วยการจำกัดเสรีภาพในการเดินทาง⁵⁵

จากการสำรวจครัวเรือนของ TBBC พบว่า การบังคับใช้แรงงานและการจำกัดเสรีภาพในการเดินทางเป็นภัยคุกคามที่เกิดขึ้นกว้างขวางที่สุดตลอดทั่วภาคตะวันออกของประเทศพม่า ความรุนแรงของการจำกัดเสรีภาพในการเดินทางทวีขึ้นรวดเร็วในช่วงปีที่ผ่านมา เป็นสัญญาณการควบคุมประชากรอย่างเข้มงวดขึ้นโดยการแผ่ขยายอำนาจทางทหาร

เมื่อจำแนกตามประเภทสถานที่แล้ว ข้อค้นพบของ TBBC ในปีนี้ก็ยังเหมือนกับในปีอื่นๆที่ผ่านมา⁵⁶ คือ การบังคับใช้แรงงาน การจำกัดเสรีภาพในการเดินทาง และการริตไถ เป็นปัญหามากที่สุดต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้กับฐานทัพพม่า และในทางกลับกัน การทำลายหรือยึดเสบียงอาหาร การทำลายบ้านเรือนหรือบังคับขับไล่ออกจากบ้าน ก็เป็นยุทธการที่พุ่งเป้าไปที่ชาวบ้าน

⁵² Pinheiro, 7 March 2008, *Report of the Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in Myanmar*, A/HRC/7/18, para 75, http://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?m=89

⁵³ Andrew Bosson, May 2007, *Forced Migration / Internal Displacement in Burma: With an Emphasis on Government Controlled Areas*, Internal Displacement Monitoring Centre.

⁵⁴ Ethnic Community Development Forum, 2008, *Biofuel by Decree: Unmasking Burma's bio-energy fiasco*,

⁵⁵ Karen Human Rights Group, 28 September 2009, *Patrols, Movement Restrictions and Forced Labour in Toungoo District*, KHRG #2009-F16, www.khrg.org

⁵⁶ TBBC, 2007, "Internal Displacement in Eastern Burma", pp 47-48 <http://www.tbtc.org/resources/resources.htm>

ที่ซ่อนตัวอยู่ในพื้นที่สู้รบ ข้อมูลนี้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะยุทธการตอบโต้ศัตรูของกองทัพพม่า ที่พุ่งเป้าไปที่พลเรือน นอกจากนี้ การวิเคราะห์แนวโน้มตัวชี้วัดของภัยคุกคามต่อวิถียังชีพและความปลอดภัยชีวิต ระดับความรุนแรงของการละเมิดได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นับแต่ปี พ.ศ. 2548 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มากกว่า 3,000 ครอบครัว ต่างสนับสนุนการประเมินของนักสิทธิมนุษยชนที่ว่า ในภาคตะวันออกของประเทศพม่า ยังมีการก่อความรุนแรงและละเมิดทำร้ายขึ้นโดยผู้กระทำความผิดต้องรับโทษทัณฑ์ใดๆ อยู่เช่นเดิม⁵⁷

3.2 ภัยคุกคามต่อผู้หญิงและเด็ก

*“ฉันไม่อยากพูดถึงมัน ฉันโกรธ เจ็บใจ และอับอาย
ทหารพม่ามาล้อมบ้าน มันขึ้นมามีอำนาจขึ้นฉันทีละคนๆ ไม่มีใครกล้าช่วยฉันเลย”
(หญิงชาวมอญ, เมืองเยผิว, สัมภาษณ์โดย MRDC, มิถุนายน พ.ศ. 2552)*

ในขณะที่ผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่ในสงครามในโลกลุคต้นศตวรรษที่ 20 จะคือทหาร ปัจจุบันผู้เสียชีวิตจากสงครามจะเป็นพลเรือนถึง 90%⁵⁸ ในบริบทของความขัดแย้งและการละเมิดทำร้ายนี้ ผู้หญิงและเด็กมักต้องทุกข์ทรมานจากผลกระทบทางอ้อมต่อสุขภาพด้วย

ในขณะที่หญิงมักมีอายุขัยสูงกว่าชาย สงครามที่ยืดเยื้อได้พลิกผันปรากฏการณ์นี้⁵⁹ ในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสงครามในภาคตะวันออกของประเทศพม่า ประชากรหญิงวัยต่ำกว่า 45 ปี เป็นสัดส่วนที่สูงกว่าชายเนื่องจากมีชายถูกเกณฑ์เข้ากองทัพ ถูกสังหารในขณะเป็นทหาร และอพยพไปหารายได้มากกว่า อย่างไรก็ตาม ในชุมชนเดียวกันนี้ ผู้หญิงกลับมีอายุขัยสั้นกว่าชาย เนื่องจากสงครามที่ส่งผลต่อสุขภาพและความขาดแคลนอาหาร⁶⁰

นอกจากจะมีปัญหาด้านการเข้าถึงอาหาร น้ำสะอาดและการบริการทางสุขภาพแล้ว ความรุนแรงทางเพศก็มักเกิดขึ้นมากในช่วงสงครามเช่นกัน บรรยาการของการละเมิดทำร้ายการที่ผู้ถูกระทำให้ต้องรับโทษทัณฑ์ใดๆ ผนวกกับการล่มสลายของกฎระเบียบสังคม ทำให้ความรุนแรงทางเพศทวีคูณทั้งในและนอกครอบครัว ในสงคราม การข่มขืนถูกใช้เพื่อสร้างความอับอายให้แก่ศัตรู สร้างความหวาดผวาแก่ประชาชน และเป็นรางวัลให้ทหารผู้เอาชนะได้⁶¹ แม้จะไม่มีหลักฐานคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรว่ากองทัพพม่าได้สั่งให้ก่อความรุนแรงทางเพศต่อหญิงและ

⁵⁷ Paulo Sergio Pinheiro, 7 March 2008, “Report of the Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in Myanmar”, A/HRC/7/18, para 59

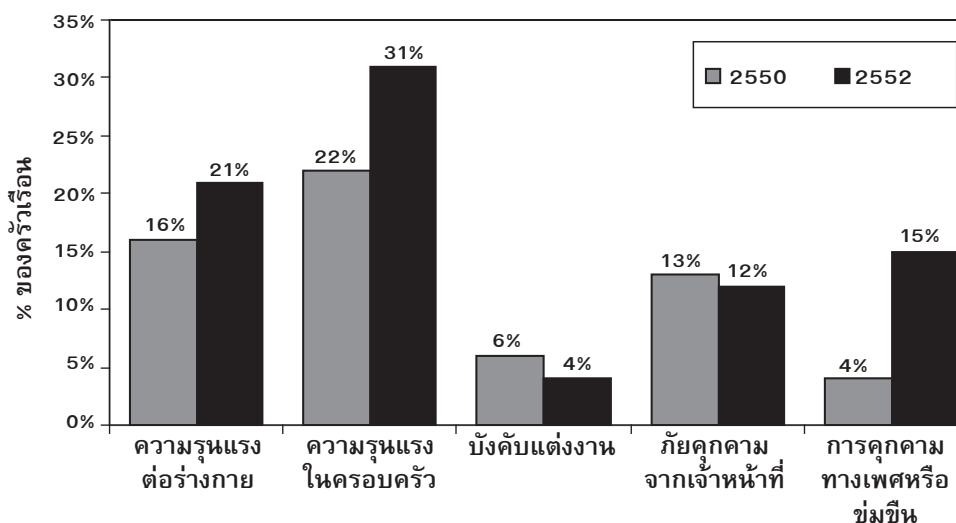
⁵⁸ Hoeffler and Reynal-Querol, 2003, “Measuring the Costs of Conflict”, University of Oxford and the World Bank.

⁵⁹ Plumper & Neumayer, 2005, “The Unequal Burden of War: The Effect of Armed Conflict on the Gender Gap in Life Expectancy”, University of Essex and International Peace and Research Institute

⁶⁰ TBBC, 2004, *Internal Displacement and Vulnerability in Eastern Burma*, p41 AND Back Pack Health Work Team, 2006, *Chronic Emergency: Health and Human Rights in Eastern Burma*, p 30

⁶¹ USAID, 2007, *Women and Conflict: An Introductory Guide for Programming*, pp11-12

แผนภูมิการรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงต่อผู้หญิง (พ.ศ. 2550-2552)

เด็กหญิงอย่างไร การที่ปล่อยให้ทหารกระทำได้โดยลายนวลไร้โทษทัณฑ์ก็ย่อมส่งผลต่อการดำรงอยู่และเพิ่มขึ้นของความรุนแรงนั้นอย่างไม่ต้องสงสัย⁶²

อย่างไรก็ตาม การสำรวจในปี พ.ศ. 2550 และปี พ.ศ. 2552 พบว่า ความรุนแรงในครอบครัวเป็นรูปแบบความรุนแรงที่เกิดต่อผู้หญิงในภาคตะวันออกของประเทศพม่ามากที่สุด และมีความรุนแรงในครอบครัว การข่มขืน และการคุกคามทางเพศเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาว่าความรุนแรงทางเพศเป็นประเด็นที่แอบซ่อนอยู่ในสังคมพม่ามาแสนนานจนกระทั่งเมื่อไม่นานมานี้ ข้อมูลนี้อาจสะท้อนถึงความรุนแรงต่อผู้หญิงที่เพิ่มขึ้นและแพร่หลายขึ้น และ/หรือความตระหนักของชุมชนต่อภัยดังกล่าวที่เพิ่มขึ้นก็ได้ แม้กระนั้น ในการสำรวจทั้งสองครั้งก็พบว่า มีรายงานระดับความรุนแรงต่อผู้หญิงจากพื้นที่ใกล้ฐานทัพพม่ามากกว่าพื้นที่หลบซ่อนและพื้นที่หยุดยิง

เด็ก ๆ ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งในภาคตะวันออกของพม่าด้วยไม่น้อย ข้อมูลภาวะทุพโภชนาการขั้นรุนแรงในพื้นที่สู้รบระบุว่า อย่างน้อย 10% ของเด็กทั้งหมดจะมีร่างกายซูบผอม ซึ่งเป็นตัวเลขที่มากกว่าสถิติพื้นฐานของประเทศพม่า และบ่งชี้ถึงปัญหาสาธารณสุขขั้นรุนแรง หากพิจารณาตามตัวชี้วัดขององค์การอนามัยโลก⁶³ นอกจากนี้ยังพบว่า ในภาคตะวันออกของพม่า อัตราการเสียชีวิตของทารก (91 คนต่อ 1,000 คน) และเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี (221 คนจาก 1,000 คน) นั้นสูงเทียบเท่ากับสถานการณ์ภัยพิบัติทางมนุษยธรรมในประเทศคองโกและแองโกลาอีกด้วย⁶⁴

⁶² Paulo Sergio Pinheiro, 7 March 2008, “Report of the Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in Myanmar”, A/HRC/7/18, para 87,

AND Women’s League of Burma, 2008, CEDAW Shadow Report

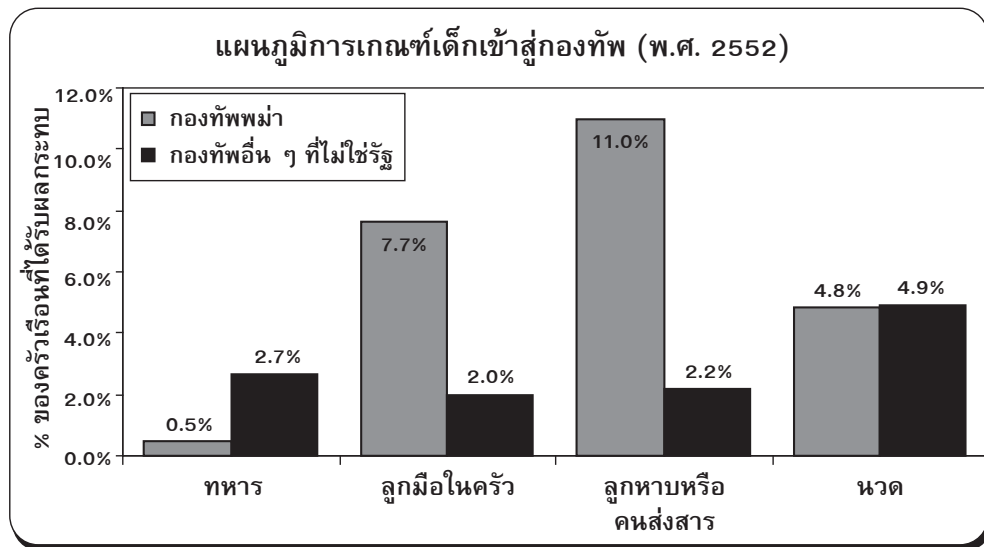
AND Christina Fink, December 2008, “Militarization in Burma’s ethnic states: Causes and Consequences”, in *Contemporary Politics*, Vol.14, No.4, Routledge, p455

⁶³ TBBC, 2007, *Internal Displacement and in Eastern Burma*, pp51-52

⁶⁴ Back Pack Health Work Team, 2006, *Chronic Emergency: Health and Human Rights in Eastern Burma*

ข้อห่วงใยต่อเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสงครามลำดับต้นๆ คือการละเมิดขั้นรุนแรง 6 ประการ ซึ่งได้แก่ การถูกสังหารหรือทำให้พิการ การเกณฑ์ทหาร ความรุนแรงทางเพศ การถูกลักพาตัว การปฏิเสธมิให้เข้าถึงความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม การโจมตีโรงเรียนและโรงพยาบาล⁶⁵ หน่วยปฏิบัติการที่ได้รับการก่อตั้งขึ้นในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2550 โดยการนำของสหประชาชาติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการละเมิดทำร้ายในพม่านั้นพบกับอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูล ทว่าก็ยังยืนยันว่ายังมีการเกณฑ์ทหารเด็กอยู่อย่างแน่นอน⁶⁶ ในขณะที่กลุ่มอิสระอื่นๆ ที่ตรวจสอบสถานการณ์ได้กว้างขวางกว่าก็เห็นด้วยว่า การเกณฑ์ทหารเด็กและการละเมิดทำร้ายเด็กในรูปแบบอื่นๆ นั้นกระทำโดยกองทัพพม่าเป็นหลัก หากก็มีกระทำโดยกองกำลังอื่นๆ ในลำดับรองลงมา⁶⁷

ทหารเด็กในประเทศพม่าส่วนใหญ่นั้นอยู่ในกองทัพพม่า หากการสำรวจของ TBBC ชี้ว่า เด็กๆ ในชนบทภาคตะวันออกของพม้ามักถูกเกณฑ์เป็นทหารโดยกองกำลังอื่นๆ มากกว่า กองทัพพม่าจะเกณฑ์ทหารจากเขตเมือง และเกณฑ์เด็กๆ ชนบทไปเป็นแรงงานรับใช้ เช่น ทำงานในครัว แบกเสบียง ส่งข่าว หรือบีบบังคับให้มากกว่า ข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นถึงการบังคับใช้แรงงานของกองทัพพม่าซึ่งเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางโดยทั่วไป และยังแสดงถึงความเชื่อในหมู่บ้านที่ว่าเด็กๆ จะถูกใช้งานน้อยกว่าผู้ใหญ่ จึงยินยอมให้เด็กไปเป็นแรงงานมากกว่า และนี่คือตัวอย่างของยุทธศาสตร์การรับมือกับสถานการณ์ปัญหาซึ่งคิดโดยผู้ใหญ่และอาจไปบั่นทอนประโยชน์สูงสุดของเด็กโดยไม่ได้ตั้งใจ

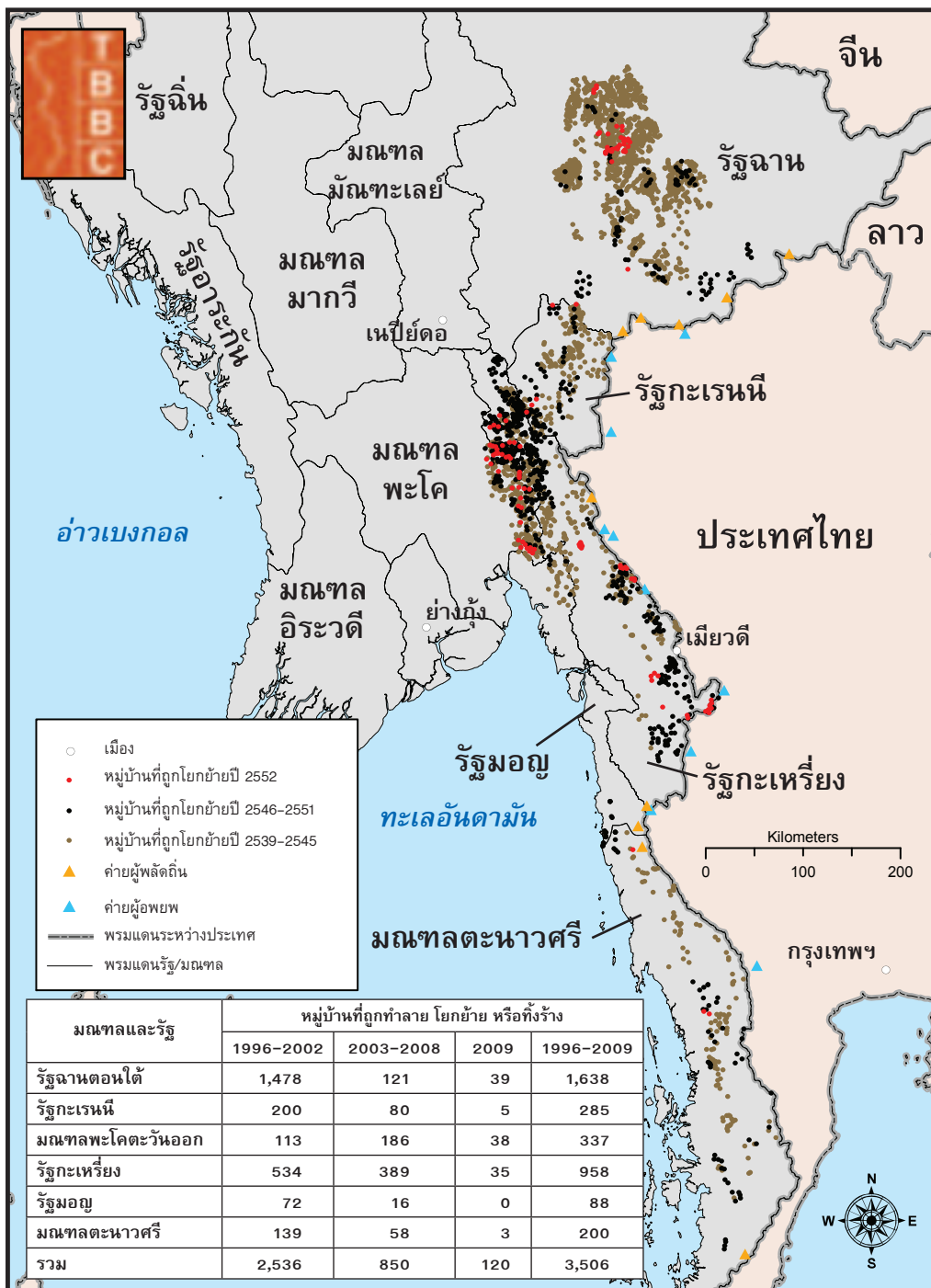
⁶⁵ “Children and Armed Conflict : Report of the Secretary General”, 21 December 2007, UN General Assembly and UN Security Council, A/62/609 – S/2007/257

⁶⁶ “Report of the Secretary General on children and armed conflict in Myanmar”, 1 June 2009, UN Security Council, S/2009/278

⁶⁷ Watchlist on Children and Armed Conflict, May 2009, *No More Denial: Children Affected by Armed Conflict in Myanmar (Burma)*, www.watchlist.org AND Human Rights Education Institute of Burma, 2008, *Forgotten Future: Children Affected by Armed Conflict in Burma*

3.3 ขนาดและการกระจายตัวของการพลัดถิ่นฐาน

หมู่บ้านพลัดถิ่นในภาคตะวันออกของพม่า พ.ศ. 2539-2552

“เราตกอยู่ในความหวาดกลัว เราต้องเตรียมหนีตลอดเวลา
เมื่อไหร่ที่ได้ยินว่ากองทหารพม่ามาใกล้ที่ซ่อน เราก็จะหนีไปที่อื่น”
(ชายชาวกะเหรี่ยง, เมืองทวาย, สัมภาษณ์โดย CIDKP, เมษายน พ.ศ. 2552)

การพลัดถิ่นฐานในประเทศนั้นเกิดขึ้นตลอดประวัติศาสตร์สมัยใหม่ของพม่า เมื่อราวห้าสิบกว่าปีมาแล้ว ประชาชนท้องถิ่นก็ถูกขับไล่ออกจากย่างกุ้งให้มาอยู่ชานเมือง อย่างไรก็ตาม ข้อมูลขนาดการพลัดถิ่นฐานภายในประเทศยังคงไม่เป็นที่รับรู้ชัดเจนเนื่องจากความอ่อนไหวทางการเมือง การเข้าถึงพื้นที่ควบคุมของรัฐบาลนั้นเป็นไปได้ยาก นับจากที่สหประชาชาติคาดประมาณว่า ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2531-2533 มีผู้คนถึง 1.5 ล้านคนถูกขับไล่จากใจกลางเมืองไปอยู่ในที่พักอาศัยมาตรฐานต่ำแถบชานเมือง⁶⁸ อย่างไรก็ตาม คาดว่าปัจจุบันอาจมีผู้พลัดถิ่นในประเทศอยู่ถึง 4 ล้านคนทั่วทั้งประเทศพม่า⁶⁹

งานวิจัยของ TBBC เน้นที่การประเมินขนาด การกระจายตัว และลักษณะการพลัดถิ่นฐานในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสงครามในภาคตะวันออกของประเทศพม่า การสำรวจพื้นที่โดยกลุ่มสิทธิมนุษยชนและกลุ่มมนุษยธรรมท้องถิ่นชี้ว่า หมู่บ้านมากกว่า 3,300 หมู่บ้านในภาคตะวันออกของพม่าถูกทำลาย สังโยกย้าย หรือไม่ก็ทิ้งร้างในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2539-2551⁷⁰ จำนวนประชากรที่ได้รับผลกระทบและพลัดถิ่นเปรียบเทียบกับสถานการณ์ในดาร์ฟูร์ ทวีปแอฟริกา และได้รับการยอมรับว่าเป็นตัวชี้วัดสำคัญต่อการก่ออาชญากรรมต่อมนุษยชาติในภาคตะวันออกของพม่า⁷¹

รายงานจากพื้นที่บางส่วนได้รับการยืนยันด้วยภาพถ่ายดาวเทียมพาณิชย์ความละเอียดสูงของหมู่บ้านก่อนและหลังจากพลัดถิ่นฐาน⁷² TBBC ได้ภาพถ่ายดาวเทียมใหม่ของบางพื้นที่ที่บันทึกไว้ในรายงานฉบับปีที่แล้ว ภาพเบื้องล่างนี้แสดงหมู่บ้านที่มี 14 บ้านในเมืองผาปูนเมื่อปลายปี พ.ศ. 2539 กับพื้นที่ว่างเปล่าในสองปีให้หลัง โดยมีรอยไหม้ของบ้านที่ถูกทำลายให้เห็นชัดเจน

⁶⁸ UN Centre for Human Settlements (UN Habitat), 1991, *Human Settlements Sector Review : Union of Myanmar*, p10

⁶⁹ Internal Displacement Monitoring Centre, April 2009, *Internal Displacement: Global Overview of Trends and Developments in 2008*, Norwegian Refugee Council, p9

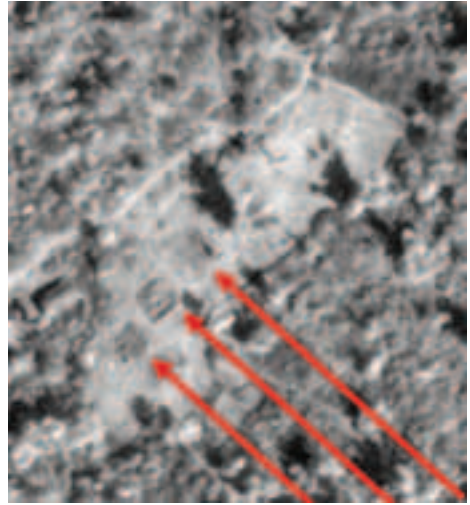
⁷⁰ TBBC, 2008, *Internal Displacement and International Law in Eastern Burma*, p18 &19 <http://www.tbbsc.org/resources/resources.htm>

⁷¹ International Human Rights Clinic, May 2009, *Crimes in Burma*, Harvard Law School, p. iii <http://www.law.harvard.edu/programs/hrp/documents/Crimes-in-Burma.pdf>

⁷² Science and Human Rights Program, 2007, *High Resolution Satellite Imagery of the Conflict of Burma*, American Association for the Advancement of Science, Washington DC, <http://shr.aas.org/geotech/burma/burma.shtml> (accessed 10/10/09)

(© 2009 DigitalGlobe)

(© 2009 DigitalGlobe)

รายงานฉบับนี้บันทึกว่ามีอีก 120 หมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยที่พึ่งพิงที่ดินฐานในช่วงระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2551 ถึงกรกฎาคม พ.ศ. 2552 หมู่บ้านและพื้นที่หลบซ่อนเหล่านี้อยู่ในพื้นที่ที่มีการปะทะประปรายในรัฐกะเหรี่ยง มณฑลพะโคตะวันออก และรัฐฉานตอนใต้ ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นยุทธการของกองทัพพม่าที่จะขับไล่หมู่บ้านออกจากพื้นที่สงครามให้ย้ายเข้าไปในพื้นที่ที่ตนควบคุม กองทัพมักสั่งให้ชาวบ้านโยกย้ายกะทันหันหลังจากคำสั่งเพียงไม่กี่วัน และกดดันด้วยการเผาหมู่บ้านเก่าทิ้ง ผู้ปฏิเสธไม่ยอมโยกย้ายเข้าพื้นที่จัดสรรใหม่จะต้องหนีไปซ่อนตัวอยู่ใกล้ๆ และเสี่ยงต่อการถูกยิงทิ้งทันทีที่ถูกพบตัวเห็นด้วยข้อกล่าวหาว่าเข้าข้างฝ่ายกบฏ

การสำรวจปี พ.ศ. 2552 คาดประมาณว่า ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของพม่าอย่างน้อย 75,000 คน ถูกกดดันให้ต้องละทิ้งบ้านของตนในช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2551 ถึง กรกฎาคม พ.ศ. 2552 การพลัดถิ่นฐานขนาดใหญ่เช่นนี้ เป็นตัวบ่งชี้ถึงความขัดแย้งและการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ยังดำเนินต่อไป ข้อมูลนี้เป็นเพียงการคาดประมาณขั้นต่ำเนื่องจากครอบคลุมเฉพาะ 38 เมืองที่ได้รับผลกระทบ และกรณีนี้ไม่ได้รวมผู้คนอีก 37,000 คน ที่หนีจากพื้นที่หยุดยิงโกก้างในรัฐฉานตอนเหนือเมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมาในที่นี้ด้วย

พื้นที่ที่มีอัตราการพลัดถิ่นฐานสูงที่สุดคือรัฐฉานตอนใต้และพื้นที่ชาวกะเหรี่ยงตอนเหนือ ชาวบ้านประมาณ 19,000 คน ต้องพลัดถิ่นฐานจากสามเมืองในแต่ละเขต หมู่บ้านไทใหญ่ 30 หมู่บ้านในเมืองลายคำ เมืองกิ่ง และเกสึถูกบังคับโยกย้ายโดยกองทัพพม่าเพื่อแก้แค้นกองทัพ SSA-S ที่ปฏิบัติการอยู่ในแถบนั้น หากชาวกะเหรี่ยงส่วนใหญ่ที่พลัดถิ่นอยู่ในเมืองจ็อกจี ดันเดา และผาปูน อยู่ในพื้นที่ซ่อนตัว แต่ก็ต้องหนีอีกครั้งจากการถล่มยิงด้วยปืนใหญ่และภัยคุกคามจากหน่วยลาดตระเวนของกองทัพพม่า

ผู้พลัดถิ่นในประเทศล่าสุดบางส่วนใน 75,000 คนนี้ เคยถูกผนวกกรรมไว้ใน การคาดประมาณประชากรของ TBBC มาก่อนแล้ว และก็พลัดถิ่นซ้ำอีก จำนวนรวมที่เพิ่มขึ้นยังถูกทอนลงด้วยกลุ่มคนที่ย้ายถิ่นเข้าสู่เขตเมือง หนีเข้าชุมชนผู้ลี้ภัยและแรงงานอพยพในไทย กลับคืนถิ่นฐานเดิมอย่างยั่งยืน หรือไปตั้งถิ่นฐานใหม่แห่งอื่นในพม่า ดังนั้นโดยรวมแล้ว จำนวนประชากรผู้พลัดถิ่นในประเทศพม่าน่าจะเพิ่มขึ้นราว 20,000 คน ในช่วงปีที่แล้ว

ล่าสุด คาดว่าผู้คนอย่างน้อย 470,000 คน กำลังพลัดถิ่นอยู่ในชนบทของภาคตะวันออกของพม่า การประเมิณนี้รวมถึง 231,000 คน ในที่พักชั่วคราวในเขตหยุดยั้งที่บริหารจัดการโดยกลุ่มอำนาจชาติพันธุ์ อีก 110,000 คน ที่กำลังซ่อนตัวอยู่ในพื้นที่ห่างไกลที่มีการปะทะกันมากที่สุด และอีก 128,000 คน ที่ได้ตามคำสั่งโยกย้ายของ SPDC ไปยังพื้นที่จัดสรรใหม่ อย่างไรก็ตาม หากมีการสำรวจทุกพื้นที่ในทุกเมือง จำนวนประชากรผู้พลัดถิ่นในภาคตะวันออกของประเทศพม่า น่าจะต้องสูงกว่า 500,000 คน อย่างไม่ต้องสงสัย

ชุมชนกะเหรี่ยงในพื้นที่สู้รบ และชุมชนมอญกับว่าในพื้นที่หยุดยั้งมีแนวโน้มว่าอาจต้องอพยพเข้าประเทศไทยได้มากที่สุด ในช่วงก่อนการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2553 นี้ มีความเป็นไปได้ที่พื้นที่หยุดยั้งจะถูกล้มเลิกและเกิดการสู้รบตามชายแดนไทย-รัฐฉานและไทย-รัฐมอญอีก ทั้งนี้ เนื่องจากความพยายามของ SPDC ที่จะแปลง UWSA และ NMSP ให้ไปเป็นกองกำลังป้องกันชายแดนภายใต้บังคับบัญชาตน ในขณะที่เดียวกัน การที่กองกำลังกะเหรี่ยงพุทธหรือ DKBA ยินยอมปฏิบัติตามคำสั่งของ SPDC ก็ส่งผลให้การสู้รบตลอดชายแดนรัฐกะเหรี่ยงรุนแรงขึ้นในปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ หน่วยทหารอาสาชาวลาหู่ที่กำลังอยู่ใต้แรงกดดันให้ต้องสู้รบกับทั้ง SSA-S และ UWSA ตลอดแนวชายแดนรัฐฉานเช่นกัน

3.4 ยุทธศาสตร์การรับมือกับปัญหาและการให้ความคุ้มครอง

“เราขอขี้มข้าวจากชาวบ้านคนอื่น

เราจับปลา สานตะกร้า และเก็บพืชผักเครื่องเทศมาแลกข้าว เราต้องดิ้นรนมาก”

(ชายชาวกะเหรี่ยง, เมืองจ็อกจี, สัมภาษณ์โดย CIDKP, เมษายน พ.ศ. 2552)

“มันเดินทางได้ แต่เราต้องมีเงินพอจะให้ทหารพม่าเวลาเขาสอบสวนเราด้วย”

(ชายชาวมอญ, เมืองเย, สัมภาษณ์โดย MRDC, มิถุนายน พ.ศ. 2552)

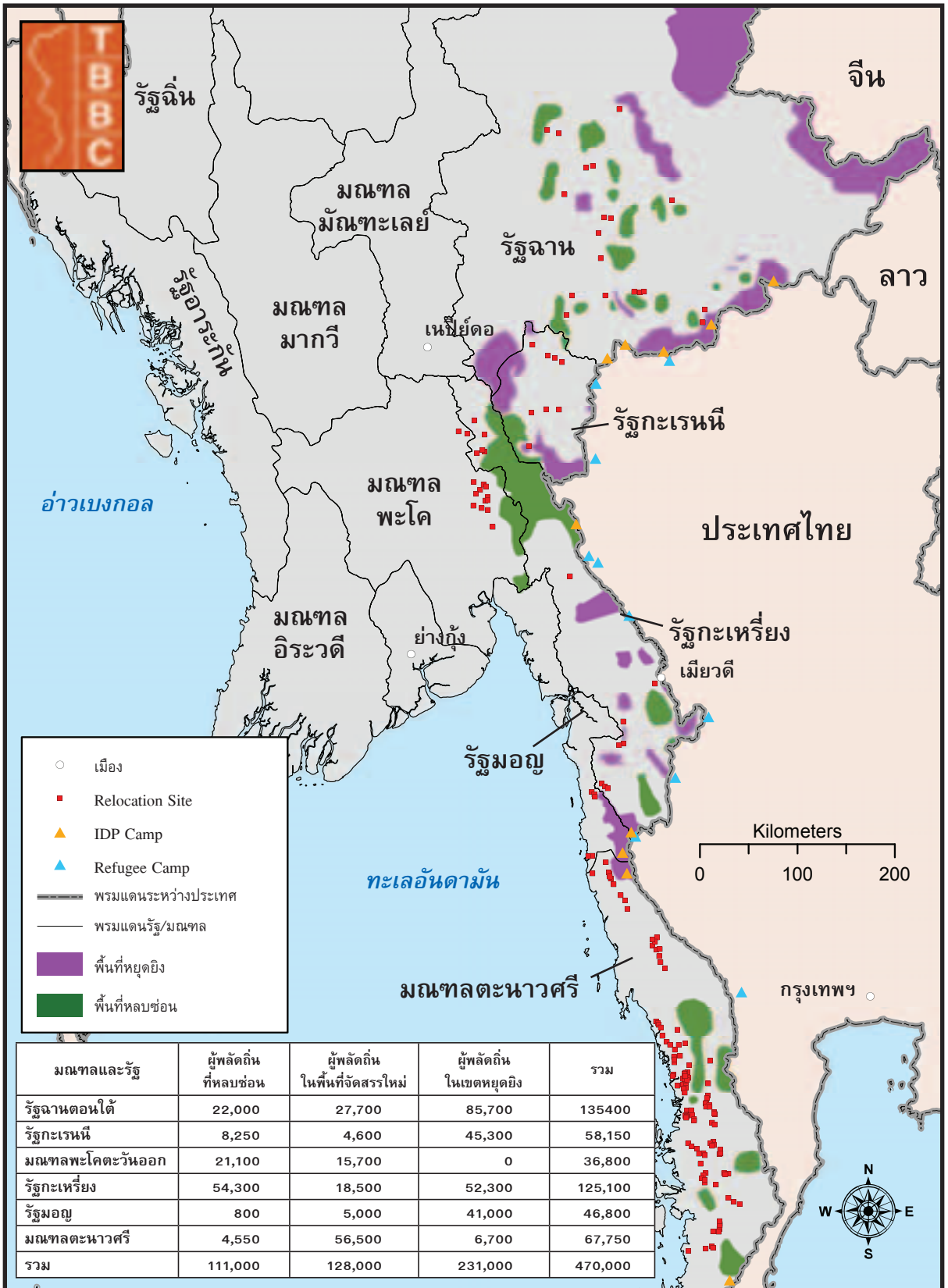
ยุทธศาสตร์การรับมือกับสภาพปัญหาในที่นี้ หมายถึงความพยายามของชุมชนให้ผ่านพ้นภาวะชะงักงันตึงเครียดต่อวิถียังชีพและภัยคุกคามต่อความปลอดภัย⁷³ เป็นที่ยอมรับว่า ผู้กำหนดนโยบายและเจ้าหน้าที่มนุษยธรรมควรต้องตระหนักและสนับสนุนยุทธศาสตร์การรับมือของชาวบ้านท้องถิ่น เพื่อจะได้พัฒนายุทธศาสตร์การคุ้มครองพลเรือนในสถานการณ์ฉุกเฉินที่ซับซ้อนอย่างเหมาะสม⁷⁴ ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การให้ความคุ้มครองก็คือการลดความเสี่ยงต่ออันตราย จำกัดโอกาสที่จะเกิดภัย และสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยมากขึ้น⁷⁵

⁷³ Jaspers, O’Callaghan and Stites, December 2007, “Linking Livelihoods and Protection: A Preliminary analysis based on a review of the literature and agency practice”, Humanitarian Policy Group Working Paper, Overseas Development Institute, www.odihpn.org

⁷⁴ Slim and Bonwick, 2005, *Protection: An ALNAP Guide for Humanitarian Agencies*, ALNAP, London

⁷⁵ O’Callaghan and Pantuliano, December 2007, “Protective action: Incorporating civilian protection into humanitarian response”, Humanitarian Policy Group Report, p3, www.odihpn.org

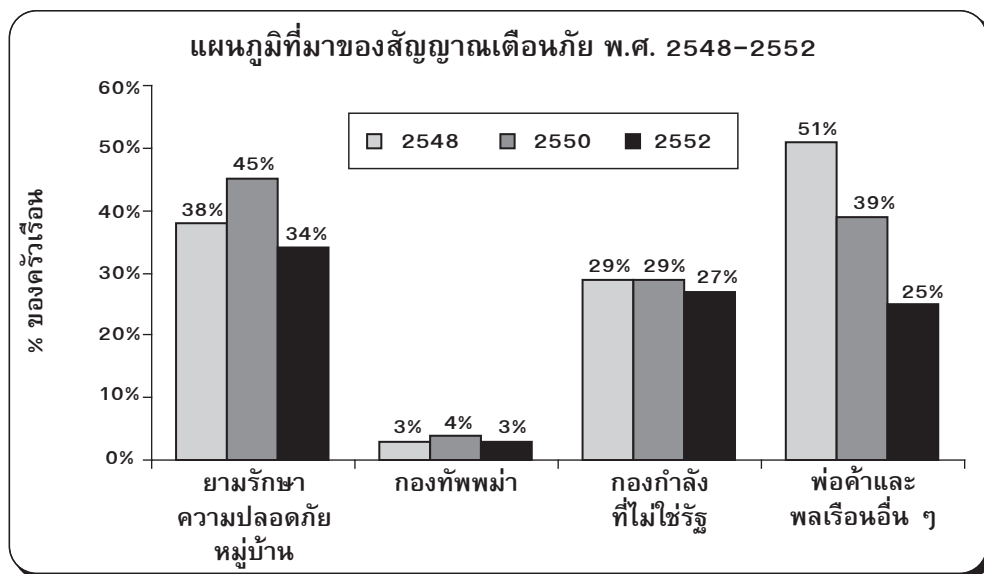
การพลัดถิ่นฐานในภาคตะวันออกของประเทศพม่า พ.ศ. 2552

ชุมชนผู้ได้รับผลกระทบจากสงครามและผู้พลัดถิ่นในประเทศพม่าได้พัฒนาวิธีการหลากหลายมาจัดการกับความรุนแรงและปัญหาการถูกละเมิด แม้จะไม่สามารถหยุดยั้งการละเมิดทำร้ายได้ทั้งหมดก็ตาม เป็นที่ยอมรับว่า การสนับสนุนสันติวิธีของชาวบ้านที่ต่อต้านการแผ่ขยายอำนาจทางทหารนี้ เป็นการส่งเสริมความคุ้มครองที่สร้างสรรค์กว่าจะเพียงจัดประเภทให้ชาวบ้านเป็นเหยื่อที่รอรับความช่วยเหลือ⁷⁶

การส่งสัญญาณเตือนว่ามีทหารเข้าใกล้กันทำให้ชาวบ้านในพื้นที่สู้รบมีเวลาพอจะประเมินความปลอดภัยของตนและตัดสินใจแก้ปัญหาได้ การสำรวจปี พ.ศ. 2548 พบว่า ส่วนใหญ่แล้วชาวบ้านจะพึ่งพ่อก้าวและพลเรือนอื่นๆ ให้เป็นผู้ส่งสัญญาณเตือนภัย แสดงให้เห็นความสำคัญของต้นทุนทางสังคมหรือเครือข่ายความเชื่อใจระหว่างชุมชนท้องถิ่น ทว่าหลังจากนั้นบทบาทของพ่อก้าวและพลเรือนอื่นๆ ได้ลดลงมาก ซึ่งสอดคล้องกับรายงานว่ามีภารกิจกีดขวางในการเดินทางเพิ่มขึ้น เมื่อมีอุปสรรคดังนี้ ชาวบ้านจึงต้องพึ่งพายุทธศาสตร์ความปลอดภัยของหมู่บ้านมากขึ้น

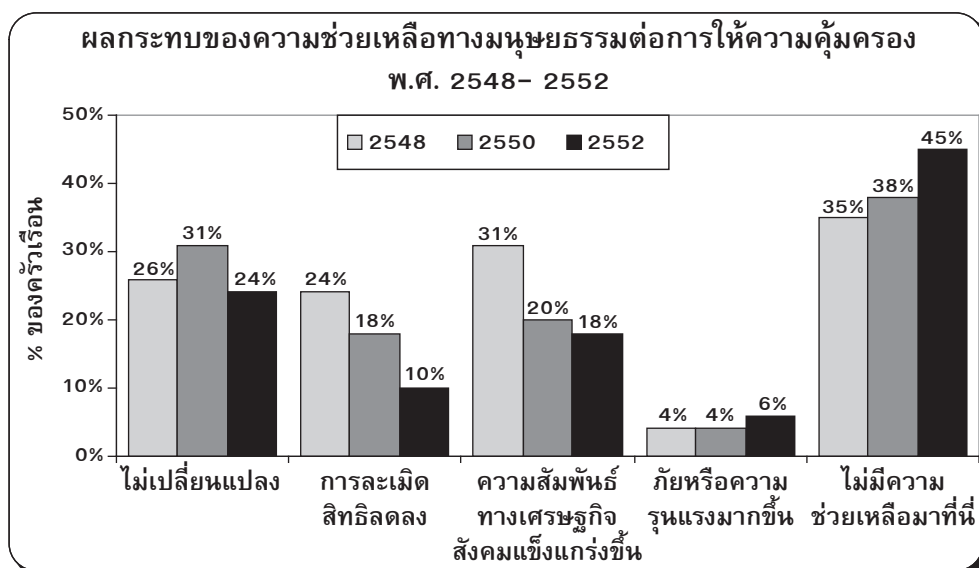
กองกำลังฝ่ายต่อต้านเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญให้แก่ชาวบ้านเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่หลบซ่อนและพื้นที่หยุดยิง ในขณะที่ไม่มีผู้ใดสนใจคำเตือนจากกองทัพพม่าเลย ข้อค้นพบนี้อาจสนับสนุนข้ออ้างของกองกำลังชาติพันธุ์ที่ว่าพวกเขายกย่องอย่างน้อยส่วนหนึ่งก็คือตัวแทนที่แท้ของผู้ได้รับผลกระทบจากสงคราม นอกจากนี้ยังมีข้อมูลบ่งชี้ว่า กองกำลังบางกลุ่มมีระบบบริหารจัดการที่ตอบสนองการให้ความคุ้มครองประชาชนในพื้นที่ของตนด้วย

⁷⁶ Karen Human Rights Group, November 2008, Village Agency: Rural rights and resistance in a militarised Karen State", www.khrg.org

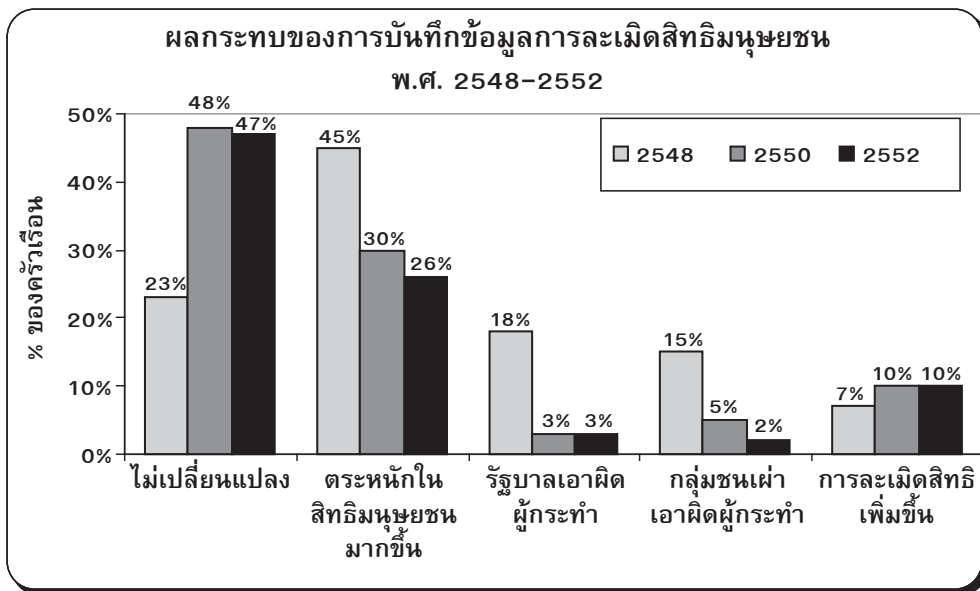
ชาวบ้านในพื้นที่หลบซ่อนมักเก็บเสบียงอาหารไว้หลายที่ และเตรียมพื้นที่ซ่อนตัวอื่น ๆ ไว้ในกรณีจำเป็นจะต้องอพยพหนีหน่วยลาดตระเวนโดยด่วน ครอบครัวจำนวนมากไปทำไร่เฉพาะตอนกลางคืนเพื่อไม่ให้กองทัพพม่าพบเห็นตัว แสดงให้เห็นถึงทั้งความหวาดกลัวต่อภัยคุกคามและความตั้งใจมั่นของชาวบ้านที่จะเอาชีวิตรอดและดำรงอยู่ในที่ดินของตน ชาวบ้านจะแบ่งทรัพยากรหรือเสบียงอาหารที่มีซึ่งกันและกัน โดยเงินกู้จากพ่อค้าและความช่วยเหลือจากองค์กรชุมชนเป็นกลไกในการอยู่รอดอีกหนทางหนึ่ง การคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์แน่นหนาระหว่างชุมชนจึงเป็นพื้นฐานให้ยุทธศาสตร์การรับมือกับปัญหาของชาวบ้านเป็นไปได้จริง⁷⁷

เมื่อ SPDC จะปฏิเสธไม่ยอมรับความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมที่นานาชาติเสนอให้แก่พลเรือนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบ ความช่วยเหลือโดยองค์กรชุมชนจึงมีความสำคัญยิ่งส่วนใหญ่แล้ว องค์กรชุมชนจะส่งความช่วยเหลือข้ามพรมแดน และเน้นเฉพาะการบรรเทาทุกข์ในสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อลดความเปราะบางและบรรเทาผลกระทบจากการพลัดถิ่นฐาน การสำรวจครัวเรือนชี้ว่า ความช่วยเหลือมีผลกระทบเชิงบวกในการให้ความคุ้มครองเนื่องจากช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคมข้ามผ่านเส้นแบ่งความขัดแย้ง และมีผลให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนลดลง ข้อดีนี้มีน้ำหนักมากกว่าผลกระทบเชิงลบที่ได้รับรายงานมาว่ามีความรุนแรงหรือผลสะท้อนจากการเข้าไปของกลุ่มที่ให้ความช่วยเหลือมาก แม้การให้ความคุ้มครองในรูปอาหาร เงิน การดูแลสุขภาพ และโครงการบรรเทาทุกข์อื่นๆ ดูเหมือนจะลดลงนับแต่ พ.ศ. 2548 ความช่วยเหลือก็ไม่ใช่ว่าครอบคลุมที่จะเยียวยาความขัดแย้งที่ยืดเยื้อ ความรุนแรง และการละเมิดทำร้ายได้หมดสิ้น

⁷⁷ TBBC, 2007, "Internal Displacement in Eastern Burma", pp54-56 www.tbtc.org/resources/resources.htm#reports

มีบันทึกมากมายถึงกรณีการที่ผู้ก่อการละเมิดทำร้ายประชาชนในประเทศพม่าลอยนวล ไม่ถูกดำเนินคดีตามกฎหมายและไม่ต้องรับโทษทัณฑ์ ชาวบ้านรายงานว่า การตรวจสอบและบันทึกการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นส่งผลให้เกิดการดำเนินการกับผู้กระทำผิดในบางกรณี ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว การจะทำหายสภาพการณ์ที่ปล่อยให้ผู้กระทำผิดลอยนวลนั้นก็จะทำไม่ได้เลยหากขาดการบันทึกข้อมูลการละเมิดทำร้ายไว้ อย่างไรก็ตาม มีบันทึกว่าในระยะสั้น ผลที่ได้ อาจมิใช่ความยุติธรรมหากเป็นการถูกฟ้องกลับก็เป็นได้ นอกจากนี้ยังมีความตระหนักในหมู่ชาวบ้านว่า การเก็บบันทึกข้อมูลนั้นมีส่วนเป็นการศึกษาสิทธิมนุษยชนในระดับรากหญ้าด้วย ชาวบ้านเริ่มตระหนักว่าการส่งเสริมความเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติมีผลสำคัญพอจะหยุดยั้งการละเมิดทำร้ายในระยะยาวต่อไปได้

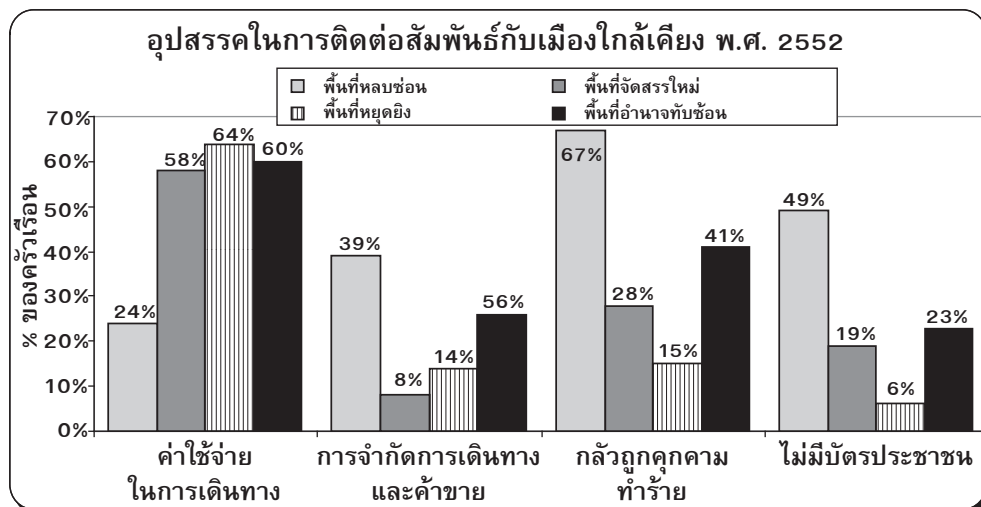
3.5 โอกาสและอุปสรรคต่อการสร้างสันติภาพ

“ถ้า KNU กับ DKBA ทำความเข้าใจกันได้ เราก็จะได้กลับไปไรรักษาและมีข้าวพอกินเสียที”

(หญิงชาวกะเหรี่ยง, สัมภาษณ์โดย CIDKP, เมืองผาอ่าง, มีนาคม 2552)

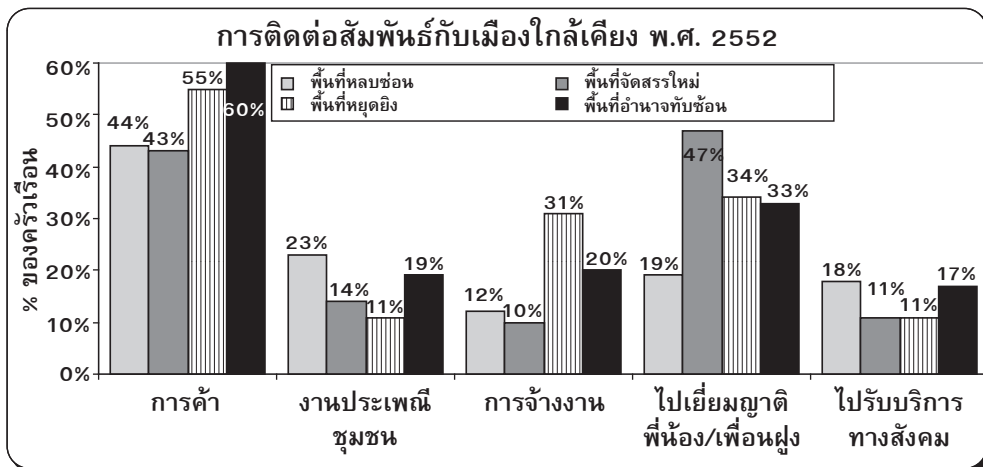
กระบวนการสร้างสันติภาพนั้นไม่จำเป็นต้องรอให้การสู้รบยุติลงจึงจะเริ่มฟื้นฟูความเชื่อใจ ความมั่นคงปลอดภัย เศรษฐกิจ การบริหารปกครองโดยนิติธรรมและเป็นประชาธิปไตยขึ้นมาใหม่ กระบวนการเหล่านี้สามารถเริ่ม “บทแรก” หรือการเจรจากับรัฐบาล “บทที่สอง” เครือข่ายรวมถึง กลุ่มประชาสังคม และ “บทที่สาม” การดำเนินการกับชุมชนรากหญ้าได้เลย การมีส่วนร่วมของ ประชาสังคมและชุมชนรากหญ้านั้นมีเพียงจะมีความสำคัญจากมุมมองด้านสิทธิ ทว่าชุมชนเหล่านี้ สามารถเป็น “ตัวเชื่อม” ในสังคมที่แตกแยกและเป็นตัวเร่งสันติภาพอีกด้วย⁷⁸

ในปีพ.ศ. 2552 องค์การภาคีของ TBBC สำรวจครัวเรือนมากกว่า 1,000 ครัวเรือนเพื่อประเมิน ความสัมพันธ์และความแตกแยกระหว่างครัวเรือนในชนบทและเมืองใกล้เคียง การสำรวจนี้ถือเป็น เครื่องมือการประเมินเบื้องต้นเพื่อวัดอุปสรรคและโอกาสที่มีต่อการสร้างสันติภาพในระดับรากหญ้า ข้อค้นพบก็คือ อุปสรรคของการติดต่อสัมพันธ์กับเมืองใกล้เคียงนั้นต่างกันมากแล้วแต่ระดับ การควบคุมของกองทัพพม่า สำหรับอุปสรรคของหมู่บ้านที่ซ่อนตัวอยู่ในเขตป่าและไร่นาได้แก่ ความหวาดกลัวต่อการถูกคุกคามทำร้าย การไม่มีบัตรประชาชน และการที่กองทัพพม่าจำกัด การค้าและการเดินทาง ส่วนอุปสรรคของชาวบ้านในเขตควบคุมของ SPDC หรือในการบริหาร ของกลุ่มหยุดยิง จะคือความยากจนและค่าใช้จ่ายในการเดินทางเป็นหลัก

⁷⁸ Brookings-Bern Project on Internal Displacement, September 2007, *Addressing Internal Displacement in Peace Processes, Peace Agreements and Peacebuilding*, http://www.brookings.edu/~media/Files/rc/reports/2007/09peaceprocesses/2007_peaceprocesses.pdf

แม้จะมีอุปสรรคเหล่านี้ ชาวบ้านก็รายงานว่าตนยังคงมีเครือข่ายข้ามเส้นแห่งความขัดแย้ง ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจผ่านทางการค้าและการจ้างงานถือเป็นความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งที่สุด แม้ในชุมชนห่างไกลที่กำลังซ่อนตัวอยู่ก็ยังสัมพันธ์กับคนค้าขายจากเมืองใกล้เคียงผ่านทาง “ตลาดกลางป่า” และยังมีความเชื่อมโยงกันทางสังคมซึ่งรวมถึงการเดินทางไปเยี่ยมเยียนญาติ พี่น้องและเพื่อน การไปเที่ยวงานประเพณีและไปรับบริการสังคมต่างๆ คำตอบเหล่านี้ท้าทาย มุมมองที่นักการทูต ข้าราชการ และผู้ทำงานให้ช่วยเหลือจำนวนมากที่ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้ ที่มองว่าชุมชนรากหญ้าเหล่านี้โดดเดี่ยวจากสังคมพม่า

นอกเหนือจากการสำรวจครัวเรือนแล้ว องค์การชุมชนยังได้อำนาจการประเมินความขัดแย้ง อย่างมีส่วนร่วมในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสงครามเมืองผาปูน รัฐกะเหรี่ยง และเมืองเยผั่ว มณฑลตะนาวศรี ซึ่งเป็นเขตหยุดยิงของกลุ่มมอญ การประชุมเชิงปฏิบัติเหล่านี้เปิดโอกาสรับฟัง มุมมองข้อคิดของชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวกับความขัดแย้ง และยังเป็นเวทีให้ผู้พลัดถิ่นในประเทศ ได้ส่งเสียงเกี่ยวกับการสร้างสันติภาพ

ชาวบ้านในพื้นที่สงครามระบุข้อห่วงใยต่อการสร้างสันติภาพคือการขาดความมั่นคง ปลอดภัยและการพลัดถิ่นฐานเร่ร่อน ในเขตหยุดยิง ชาวบ้านมองว่าการที่ความเชื่อถือ กฎหมาย และ คำสั่งต่างๆ ถูกล้มเลิกนั้นเป็นอุปสรรคสำคัญ มุมมองของคนรากหญ้าเกี่ยวกับความขัดแย้ง สะท้อน ให้เห็นถึงการขาดความมั่นใจว่าแผนที่เส้นทางสู่ประชาธิปไตยของรัฐบาลพม่าจะนำไปสู่สันติภาพ

เมื่อพิจารณาลักษณะความขัดแย้งที่กว้างขวางและยืดเยื้อในประเทศพม่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ มองว่าการสร้างสันติภาพนั้นอยู่นอกเหนือการควบคุมของตน อย่างไรก็ตาม ชุมชนที่มีส่วนร่วม ในการประเมินก็เห็นด้วยว่าตนสามารถมีส่วนร่วมได้อยู่ไม่น้อย เช่นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบ ของสงครามและการพลัดถิ่นแก่หน่วยงานให้ความช่วยเหลือต่างๆ นอกจากนี้ ชาวบ้านยังเรียกร้อง ให้มีการจัดการปรึกษาหารือและรับฟังเสียงสะท้อนเช่นนี้อีก โดยเชื่อว่าจะช่วยให้หน่วยงานต่างๆ ทำงานสนับสนุนการคืนถิ่นฐาน ตั้งถิ่นฐานใหม่ และผสมกลมกลืนใหม่ได้ตรงเป้าหมายยิ่งขึ้น ผู้พลัดถิ่น ในประเทศสามารถเอื้ออำนาจทักษะและทรัพยากรบุคคลดังกล่าวนี้ต่อกระบวนการสร้างสันติภาพ ที่อาจมาในรูปการให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมเพื่อลดทอนความเปราะบางโดยตรงด้วย

ผู้กำหนดนโยบายระดับสูงของ UNHCR ยืนยันว่า ในสถานการณ์ความขัดแย้งและการพลัดถิ่นฐานอันยืดเยื้อเช่นนี้ การส่งเสริมหลักนิติธรรมคือการริเริ่มสร้างสันติภาพที่ควรกระทำเป็นลำดับแรก⁷⁹ ความคิดเห็นนี้ตรงกับชาวบ้านกะเหรี่ยงและมอญที่มีส่วนร่วมในการประเมินความขัดแย้ง โดยชาวบ้านยังชี้ต่อว่า การถอนกำลังทหารออกจากที่ทำกินของบรรพบุรุษตนจะเป็นกุญแจสำคัญให้เกิดการกลับคืนถิ่นฐานและสันติภาพตามมา และการปฏิรูประบบทหารและระบบยุติธรรมเพื่อให้ผู้กระทำผิดต้องรับผิดชอบกับการกระทำของตน ยังเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะยุติวงจรแห่งความรุนแรงด้วย แม้การแก้ไขปัญหที่รากเหง้าของความขัดแย้งและการพลัดถิ่นฐานอาจอยู่นอกเหนือกรอบของการต่อสู้และต่อต้านโดยสันติของคนรากหญ้า ทว่าพวกเขาก็ยังมองว่า จะต้องมีการหยิบยกประเด็นนี้ขึ้นมาเจรจากับ SPDC เพื่อหาทางออกให้จงได้

⁷⁹ Erika Feller, 2009, "Giving peace a chance: Displacement and the rule of law during peacebuilding" in *Refugee Survey Quarterly*, Volume 28, Number 1, UNHCR, Oxford University Press, pp78-94

ภาคผนวก

โรงเรียนในที่ซ่อน, ดันเดา ภาพโดย CIDKP พ.ศ. 2552

ภาคผนวก 1
การคาดประมาณจำนวนประชากรผู้พลัดถิ่นในประเทศ (2552)

รัฐ มณฑล และเมือง	ประชากรพลัดถิ่น ในรอบ 12 เดือน	ผู้พลัดถิ่นใน พื้นที่หลบซ่อน	ผู้พลัดถิ่นในพื้นที่ จัดสรรใหม่	ผู้พลัดถิ่นในเขต หยุดยั้ง	รวมทั้งหมด
รัฐฉาน	37,700	22,000	27,700	85,700	135,400
หมอกใหม่	3,500	1,500	1,400	0	2,900
เมืองกึ่ง	3,400	2,000	2,900	0	4,900
ลายค่า	13,200	7,000	6,500	4,600	18,100
ลอยเล็ม	1,500	1,100	700	600	2,400
น้ำจาง	2,700	1,500	2,200	2,000	5,700
กุนอิง	3,500	3,000	1,500	6,000	10,500
เมืองสาต	800	800	0	31,000	31,800
เมืองไต่น	1,800	1,000	4,300	27,000	32,300
เมืองปัน	1,600	1,400	1,700	1,300	4,400
เกสี	2,500	1,200	3,000	12,000	16,200
กลางเคอะ	1500	400	1,300	500	2,200
เมืองนาย	1,700	1,100	2,200	700	4,000
รัฐกะเหรี่ยง	800	8,250	4,600	45,300	58,150
ชาดอร์	150	900	1,000	0	1,900
ลอยก่อ	150	0	1,800	4,000	5,800
เดมอร์ไซ	0	0	0	26,000	26,000
พรูไซ	0	1,600	0	7,500	9,100
บอလာเก	0	0	1,700	0	1,700
ปาซอง	500	5,750	100	3,300	9,150
เมเสะ	0	0	0	4,500	4,500
มณฑลพะโค	11,700	21,100	15,700	0	36,800
ตองอู	0	0	1,300	0	1,300
จือกจี	9,000	12,000	13,800	0	25,800
ฉ่วยยิ่น	2,700	9,100	600	0	9,700
รัฐกะเหรี่ยง	22,800	54,300	18,500	52,300	125,100
ตันเตา	4,100	8,200	8,600	0	16,800
ผาปูน	6,000	38,600	2,200	0	40,800
ลายบวย	4,000	0	0	7,000	7,000
เมียวดี	3,200	2,500	1,200	5,000	8,700
กอกะเร็ก	2,500	2,000	2,600	2,300	6,900
จะเอ็งไซจี	3,000	3,000	3,900	38,000	44,900
รัฐมอญ	900	800	5,000	41,000	46,800
สะเทิม	0	0	0	0	0
บีลิน	0	0	0	0	0
เย	900	800	5,000	41,000	46,800
มณฑลตะนาวศรี	1,100	4,550	56,500	6,700	67,750
เยผั่ว	650	1000	9,500	6,700	17,200
ทวาย	100	500	6,400	0	6,900
ดาเย็ดฉ่อง	0	0	4,200	0	4,200
ปาลอร์	300	1,250	12,100	0	13,350
มะริด	50	50	7,500	0	7,550
ทวาย	0	1,250	14,400	0	15,650
โบปยิ่น	0	500	2,400	0	2,900
รวม	75,000	111,000	128,000	231,000	470,000

ภาคผนวก 2
แนวคำถามสำหรับการสำรวจ 2552

การสำรวจประชากร

วัตถุประสงค์คือเพื่อประเมินขนาดและการกระจายตัวของการผลิตถิ่นฐานในประเทศและผลกระทบของการแผ่ขยายอำนาจทางทหารและโครงการพัฒนา

ชื่อเมือง (บนแผนที่พม่า) :

ภูมิหลังของผู้ให้ข้อมูลหลัก :

1. มีกี่หมู่บ้านที่ถูกทำลายสิ้นซาก ย้าย หรือทิ้งร้างในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา? หมู่บ้านเหล่านั้นอยู่ที่ไหน?
(กรุณาระบุบนตารางและแผนที่)
2. มีกี่คนที่หนี หรือต้องละทิ้งบ้านของตนและย้ายไปที่อื่นเนื่องจากสงครามหรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา?
(กรุณาระบุบนตาราง)
3. มีคนที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทขณะนี้กี่คน?
(กรุณาระบุบนตาราง)
4. มี “พื้นที่จัดสรรใหม่” ของ SPDC (รวมทั้งหมู่บ้านที่ถูกย้ายมารวมกัน) กี่แห่งที่ยังคงมีคนถูกบังคับให้อยู่อาศัยอยู่? พื้นที่เหล่านั้นอยู่ที่ไหน?
(กรุณาระบุบนตารางและแผนที่)
5. มีคนที่ตอนนี้จะต้องอยู่ในพื้นที่จัดสรรของ SPDC (รวมทั้งหมู่บ้านที่ถูกย้ายมารวมกัน) กี่คน?
(กรุณาระบุบนตาราง)
6. “พื้นที่หลบซ่อน” ที่คนซ่อนตัวจากหน่วยลาดตระเวน SPDC และพื้นที่ที่ฝ่ายต่อต้านควบคุมได้อยู่ที่ไหนบ้าง?
(กรุณาระบุบนแผนที่)
7. มีคนที่แอบซ่อนอยู่ หรือไม่เปิดเผยตัวเองกับหน่วยลาดตระเวน SPDC กี่คน?
(กรุณาระบุบนตาราง)
8. พื้นที่พิเศษหรือ “เขตหยุดยิง” ที่กลุ่มอำนาจชาติพันธุ์ปกครองตนเองได้ในระดับหนึ่งและได้รับการประกันว่าจะไม่ถูก SPDC โจมตีอยู่ที่ไหน?
(กรุณาระบุบนแผนที่)
9. มีผู้พลัดถิ่นที่อยู่ในเขตหยุดยิงกี่คน?
(กรุณาระบุบนตาราง)
10. โครงการพัฒนาที่ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาอยู่ที่ไหน?
(กรุณาระบุถนน, ไร่สวน, เหมือง, พื้นที่ทำไม้, เขื่อน หรือท่อก๊าซที่เกี่ยวข้องบนแผนที่)
11. สถานที่ปัจจุบันที่มีฐาน SPDC ศูนย์บัญชาการกองพันทหาร, กองพลทหารราบน้อย, ศูนย์บัญชาการควบคุมปฏิบัติการ และศูนย์บัญชาการภูมิภาคอยู่ที่ไหน?
(กรุณาระบุสถานที่และประเภทของค่ายทหารบนแผนที่)

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

การสำรวจความเปราะบางของครัวเรือนประชากร

(ท่านอาจสัมภาษณ์เพียงครัวเรือนละคนเท่านั้น)

ชื่อผู้สัมภาษณ์ : องค์กรผู้สัมภาษณ์ :

เมืองที่ผู้ตอบอาศัยอยู่ : รัฐหรือมณฑลที่ผู้ตอบอาศัยอยู่ :

ประเภทพื้นที่? (เลือกเพียงช่องเดียวเท่านั้น)

☐ พื้นที่หลบซ่อนในป่าหรือไร่นา

☐ พื้นที่จัดสรรใหม่ของ SPDC

☐ หมู่บ้านในเขตหุบดง

☐ หมู่บ้านในเขตอำนาจทับซ้อน

สวัสดีครับ/ค่ะ ผม/ดิฉันชื่อ.....ทำงานอยู่กับ..... ซึ่งเป็นองค์กรให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม ผม/ดิฉันอยากจะถามท่านเกี่ยวกับประสบการณ์ส่วนตัวที่ต้องพลัดถิ่นฐาน และเกี่ยวกับสงครามและความเปราะบางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศพม่า ผม/ดิฉันไม่จำเป็นต้องรู้ชื่อของท่าน และคำตอบของแต่ละคนจะได้รับการเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ผม/ดิฉันจะเริ่มด้วยคำถามเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวก่อน เพื่อให้แน่ใจว่าผม/ดิฉันได้คุยกับกลุ่มคนหลากหลาย เราจะเริ่มได้เลยไหมคะ/ครับ?

1. เพศ ?

☐ 1. ชาย

☐ 2. หญิง

2. ท่านอายุเท่าไร?ปี

3. ท่านนับถือศาสนาอะไร? (เลือกเพียงช่องเดียว)

☐ 1. ความเชื่อดั้งเดิม

☐ 2. พุทธ

☐ 3. คริสต์

☐ 4. อิสลาม

☐ 5. ไม่มี

☐ 6. อื่นๆ

4. ท่านคิดว่าตัวเองเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไหน? (เลือกเพียงข้อเดียว)

☐ 1. กะเหรี่ยงสะกอว์

☐ 2. กะเหรี่ยงโปว์

☐ 3. กะยาห์

☐ 4. กะยอ

☐ 5. ปะกู

☐ 6. กะยั้ง

☐ 7. ไทใหญ่

☐ 8. ปะหล่อง

☐ 9. ปะโอ

☐ 10. ลาหู่

☐ 11. มอญ

☐ 12. พม่า

☐ 13. อื่น ๆ คือ.....

5. ท่านเคยถูกกดดันให้ต้องละทิ้งบ้านช่องของตนเนื่องจากสงคราม ความรุนแรง การละเมิดข่มเหงหรือภัยธรรมชาติ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาบ้างไหม? (เลือกเพียงข้อเดียว)

☐ 1. เคย (ตอบข้อ 6 ต่อไป)

☐ 2. ไม่เคย (ข้ามไปข้อ 7)

6. ประสบการณ์การกลับคืนถิ่นฐานเดิม หรือไปตั้งถิ่นฐานใหม่ที่อื่นของท่านเป็นอย่างไร? (เลือกเพียงข้อเดียว)

☐ 1. ตั้งถิ่นฐานใหม่อย่างปลอดภัย มีวิถียังชีพใหม่และผสมกลมกลืนกับสังคมได้

☐ 2. กลับบ้านอย่างปลอดภัย พื้นที่ยังชีพใหม่ ผสมกลมกลืนกับสังคมได้

☐ 3. มีวิถียังชีพใหม่ แต่ยังไม่สามารถกลมกลืนกับสังคม

☐ 4. ผสมกลมกลืนเข้ากับสังคมได้ใหม่ แต่ยังไม่มีความยังชีพ

☐ 5. ไม่มีทั้งวิถียังชีพ และไม่ได้ผสมกลมกลืนเข้ากับสังคม

7. วิถียังชีพของครอบครัวท่านถูกทำลายในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาหรือไม่ ด้วยเหตุใด?
(เลือกทุกข้อที่เกี่ยวข้อง)

☐ 1. น้ำท่วม ดินถล่ม แมลงทำลายพืชผล	☐ 2. ทหารทำลายอาหาร
☐ 3. ทหารขโมยอาหาร	☐ 4. ถูกจำกัดการเดินทาง
☐ 5. การพลัดถิ่นฐาน	☐ 6. ถูกยึดที่ทำกิน
☐ 7. ถูกรีดไถหรือบังคับให้จ่ายภาษีรายสะดวก	☐ 8. ถูกบังคับใช้แรงงาน
☐ 9. ไม่มีปัญหาในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา	

8. ครอบครัวของท่านถูกคุกคามความปลอดภัยในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาหรือไม่? อย่างไร?
(เลือกทุกข้อที่เกี่ยวข้อง)

☐ 1. ถูกโจมตีด้วยปืนใหญ่	☐ 2. ถูกโจมตีด้วยอาวุธปืนทั่วไป
☐ 3. กับระเบิดหรือหน่วยลาดตระเวน	☐ 4. การสังหารตามอำเภอใจ (สมาชิกครอบครัว)
☐ 5. การจับกุมคุมขังตามอำเภอใจ	☐ 6. การทรมานหรือทรมาน
☐ 7. การข่มขืนหรือละเมิดทางเพศ	☐ 8. บ้านถูกทำลายหรือถูกไล่ที่
☐ 9. การเกณฑ์ลูกหาบหรือเดินนำหน้าตรวจกับระเบิด	
☐ 10. การบังคับเกณฑ์ทหาร	
☐ 11. ไม่มีภัยคุกคามในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา	

9. มีความรุนแรงหรือการละเมิดต่อผู้หญิงในชุมชนหรือไม่? คืออะไร? (เลือกทุกข้อที่เกี่ยวข้อง)

☐ 1. ทบตี	☐ 2. คุกคามทางเพศหรือข่มขืน
☐ 3. ความรุนแรงในครอบครัว	☐ 4. บังคับแต่งงานหรือให้แต่งงานแต่ยังเด็กเกินไป
☐ 5. ถูกหลอกหรือขายไปเป็นทาส	☐ 6. บังคับค้าประเวณี
☐ 7. ต้องติดต่อกับเจ้าหน้าที่แทนเพราะผู้ชายหนีไปซ่อน	
☐ 8. อื่นๆ	☐ 9. ไม่มี

10. ถ้ามีคนในครอบครัวที่อายุต่ำกว่า 18 ปีไปทำงานในกองทัพ เขาทำอะไร?
(เลือกทุกข้อที่เกี่ยวข้อง)

☐ 1. เป็นทหารให้กองทัพพม่า	☐ 2. เป็นทหารให้กองกำลังฝ่ายต่อต้าน
☐ 3. ทำงานในครัวให้กองทัพพม่า	☐ 4. ทำงานในครัวให้กองกำลังฝ่ายต่อต้าน
☐ 5. เป็นลูกหาบหรือคนส่งข่าวให้กองทัพพม่า	
☐ 6. เป็นลูกหาบหรือคนส่งข่าวให้กองกำลังฝ่ายต่อต้าน	
☐ 7. นวดให้กองทัพพม่า	☐ 8. นวดให้กองกำลังฝ่ายตรงข้าม
☐ 9. ไม่มี	☐ 10. อื่นๆ.....

11. ท่านได้รับสัญญาณเตือนเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของกองทหารในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาอย่างไร? (ตอบทุกข้อที่เกี่ยวข้อง)

☐ 1. ยามหมู่บ้านที่ไม่ได้ติดอาวุธ	☐ 2. ยามหมู่บ้านที่ติดอาวุธ
☐ 3. เจ้าหน้าที่กองทัพพม่า	☐ 4. เจ้าหน้าที่กองกำลังฝ่ายตรงข้ามหรือกลุ่มหยุดยิง
☐ 5. คนค้าขายและชาวบ้านอื่นๆ	☐ 6. คนทำงานสิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรม
☐ 7. ไม่ได้รับคำเตือนใดๆ	☐ 8. อื่นๆ (ระบุ)

12. การปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่องค์กรที่มาให้ความช่วยเหลือส่งผลต่อความปลอดภัยของท่านอย่างไรในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ? (เลือกทุกข้อที่เกี่ยวข้อง)

- ☐ 1. ไม่มีอะไรเกิดขึ้น แต่หวังว่าพวกเขาจะมาอีก
- ☐ 2. ไม่มีอะไรเกิดขึ้น แต่หวังว่าพวกเขาจะไม่มาที่นี่อีก
- ☐ 3. ดีขึ้น การละเมิดสิทธิมนุษยชนลดลง
- ☐ 4. ดีขึ้น ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจสังคมแข็งแกร่งขึ้น
- ☐ 5. แย่ลง มีการคุกคามก่อนที่พวกเขาจะมา
- ☐ 6. แย่ลง มีการคุกคามหลังเขากลับไป
- ☐ 7. ไม่มีความช่วยเหลือมาที่นี่
- ☐ 8. อื่นๆ (โปรดระบุ)

13. หากมีการรายงานสิทธิมนุษยชนจากพื้นที่นี้ การรายงานได้ส่งผลต่อความปลอดภัยของชาวบ้านในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาอย่างไร (เลือกทุกข้อที่เกี่ยวข้อง)

- ☐ 1. ไม่มีอะไร เหมือนเดิม
- ☐ 2. ไม่มีใครมาเก็บข้อมูลที่นี่
- ☐ 3. มีความตระหนักต่อสิทธิมนุษยชนเพิ่มขึ้น
- ☐ 4. แย่ลง มีหน่วยลาดตระเวนมากขึ้นหลังจากนั้น
- ☐ 5. ดีขึ้น รัฐบาลลงโทษผู้กระทำผิด
- ☐ 6. แย่ลง ผู้ถูกกระทำถูกกระทำมากขึ้น
- ☐ 7. ดีขึ้น เจ้าหน้าที่กลุ่มชาติพันธุ์ลงโทษผู้กระทำผิด
- ☐ 8. อื่นๆ (ระบุ)

14. เหตุผลหลักในการรักษาความสัมพันธ์กับชาวบ้านเมืองใกล้เคียงคืออะไร? (เลือกทุกข้อที่เกี่ยวข้อง)

- ☐ 1. การค้าขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้า
- ☐ 2. งานแต่งงาน งานศพ งานชุมชนต่างๆ
- ☐ 3. การจ้างงาน งานรับจ้างรายวัน
- ☐ 4. ไปหาเพื่อนหรือญาติพี่น้อง
- ☐ 5. การศึกษา การบริการทางการแพทย์และสังคม
- ☐ 6. ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายทหารหรือหน่วยลาดตระเวน
- ☐ 7. การได้รับความช่วยเหลือยามฉุกเฉิน
- ☐ 8. อื่น ๆ
- ☐ 9. ไม่มีการติดต่อ

15. อุปสรรคหลักในการคงความสัมพันธ์กับชาวบ้านเมืองใกล้เคียงคืออะไร? (เลือกทุกข้อที่เกี่ยวข้อง)

- ☐ 1. ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง
- ☐ 2. การจำกัดการเดินทางหรือการค้าขาย
- ☐ 3. ไม่มีความปลอดภัย / กลัวถูกคุกคาม
- ☐ 4. ไม่มีเวลา / ยุ่งเกินไป
- ☐ 5. ไม่มีบัตรประชาชน
- ☐ 6. อื่น ๆ
- ☐ 7. ไม่มีอุปสรรค

ขอบคุณสำหรับความร่วมมือ

ภาคผนวก 3 ชื่อย่อและสถานที่

ASEAN	สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations)
CIDKP	คณะกรรมการเพื่อประชาชนชาวกะเหรี่ยงพลัดถิ่น (Committee for Internally Displaced Karen People)
DKBA	กองทัพประชาธิปไตยกะเหรี่ยงพุทธ (Democratic Karen Buddhist Army)
IASC	คณะกรรมการถาวรระหว่างหน่วยงานสหประชาชาติ (UN Inter-Agency Standing Committee)
IB	กองพันทหารราบ (Infantry Battalion)
ICRC	คณะกรรมการกาชาดสากล (International Committee of the Red Cross)
IDP	ผู้พลัดถิ่น (internally displaced person)
KNLP	พรรคแผ่นดินใหม่ชาวกะยัง (Kayan New Lands Party)
KNPLF	แนวหน้าปลดปล่อยประชาชาติกะเรนนี่ (Karenni National People's Liberation Front)
KNPP	พรรคก้าวหน้าแห่งชาติกะเรนนี่ (Karenni National Progressive Party)
KnSO	องค์การภราดรภาพกะเรนนี่ (Karenni Solidarity Organisation)
KNU	สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Union)
KNLA	กองทัพปลดปล่อยแห่งชาติกะเหรี่ยง (Karen National Liberation Army)
KNU/KNLA-PC	สภาสันติภาพสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง / กองทัพปลดปล่อยแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU / KNLA Peace Council)
KORD	สำนักงานกะเหรี่ยงเพื่อการบรรเทาทุกข์และการพัฒนา (Karen Office of Relief and Development)
KPF	แนวหน้าเพื่อสันติภาพชาวกะเหรี่ยง (Karen Peace Front)
KSWDC	ศูนย์กะเรนนี่เพื่อการพัฒนาและสวัสดิการสังคม (Karenni Social Welfare and Development Centre)
LIB	กองพันทหารราบเบา (Light Infantry Battalion)
LID	กองพลทหารราบเบา (Light Infantry Division)
MRDC	คณะกรรมการชาวมอญเพื่อการบรรเทาทุกข์และการพัฒนา (Mon Relief and Development Committee)
NGO	องค์กรพัฒนาเอกชน (non government organisation)
NMSP	พรรครัฐมอญใหม่ (New Mon State Party)
OCHA	สำนักงานเพื่อการประสานงานด้านมนุษยธรรมแห่งสหประชาชาติ (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs)
PNO	องค์การแห่งชาติปะโอ (Pao National Organisation)
PNLO	องค์การปลดปล่อยประชาชนชาติพันธุ์ปะโอ (PaO National Liberation Organisation)
SPDC	สภาเพื่อสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ (State Peace and Development Council)

SSA-S	กองทัพรัฐฉานใต้ (รัฐฉาน Army – South)
SSA-N	กองทัพรัฐฉานเหนือ (รัฐฉาน Army – North)
SSNA	กองทัพแห่งชาติรัฐฉาน (รัฐฉาน National Army)
SNPLO	องค์การปลดปล่อยประชาชนชาติพันธุ์รัฐฉาน (Shan Nationalities People's Liberation Organisation)
SRDC	คณะกรรมการชาวไทใหญ่เพื่อการบรรเทาทุกข์และการพัฒนา (Shan Relief and Development Committee)
TBBC	องค์การมนุษยธรรมชายแดนไทย-พม่า (Thailand Burma Border Consortium)
UN	องค์การสหประชาชาติ (United Nations)
UNGA	ที่ประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ (United Nations สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ)
UNSC	คณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติ (United Nations คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ)
UWSA	กองทัพสหรัฐว้า (United Wa State Army)

ชื่อในภาษาอังกฤษก่อนปี 2532	ชื่อตามประกาศเอสพีดีซีหลังปี 2532	ชื่อที่คุ้นเคยในภาษาไทย
เบอร์มา (Burma)	เมียนมาร์ (Myanmar)	พม่า
มณฑลอิรวดี (Irrawaddy Division)	มณฑลเอยาวะดี (Ayeyarwady)	มณฑลอิรวดี
รัฐกะเรนนี่ (Karenni State)	รัฐกะยาห์ (Kayah)	รัฐกะเรนนี่/กะเหรี่ยงแดง
รัฐกะเหรี่ยง (Karen)	รัฐกะหยิ่น (Kayin)	รัฐกะเหรี่ยง
เมืองมะละแหม่ง (Moulmein)	เมืองเมาะลำไย (Mawlamyine)	เมืองมะละแหม่ง/เมาะลำเลิง
เมืองเมอร์กูย (Mergui)	เมืองมยีก (Myeik)	เมืองมะริด
เมืองพาอัน (Pa-an)	เมืองผ่าอัน (Hpa-an)	เมืองผาอ่าง
มณฑลเปกู (Pegu)	มณฑลบาโก (Bago)	มณฑลพะโค
แม่น้ำสาละวิน (Salween)	แม่น้ำตันลวิน (Thanlwin River)	สาละวินหรือแม่น้ำคง
แม่น้ำสิตตอง (Sittaung)	แม่น้ำสิตตุง (Sittoung)	แม่น้ำสะโตง
เมืองทะวอย (Tavoy)	เมืองดาเวย์ (Dawei)	เมืองทวาย
มณฑลเทนัซสะริม (Tenasserim)	มณฑลตะนินตายี (Tanintharyi)	มณฑลตะนาวศรี
เมืองตองอู (Taungoo)	เมืองโถ่งอู (Toungoo)	เมืองตองอู
กรุงเรกนูน (Rangoon)	กรุงย่างโกง (Yangon)	กรุงย่างกุ้ง

www.tbbsc.org

องค์การไทยแลนด์ เบอร์มา บอร์เดอร์ คอนซอร์เตียม

ทำงานกับผู้พลัดถิ่นจากประเทศพม่า

25 ปี

พันธกิจ

องค์การไทยแลนด์ เบอร์มา บอร์เดอร์ คอนซอร์เตียม เป็นองค์กรเอกชนเพื่อการพัฒนาที่ปฏิบัติงาน
บรรเทาทุกข์เพื่อมนุษยธรรมโดยไม่หวังผลกำไร เป็นพันธมิตรกับองค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ
ทำงานร่วมกับผู้พลัดถิ่นจากการสู้รบจากประเทศพม่า เพื่อตอบสนองความต้องการด้านมนุษยธรรม
ส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง และการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมและยั่งยืน เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้รับ
การเคารพในศักดิ์ศรี ความยุติธรรม และสันติภาพ